

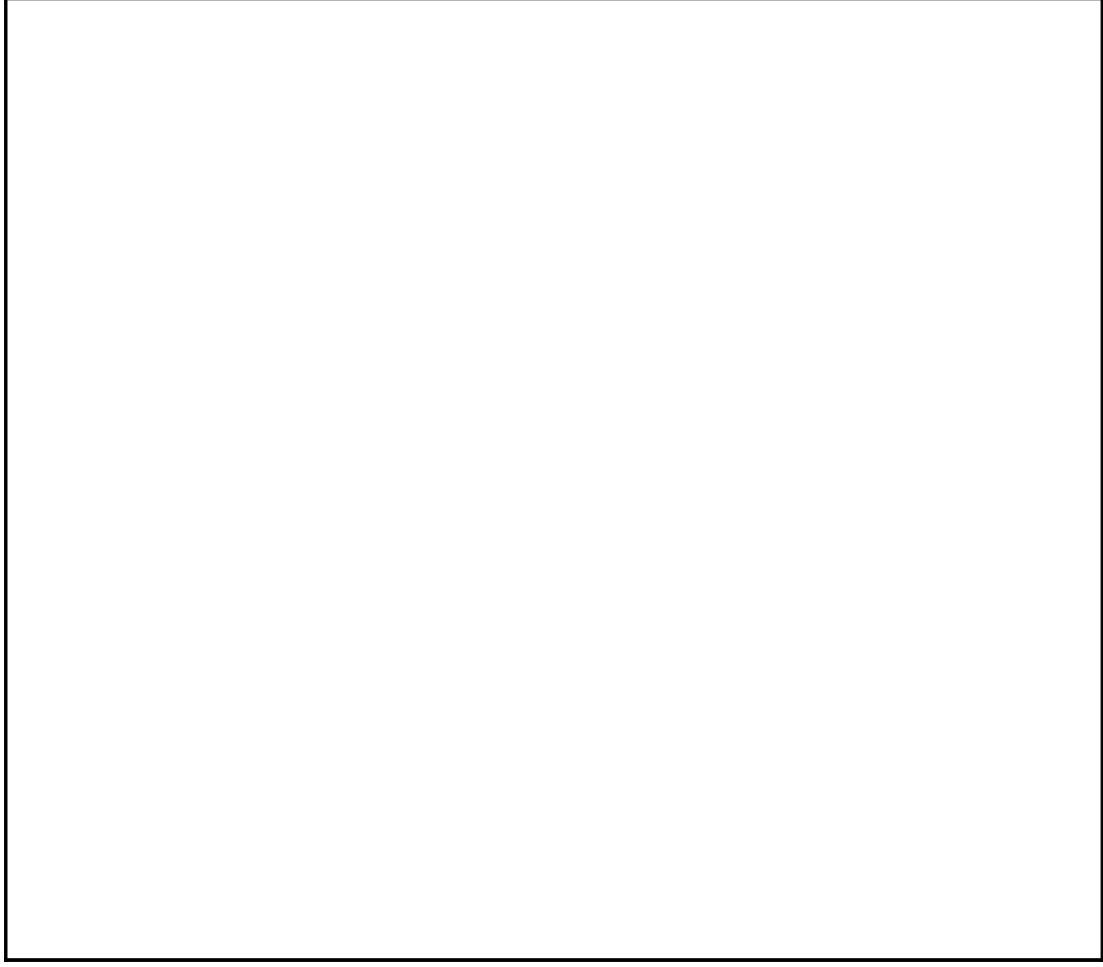
T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 24 – 30 Haziran 2008	Yayımlandığı Tarih 01 Temmuz 2008	Sayı 376
--	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [11/6/2008 Tarih ve 5768 Sayılı Askerlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)
(R.G. 24 Haziran 2008 – 26916)
- [18/6/2008 Tarih ve 5772 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#) (R.G. 28 Haziran 2008 – 26920)
- [Orta Vadeli Program \(2009-2011\)’in Kabul Edilmesi Hakkında 2008/13834 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#)
(R.G. 28 Haziran 2008 – 26920)
- [Danıştay Üyeliklerine Seçme Kararı](#)
(R.G. 24 Haziran 2008 – 26916)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/167, K: 2008/86 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 25 Haziran 2008 – 26917)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/14, K: 2008/92 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 28 Haziran 2008 – 26920)
- [Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 26 Haziran 2008 – 26918)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 206 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 24 Haziran 2008 – 26916)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ari ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hüseyin Aslan/Türkiye Davası\)](#)
- [Telekomünikasyon Kurumundan Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ](#)
(R.G. 26 Haziran 2008 – 26918)
- [Personel Genel Müdürlüğünden “Yardım Kampanyası” Konulu Duyuru](#)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 27 Haziran 2008 – 26919)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 26 Haziran 2008 – 26918)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 28 Haziran 2008 – 26920)
- [Adalet Bakanlığında İlan](#)
(R.G. 28 Haziran 2008 – 26920)
- [Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığından İlan](#)
(R.G. 27 Haziran 2008 – 26919)
-

 [İçindekilere dön](#)

Kanunlar

ASKERLİK KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5768

Kabul Tarihi: 11/6/2008

MADDE 1 – 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 inci maddesinin (E) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"E) Millî Savunma Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde;

1) 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olup hizmetinin özelliği sebebiyle sevkinin tehirine ihtiyaç duyulan kamu personelinin,

2) Devlet veya kendi hesaplarına yurt içinde veya yurt dışında staj, yüksek lisans, ihtisas veya doktora yapanların,

bağlı oldukları bakanlığın, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi herhangi bir bakanlığa bağlı veya ilgili bakanlığı bulunmayan kurum personeli ile staj, yüksek lisans, ihtisas veya doktora yapanların ilgili kurum amirinin teklifi üzerine, 35 yaşını doldurdukları yılın sonuna kadar,

3) Aktif spor hayatının aşağıda belirtilen şartlarda devam ettiğinin belgelendirilmesi ve müteakip sevk tehirleri için Milli Savunma Bakanlığınca belirlenecek oran kadar kadroya girmek kaydıyla;

a) Olimpiyat oyunları, Dünya ve Avrupa şampiyonaları ile uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceye giren sporcular ile bu dereceleri alan takımların kadrolarında yer alan sporcuların,

b) A Büyükler Milli Takım kadrolarında yer alan sporcuların,

c) Türkiye Profesyonel 1 inci veya 2 nci futbol liglerinde yer alan takımların kadrolarında bulunan profesyonel futbolcuların,

ç) Üç ve daha fazla ligi bulunan diğer spor dallarında, en üst iki ligde yer alan takımlar ile en az iki ligi bulunan spor dallarında, en üst ligde yer alan takımların uluslararası kuralların öngördüğü sayıdaki sporcuların,

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün veya ilgili özerk federasyon başkanlıklarının teklifi üzerine, 38 yaşını doldurdukları yılın sonuna kadar, askere celp ve sevkleri tehir edilebilir.

86 ncı veya 89 uncu maddelere tabi olanların sevkleri tehir edilmez. Ancak, 86 ncı veya 89 uncu maddeye tabi olan yükümlülerden, sevk tehir işlemine neden olan görev, staj, yüksek lisans, ihtisas veya doktora öğrenimi ile sporcuların erteleme kapsamındaki kulüpleri ile sözleşme başlangıç tarihleri, yoklama kaçağı veya bakaya kaldıkları tarihten önce olanların sevk tehiri işlemi yapılabilir.

Askere celp ve sevki tehir edilenler, tehir müddetinin bitiminden önce sevk tehirine sebep olan çalışmalarını veya öğrenimlerini bıraktıklarında veya sözleşmesi feshedilen, hak mahrumiyeti cezası verilen, erteleme kapsamında bulunmayan liglerdeki takımların kadrolarına geçen sporcuların durumu, tehir teklifini yapan makamlar tarafından, iki ay içinde Milli Savunma Bakanlığına bildirilir. Bu yükümlülerin sevk tehir işlemleri, Milli Savunma Bakanlığınca iptal edilir. Sevk tehirinin iptalini gerektiren durumun zamanında Milli Savunma Bakanlığınca bildirilmemesi, teklif yapan makamların ve hakkında sevk tehiri teklifinde bulunulanların sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Sevk tehiri şartlarını taşımadığı, bilgi veya belgeleri gerçeği yansıtmadığı halde askere sevkine tehir edildiği tespit edilenlerin askerlik işlemleri, sevk tehiri işlemi yapılmadan önceki durumları, sevk tehiri şartlarını kaybettiği tespit edilenlerin ise, sevk tehiri şartlarını kaybettikleri tarihteki durumları dikkate alınarak yürütülür. Askerlik işlemlerinin yürütülmesine ilişkin görevlerini veya sorumluluklarını zamanında yerine getirmediği tespit edilenler hakkında 92 nci, 93 üncü veya 100 üncü maddeler gereği gerekli kovuşturmalar başlatılır, ancak bu durum yapılacak olan diğer adli işlemlere engel teşkil etmez.

Sevk tehiri işlemlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

MADDE 2 – 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) Genelkurmay Başkanlığı tarafından tespit edilecek fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarını kendi nam ve hesabına bitirmek; dört yıl veya daha fazla süreli yüksek öğrenimi bitirenler için 28 yaşından, daha az süreli yüksek öğrenimi bitirenler için 26 yaşından gün almamış olmak; uzman erbaşlar için 4 üncü hizmet yılını tamamlamış, 8 inci hizmet yılını bitirmemiş olmak; yönetmelikte öngörülen sınavlar ile uygulanacak temel askerlik eğitiminde başarılı olmak gereklidir."

MADDE 3 – 926 sayılı Kanununun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Askeri lise öğrencilerine teğmen rütbesi 1'inci kademe brüt aylığının;

Hazırlama sınıfında % 25'i,
Dokuzuncu sınıfta % 30'u,
Onuncu sınıfta % 35'i,
Onbirinci sınıfta % 40'ı,
Onikinci sınıfta % 45'i,

d) Astsubay hazırlama ve astsubay meslek yüksek okulu öğrencilerine, bu Kanuna ekli EK-VIII/A sayılı Cetvele göre hesaplanacak astsubay çavuş rütbesinin 1 inci kademe brüt aylığının;

Hazırlama okulu dokuzuncu sınıfta % 40'ı,
Hazırlama okulu onuncu sınıfta % 45'i,
Hazırlama okulu onbirinci sınıfta % 50'si,
Hazırlama okulu onikinci sınıfta % 55'i,
Meslek yüksek okulu birinci sınıfta % 80'i,
Meslek yüksek okulu ikinci sınıfta % 85'i"

MADDE 4 – 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası, üçüncü fıkrasının son paragrafı, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Uzman erbaşlar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin tüm sağlık işlemleri hakkında, 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, uzman erbaşların hava değişimi ve istirahat süresinin toplamı, tedavi süresi hariç olmak üzere istirahat ve hava değişiminin başladığı tarihten geriye doğru son bir yıl içerisinde üç ayı geçemez. Sürenin hesaplanmasına en son alınan hava değişimi ve istirahat süresi dahil edilir. Hava değişimi ve istirahat süresi üç ayı geçenlerin Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Bunlardan barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkileri kesilmez, izinli sayılırlar. Sıhî arızası devam edenler ve kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır."

"Muayene ve tedavi hizmetleri asker hastanelerinde, asker hastanelerinin bulunmadığı garnizonlarda ise garnizon komutanlıklarından sevk alınmak şartıyla kamu sağlık kuruluşlarında ücretsiz olarak verilmeye devam edilir. Bunların sağlık giderleri Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarının ve sosyal güvenlik kurumlarının sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı doğanlar, bu hakları mevcut olduğu sürece bu maddeye göre sağlanan sağlık hizmetlerinden ve asker hastanelerinden yararlanamazlar.

Sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlerden; sözleşmelerinin sona ermesine neden olan sıhî arızalarının tedavisine devam edilenlere, sözleşme sona erme tarihinden başlamak şartıyla on iki ayı geçmemek üzere tedavi süresince, görevdeki emsallerinin almış oldukları net maaşların (27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve yabancı dil tazminatı hariç) 2/3'ü her ay sağlık yardımı olarak kurumlarınca ödenir. Bu ödemeden hiçbir kesinti yapılmaz. Ödemeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Ancak, sözleşme sona erme tarihinden itibaren on iki ay içerisinde sözleşmenin sona ermesine neden olan sıhî arızasından dolayı, 5434 sayılı Kanuna göre malûllük aylığına hak kazananlara, hak kazandıkları tarihten itibaren söz konusu yardım kesilir."

"Görevde iken işledikleri ve 12 nci maddenin dördüncü fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hususlar nedeniyle haklarında dava açılan ancak, yargılama sırasında sözleşme süresinin bitmesi nedeniyle kendi istekleri ile ayrılan uzman erbaşlardan, yargılama sonucunda anılan bentlerde belirtilen şekillerde mahkûm olanlar ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin, karar kesinleşme tarihinden itibaren asker hastanelerinden veya kamu sağlık kuruluşlarından ücretsiz yararlanmalarına son verilir."

MADDE 5 – 3269 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3) Başvuru tarihinde 4 üncü hizmet yılını tamamlamış, 8 inci hizmet yılını bitirmemiş olmak,"

MADDE 6 – 3269 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Asgari dört yıl fiili hizmetlerini, komando birliklerinde komando olarak veya kadro görev yeri sadece yüzer birliklerde bulunan sınıflarda tamamlamış olan uzman erbaşlar ile uzman erbaşların istihdam edildiği kadro görev yerinin herhangi bir nedenle kaldırılması veya bu kadrolarda uzman erbaş istihdam edilmesine gerek kalmaması durumlarında uzman erbaşlar, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından, ihtisas sahibi olduğu diğer birliklerdeki boş olan uzman erbaş kadro görev yerlerine atanabilirler veya başka bir sınıfta istihdam edilebilirler. Bu durumda olan uzman erbaşların ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının görüşleri alındıktan sonra Genelkurmay Başkanlığı tarafından kuvvetleri değiştirilebilir. Bu fıkra uyarınca, atanan, kuvvet veya sınıf değişikliği işlemine tâbi tutulan uzman erbaşlar, sözleşmenin feshini isteyebilirler. Bu şekilde sözleşmenin feshini isteyen uzman erbaşların istekleri kabul edilir ve bunlara bu Kanun esaslarına göre tahakkuk edecek ikramiye ödenir."

"Görevde iken işledikleri ve 12 nci maddenin dördüncü fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hususlar nedeniyle haklarında dava açılan ancak, yargılama sırasında sözleşme süresinin bitmesi nedeniyle kendi istekleri ile ayrılan uzman erbaşlara, yargılama sonuçlanıp kesinlik kazanıncaya kadar ikramiye ödemesi yapılmaz. Yargılama sonucunda beraat edenlere hak ettikleri ikramiye ödenir. Yargılama sonucunda anılan bentlerde belirtilen şekillerde mahkûm olanlara ise ikramiye ödemesi yapılmaz."

MADDE 7 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

23/6/2008

[R.G. 24 Haziran 2008 – 26916]

 [İçindekilere dön](#)

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5772

Kabul Tarihi: 18/6/2008

MADDE 1 – 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin önceki yıldan devreden finansman fazlasının % 25'i her yıl şubat ayı sonuna kadar Yükseköğretim Kurulu hesabına aktarılır. Aktarılan bu tutarı, bir yandan Yükseköğretim Kurulu bütçesinin (B) işaretli cetveline öz gelir, diğer yandan (A) işaretli cetvelin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine ödenek olarak eklemeye Yükseköğretim Kurulu yetkilidir. Sermaye ödenekleri, yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.

Ödenek kaydedilen tutarlar, öncelikle yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma projeleri ile yurt içi ve yurt dışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim programlarının desteklenmesi, yurt içi ve yurt dışında öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirilmesi ile Yükseköğretim Kurulunun fiziki ve beşeri altyapısının güçlendirilmesi amacıyla kullanılır.

Söz konusu hizmet ve faaliyetlere ilişkin olarak Yükseköğretim Kurulunca uygun görülen tutarlar, ilgili yükseköğretim kurumlarına tahakkuk ettirmek suretiyle ödenir. Yurt içi ve yurt dışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim programlarının desteklenmesi ile yurt içi ve yurt dışında öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirilmesi amacıyla yükseköğretim kurumlarına ödenen tutarlar karşılığını bir yandan ilgili yükseköğretim kurumunun (B) işaretli

cetveline öz gelir, diğer yandan (A) işaretli cetveline ödenek kaydetmeye ilgili yükseköğretim kurumu yetkilidir.

Bilimsel araştırma projelerinin desteklenmesi için yükseköğretim kurumlarına ödenen tutarlar, ilgili idarelerin bütçelerine gelir kaydedilmeksizin açılacak özel hesaplarda izlenir. Aktarılan bu tutarların harcanması ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından müştereken belirlenir. Bu kapsamda yapılan harcamalar, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre denetlenir."

MADDE 2 – 2547 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Devlet üniversitelerinde rektör, profesör akademik unvanına sahip kişiler arasından görevdeki rektörün çağrısı ile toplanacak üniversite öğretim üyeleri tarafından seçilecek adaylar arasından Cumhurbaşkanınca atanır. Rektörün görev süresi 4 yıldır. Süresi sona erenler aynı yöntemle yeniden atanabilirler. Ancak iki dönemden fazla rektörlük yapılamaz. Rektör, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü tüzel kişiliğini temsil eder. Rektör adayı seçimleri gizli oyla yapılır. Oy veren her öğretim üyesi oy pusulasına yalnız bir isim yazabilir. Birinci toplantıda öğretim üyelerinin en az yarısının hazır bulunması şarttır. Bu sağlanamadığı takdirde toplantı 48 saat ertelenir ve nisap aranmaksızın seçime geçilir. Bu toplantıda en çok oy alan altı kişi aday olarak seçilmiş sayılır. Yükseköğretim Genel Kurulunun bu adaylar arasından seçeceği üç kişi Cumhurbaşkanlığına sunulur. Cumhurbaşkanı, bunlar arasından birini seçer ve rektör olarak atar. Yeni kurulan üniversitelere rektör adayı olarak başvuran profesörler arasından Yükseköğretim Genel Kurulunun seçeceği üç aday Cumhurbaşkanlığına sunulur. Cumhurbaşkanı, bunlar arasından birini seçer ve rektör olarak atar. Vakıflarca kurulan üniversitelerde rektör adaylarının seçimi ve rektörün atanması ilgili mütevellî heyet tarafından yapılır."

MADDE 3 – 2547 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin (c) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"c) Üniversiteler, yardımcı doçentlik kadrosuna atama için bu maddede aranan asgari koşulların yanında, Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler."

MADDE 4 – 2547 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 24- a) Doçentlik sınavı, Üniversitelerarası Kurulca yılda iki kere yapılır.

Aşağıdaki şartları haiz adaylar, Üniversitelerarası Kurulun tespit edeceği tarihe kadar, Üniversitelerarası Kurula gerekli belge ve yayınlar ile birlikte başlıca bilim dalı ile uzmanlık ve araştırma konularını da bildirerek başvururlar.

b) Doçentlik sınavına başvurabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

1) Bir lisans diploması aldıktan sonra, doktora veya tıpta uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olmak.

2) Üniversitelerarası Kurulun her bir bilim disiplininin özelliklerini dikkate alarak belirteceği görüş çerçevesinde Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan özgün bilimsel yayın ve çalışmalar yapmak.

3) Yükseköğretim Kurulunun belirlediği kıstaslar çerçevesinde yapılan merkezi yabancı dil sınavında başarılı olmak. Bu sınavın, adayın bilim dalı ile ilgili olması şartı aranmaz. Bilim alanı bir yabancı dille ilgili olanlar bu sınavı başka bir yabancı dilde vermek zorundadırlar.

c) Üniversitelerarası Kurul, adayın başvurduğu bilim veya sanat dalından beş kişilik bir jüri ve bu jüri için iki yedek üye tespit eder. İlgili bilim veya sanat dalında yeterli öğretim üyesinin bulunmaması halinde, jüri üç üye ile teşkil edilebilir.

Doçentlik sınav jürisinde yer alan asıl ve yedek üyeler, adayın akademik çalışmalarının her birini değerlendirerek hazırladıkları ayrıntılı ve gerekçeli kişisel raporlarını

Üniversitelerarası Kurula gönderirler. Asıl üyelerin hukuken geçerli bir mazerete dayalı olarak raporunu verememesi halinde, yedek üyelerin raporları, sırasına göre değerlendirmeye esas alınır. Değerlendirmeye esas alınan bu raporların birer örneği, eser incelemesi sonucuna ilişkin bildirim yazısı ile birlikte adaya gönderilir.

Eser incelemesinde başarılı bulunan aday, doçentlik sınav jürisi tarafından, sözlü sınava tabi tutulur. Jüri üyeleri, yapılan sözlü sınavın denetlenebilirliğini sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

Sözlü sınavda başarılı olması halinde, adaya ilgili bilim dalında doçentlik unvanı verilir.

Doçentlik sınavına ilişkin esas ve usuller, Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınmak suretiyle Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 5 – 2547 sayılı Kanununun 25 inci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"a) Bir üniversite biriminde açık bulunan doçentlik kadrosu, rektörlükçe, isteklilerin başvurması için ilan edilir. Müracaat eden adayların durumlarını incelemek üzere rektör tarafından varsa biri ilgili birim yöneticisi, en az biri de o üniversite dışından olmak üzere üç profesör tespit edilir. Bu profesörler, adaylar hakkında ayrı ayrı mütalaalarını rektöre bildirirler. Rektör, bu mütalaalara dayanarak, üniversite yönetim kurulunun görüşünü de aldıktan sonra atamayı yapar."

"c) Üniversiteler, doçentlik kadrosuna atama için, Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler."

MADDE 6 – 2547 sayılı Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 26- a) Profesörlüğe yükseltilecek atamada;

1) Doçentlik unvanını aldıktan sonra en az beş yıl süreyle, açık bulunan profesörlük kadrosu ile ilgili bilim alanında çalışmış olmak,

2) Doçentlik unvanını aldıktan sonra, ilgili bilim alanında özgün yayınlar veya çalışmalar yapmış olmak,
gerekir.

Yukarıdaki (2) numaralı bentteki yayınlardan biri, başvuru dosyasında başlıca araştırma eseri olarak belirtilir.

Üniversiteler, profesörlüğe yükseltilecek atama için aranan bu asgari koşulların yanında, Yükseköğretim Kurulunun onayını almak suretiyle, münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacıyla yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilirler.

b) Profesörlüğe yükseltilecek atama yapılabilmesi için:

1) Üniversitelerde veya yüksek teknoloji enstitülerinde atama yapılacak olan profesörlük kadroları, rektörlük tarafından ilan edilir.

2) Profesörlük kadrosuna başvuran adayların durumlarını ve bilimsel niteliklerini tespit etmek için üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunca en az üçü başka üniversitelerden veya yüksek teknoloji enstitülerinden olmak üzere ilan edilen kadronun bilim alanıyla ilgili beş profesör seçilir. Bu profesörler her aday için ayrı ayrı olmak üzere birer rapor yazarlar ve kadroya atanacak birden fazla aday varsa tercihlerini bildirirler. Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunun bu raporları göz önünde tutarak alacağı karar üzerine, rektör atamayı yapar.

c) Profesörlüğe yükseltilecek atanan kişi, bir başka yükseköğretim kurumunda veya bir başka bilim dalında boş bulunan profesörlük kadrosuna, ancak (a) ve (b) fıkralarında belirtilen esas ve usullere uygun olarak atanabilir."

MADDE 7 – 2547 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"EK MADDE 2- Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, Yükseköğretim

kurumları veya bunlara bağılı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağılı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslek ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır."

MADDE 8 – 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 55- 2547 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin değişiklikten önceki hükümleri, bu maddede değişiklik yapan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan doçentlik başvuruları ile ilgili olarak uygulanmaya devam olunur.

30 uncu maddede öğretim üyeleri için öngörülen emeklilik yaşı, 1/3/2006 tarihli ve 5467 sayılı, 17/5/2007 tarihli ve 5662 sayılı, 22/5/2008 tarihli ve 5765 sayılı kanunlarla kurulan Devlet üniversitelerinde görev almaları şartıyla yetmişiki yaşın doldurulduğu tarihtir. Bu uygulama, 31 Aralık 2015 tarihine kadar devam eder.

Bu Kanununun 10 uncu maddesine eklenen hükümler çerçevesinde kullanılmak üzere, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin 2007 yılından devreden finansman fazlasının % 25'i bu maddede değişiklik yapan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Yükseköğretim Kurulu hesabına aktarılır."

MADDE 9 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27/6/2008

[R.G. 28 Haziran 2008 – 26920]

 İçindekilere dön

Bakanlar Kurulu Kararı

Sayısı : 2008/13834

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan ekli “Orta Vadeli Program (2009-2011)”ın kabul edilmesi; Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığının 24/6/2008 tarihli ve 69 sayılı yazısı üzerine, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 16 ncı maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 25/6/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

H. YAZICI	H. YAZICI	N. EKREN	M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
M. V. GÖNÜL	M. AYDIN	M. A. ŞAHİN	M. ŞİMŞEK
Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı
M. S. YAZICIOĞLU	M. A. ŞAHİN	M. V. GÖNÜL	B. ATALAY
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
A. BABACAN	K. UNAKITAN	H. ÇELİK	M. H.GÜLER
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı V.
R. AKDAĞ	B. YILDIRIM	M. M. EKER	F. ÇELİK
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı	Tarım ve Köy İşleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
M. Z. ÇAĞLAYAN	M. H.GÜLER	E. GÜNAY	V. EROĞLU

ORTA VADELİ PROGRAM (2009-2011)

GİRİŞ

Kamu mali yönetiminde yapılan reform kapsamında yeni bir politika belgesi olarak ortaya konulan Orta Vadeli Programın dördüncüsü hazırlanmış bulunmaktadır. 2009-2011 dönemini kapsayacak olan bu Program, 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı ile iç ve dış genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Gelişmiş ekonomilerin finans piyasalarından başlayarak, bütün dünyada büyüme, enflasyon, kur gibi temel ekonomik göstergeleri olumsuz yönde etkileyen likidite ve kredi krizi odaklı küresel dalgalanmalar ülkemize de tesir etmektedir. Küresel ekonomik büyümedeki yavaşlamanın yanı sıra, enerji, gıda gibi ürün ve hammadde fiyatlarındaki aşırı artışlar dünyada enflasyonist bir ortam oluşturmaktadır.

Küresel ve ulusal gelişmeler, ülkemizin risk primini etkilemektedir. Planlanan ve hedeflenen seviyeye gelme süreci elbette önemli zorluklar içermektedir. Küresel sistemle entegrasyon kalitesine her zamankinden daha fazla önem verilmektedir. Arz ve talep şoklarını etkin şekilde yönetmek ve rekabet gücünü artırmak amacıyla, küresel, ulusal ve bölgesel ölçekli projeler özel önem taşımaktadır. Bu program döneminde bu tür projelere öncelik verilecektir.

Uzun vadeli bakış açısı korunarak, Programın hedef ve göstergelerinde, söz konusu gelişmelerin ortaya çıkardığı ve bundan sonra da çıkarması muhtemel etkiler dikkate alınmaktadır. Temel ekonomik göstergeler Türkiye'nin kat ettiği normalleşme ve düzelmeye yanında, yükselen ekonomilerin karşılaştığı farklı eşikler noktasına geldiğini göstermektedir. Konjonktürel ve yapısal kırılmalıkların sürdürülebilirliği dikkate alınarak, inisiyatif alanları bu eşiklerin yapısı ve özelliğine göre belirlenmektedir.

Ulusal ve küresel ekonomik birimlerin rasyonel yaklaşım, finansal psikoloji ve ekonomi sosyolojisi çerçevesinde şekillenen davranışları belirsizlikleri azaltabilmekte ve artırabilmektedir. Küresel ekonomide gözlemlenen durgunluk ve enflasyon açmazı ve bu sürecin üretebileceği maliyetler dikkatli şekilde izlenmekte, ülkemize olası yansımaları değerlendirilmektedir. Türkiye ekonomisinin ihtiyaçları ile küresel konjonktürün kısıtlamaları ışığında, enflasyon-büyüme ve istihdam konusunda gerekli tercih ve öncelikler oluşturulacaktır.

Bakanlıkların, kurum ve kuruluşların uygulama süreçlerinin plan ve programlarla senkronizasyonunu güçlendirmeye yönelik olarak, Ekonomi Koordinasyon Kurulunun yasal ve fonksiyonel altyapısı güçlendirilecektir.

Çeşitli alanlarda birbirleriyle tutarlı bir amaç, politika ve öncelikler seti sunan Orta Vadeli Program, makro politikaların yanı sıra, ülkemizin ihtiyaç duyduğu temel gelişme eksenlerini de kapsamaktadır.

Programda, uzun vadeli amaçlara katkıda bulunacak şekilde, üç yıllık dönemde üzerinde yoğunlaşılacak öncelikler tespit edilmiştir. Bunlar şu ana başlıklar altında ifade edilebilir;

• İstikrarla büyümeden büyümeyle istikrara geçişin makroekonomik çerçevesi oluşturulacaktır.

• Reel sektör, büyüme ve istihdam odaklılık ön planda tutulacaktır.

• Orta vadeli mali çerçeve ile enflasyon hedeflemesi, Programın önemli parametrik bileşenlerinden olacaktır.

• Mali kurala ilişkin teknik çalışma tamamlanacak, kalıcılığı sağlanacaktır.

• Uygun para politikasına ve enflasyonu düşürme mekanizmalarına devam edilecektir.

• Kamu kesimi dengesinin ve kamu borç stokunun GSYH'ya oranları ile enflasyon ve faiz oranlarını daha iyi konumlara getirici politikalara öncelik verilecektir. Piyasa

ekonomisinin yapısı ve kurumsallaşma kalitesi ile ekonominin küresel rekabete dayanma kapasitesi artırılabacaktır.

• Bir yandan kamu personel reformu, ticaret kanunu, devlet yardımları çerçevesi, mali reformlar, enerjide maliyet bazlı otomatik fiyatlama, kamu ve özel sektör işbirliği düzenlemesi gibi reform sürecinde yeni açılımlar oluşturulacak, diğer yandan gerçekleştirilen reformların uygulama süreci güçlendirilecektir.

• Dokuzuncu Kalkınma Planı, AB Müktesebatına Uyum Programı ve 60. Hükümet Programı Eylem Planından oluşan ve Yıllık Programda gelişme eksenleri çerçevesinde ifade edilen politika öncelikleri ve tedbirler etkin şekilde uygulamaya konulmaya devam edilecektir.

• Özelleştirme sürecinin ve yatırım ortamının iyileştirilmesine devam edilecektir.

• Mahalli idarelerin ve KİT'lerin kurumsal yönetim, mali disiplin, saydamlık, istatistik kalitesi artırılabacaktır.

Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilen bu Programın yayınıyla 2009-2011 dönemini kapsayan çok yıllık bütçe sürecinin yeni bir dönemi de başlamış olacaktır.

Bakanlık, kurum ve kuruluşların bütçelerinin hazırlanmasında, idari ve yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde, kurumların karar alma ve uygulama süreçlerinde Programın amaç ve öncelikleri esas alınacaktır.

Orta Vadeli Program, yıllık uygulama sonuçları, içsel ve dışsal gelişmeler ile kalkınma planı hedefleri doğrultusunda her yıl yenilenmektedir. Programda yer alan amaç ve öncelikler bakımından uygulamanın izlenmesi, değerlendirilmesi ve Bakanlar Kuruluna bilgi sunulmasından Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı sorumludur.

Orta Vadeli Program, stratejik amaçlar temelinde kamu politikaları ve uygulamalarını şekillendirecek ve kaynak tahsisini bu çerçevede yönlendirecektir.

Bundan sonraki süreçte; 5018 sayılı Kanununun 16'ncı maddesi gereğince, Orta Vadeli Programın ortaya koyduğu temel amaç, öncelik ve makro hedeflerle tutarlı olmak üzere Orta Vadeli Mali Plan hazırlanacak ve Yüksek Planlama Kurulu kararıyla yürürlüğe girecektir.

Kuruluşlar, Orta Vadeli Programda yer alan amaç ve öncelikler ile Orta Vadeli Mali Planda verilecek ödenek teklif tavanlarını esas alarak, tedbir önerilerini ve bütçe tekliflerini, 5018 sayılı Kanununun 17'nci maddesi çerçevesinde, hazırlayacaklardır. Kuruluşlarla bütçe müzakereleri bu doğrultuda yürütülecektir.

Orta Vadeli Programla başlayan program ve bütçe hazırlama süreci, birbirleriyle uyumlu olmak üzere, nihai politika ve tedbirleri içeren yıllık programın Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmesi ve mali boyutu gösteren Bütçe Kanun Tasarısının yasalaşmasıyla sona erecektir.

I. TEMEL AMAÇ

Orta Vadeli Programın temel amacı, Dokuzuncu Kalkınma Planında ifadesini bulan "istikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye" vizyonunu esas alarak, insanımızın yaşam kalitesini artırmaya yönelik program ve bütçe sürecini yönetmektir.

Ekonomik ve siyasi istikrar, gerçekleştirilen reformlar, ülkemizin genç, eğitimli ve girişimci insan gücü, işleyen piyasa ekonomisi, uluslararası rekabete açık sanayisi, doğal ve kültürel değerleri refahın yaygınlaşarak artması için uygun ortam hazırlamaktadır.

Programın temel amacına hizmet etmek üzere, Kalkınma Planı'nda ifadesini bulan şekilde, ülkemizin beşeri ve iktisadi varlıkları etkin bir şekilde değerlendirilerek;

- Ekonominin rekabet gücünün artırılması,
- İstihdamın artırılması,
- Beşeri gelişme ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi,
- Bölgesel gelişmenin sağlanması,
- Kamu hizmetlerinde kalite ve etkinliğin artırılması

yolunda gerekli çalışmalar yürütülecektir. Programda makroekonomik konuların yanı sıra söz konusu ekonomik ve sosyal gelişme eksenlerinde uygulamaya yön verecek temel politikalar yer almaktadır.

Yetkin özel sektör, kaliteli bürokrasi, şeffaf piyasalar, evrensel özellikte düzenleme, denetleme ve yaptırım süreçlerinin şekillendirdiği yönetilebilir piyasa ekonomisinin kurumları güçlendirilecektir. Merkez bankacılığı, kamu borçlanma mekanizmaları ve vergileme sistemi arasındaki ilişkilerin kalitesi gelişmiş piyasa ekonomilerinin seviyesine yükseltilecektir. Finans sektörü, reel sektör ve hizmetler sektörlerinin düzenleme ve denetiminden sorumlu üst kurulların diyalog ve iletişim sistemi güçlendirilecektir.

Bu çerçevede güven ve istikrarın korunmasına, ekonomik temellerin güçlendirilmesine, sektörel performansların artırılmasına ve sosyo-ekonomik gündemin yeniden şekillenmesine öncelik verilecektir.

Orta Vadeli Programın uygulama sürecinde, AB müktesebatına uyum amacıyla hazırlanacak olan Ulusal Program hayata geçirilecektir.

II. MAKROEKONOMİK POLİTİKA VE HEDEFLER

Küresel piyasalarda yaşanan dalgalanmaların ekonomimiz üzerindeki olası olumsuz etkilerini en aza indirerek ekonomide sağlanan güven ve istikrarı korumak, ekonomik büyümeyi sürekli kılmak, tasarrufların ve yatırımların düzey ve oranını yükseltmek, istihdamı artırmak, cari açığa sürdürülebilir nitelik kazandırmak, cari açığın sağlam kaynaklarla finanse edilmesini sağlamak, enflasyon oranını aşağı çekmek, mali disiplini korumak ve kayıtdışılıkla etkin mücadele etmek, sektör temsilcileriyle birlikte sektörel değişim ve dönüşüm süreci için strateji belgesi oluşturmak ve uygulamaya koymak Orta Vadeli Programın makroekonomik öncelikleridir.

Özel sektör de değişim-dönüşüm süreci içinde bulunmaktadır. Farklılaşan iş yapma biçimlerine, yeniden şekillenmekte olan nispi dengelere uyum kadar, yatırım yanında tasarruflarda da artış sağlanabilmesi, özel sektör açısından da gelirin dolayısıyla büyümenin sürekli ve sürdürülebilir olması özel önem taşımaktadır.

Büyüyen bir ekonominin ihtiyaçlarını etkin şekilde belirlemek ve karşılamak için, kurumsal diyalog ve işbirliği mekanizmaları güçlendirilecektir. Özel kesim ile kamu kesiminin aktörleri arasında ekonomik ve finansal yönetişim kalitesi artırılarak, sinerjik ortam sağlanacaktır. Ekonominin sürekli ve sürdürülebilir büyüme ve kalkınma yetkinliğini ve refleksini oluşturma ve koruma, sosyal içeriği güçlü piyasa ekonomisi yaklaşımına dayalı, iş ve istihdam üretme planlarının en önemli bileşenini oluşturmaktadır. Bu çerçevede, içeriği gelişmelere bağlı olarak, kamu ve özel sektör yönetişimi çerçevesinde şekillendirilecek, mikro ve makro boyutları güçlü, bireysel ve kurumsal odaklı ekonomik güvenlik ve ekonomik savunma konsepti özel önem taşımaktadır.

A. MAKROEKONOMİK POLİTİKALAR

1. Büyüme ve İstihdam

i) Orta Vadeli Program döneminde yatırım, istihdam ve ihracat odaklı bir büyüme stratejisi sürdürülecektir.

ii) Yüksek katma değerli malların giderek ağırlık kazandığı bir üretim ve ihracat yapısına ulaşmak amacıyla gerekli politikalar ve kurumsal düzenlemeler hayata geçirilecektir.

iii) Kamu altyapı yatırımları ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yasal ve idari düzenlemeler yoluyla özel sektörün yatırım yapması için elverişli bir ortam oluşturulacaktır.

iv) Özel sektörün Ar-Ge harcamalarının ve büyük ölçekli yatırımların teşvik edilmesi yoluyla yüksek katma değerli üretim desteklenecektir.

v) Bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme yatırımları, bir yandan ekonominin üretim kapasitesini artırırken, diğer yandan oluşturacağı talep yoluyla büyümeye katkıda bulunacaktır.

vi) İstihdam odaklı sürdürülebilir bir büyüme için işgücü piyasasının esnekliği artırılacak, meslek edindirme programları, mesleki ve teknik eğitim-öğretim geliştirilecek,

insan gücü donanımı iyileştirilecek ve iş piyasasının gereksinimlerine uygun işgücü yetiştirilmesi amacıyla eğitim-istihdam ilişkisi güçlendirilecektir.

vii) Tarım, sanayi ve ticaret stratejisi güncellenecek, yeni bir teşvik sistemi oluşturulacaktır.

ix) Yatırım ortamının iyileştirilmesi, sanayinin rekabet gücünün geliştirilmesi, ulusal ve küresel yatırım destek ve tanıtım stratejilerinin belirlenmesi, ekonomik ve sosyal kesimlerle ilişkinin güçlendirilmesi ve yerel girişimlerin harekete geçirilmesine yönelik gerekli inisiyatifler başlatılacak, bunların kurumsal yapıları güçlü bir koordinasyon çerçevesinde etkin bir şekilde çalıştırılacaktır.

x) Kamu politikalarından kaynaklanabilecek belirsizlikler azaltılarak özel sektörün ileriye yönelik uzun dönemli plan yapabilmesi için elverişli bir ortam oluşturulacaktır.

2. Maliye Politikası

Mali disiplin, makroekonomik istikrar ve enflasyonu düşürme amacından taviz vermeksizin; ekonominin rekabet gücünün artırılması, büyüme ve istihdamın desteklenmesi, borç stokunun GSYH'ya oranının düşürülmesi ve yerel idarelerin mali yapılarının güçlendirilmesi Program döneminde izlenecek maliye politikasının temel amaçlarıdır.

Maliye politikasının, temel ekonomik gösterge ve dengelerde istikrar sağlamayı hedef alarak, belirlenecek mali kurula bağlı olarak yürütülmesi esastır. Maliye politikasının sürdürülebilirliği makro ve mikro çerçevede daha da güçlendirilecektir. Gelişmelere bağlı olarak, kritik bütçe kalemlerine yönelik gerekli inisiyatifler kullanılacaktır. Mali sonuç doğuracak düzenlemeler; kısa, orta ve uzun dönem etkileri dikkate alınarak yapılacaktır.

Para politikasının enflasyon üzerindeki etkilerinin kısıtlı olması nedeniyle, mali performans önemini korumaktadır. Mali disiplinin enflasyonu düşürme sürecindeki etkin rolüne önem verilecektir.

Mali disiplinden taviz verilmeyecek, enflasyon oranının aşağı çekilmesine yönelik çalışmalar titizlikle sürdürülecek ve yapısal reformlara kararlılıkla devam edilecektir.

Maliye politikası uygulaması, orta vadeli mali hedefler kapsamında açıklanan ve bu Programda da teyit edilen faiz dışı fazla, gelir, harcama ve borç hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak bir yaklaşımla yürütülecektir.

Merkezi yönetim bütçesi dışında kalan kurumların bütçe ve finansman programlarına ilişkin konsolide istatistikler düzenli ve uluslar arası standartlara uygun şekilde yayınlanacaktır.

a. Kamu Harcama Politikası

Kamu kurum ve kuruluşlarının kendilerine tahsis edilen ödenekleri belirlenen politika ve öncelikler doğrultusunda tanzim etmesi, uzun süredir devam eden harcama programlarının etkinliğinin ve gerekliliğinin sorgulanması ve böylece kamu harcamalarının akılcı bir temele oturtulması esastır. Bu çerçevede verimlilik ve alternatif maliyetler dikkate alınacaktır.

Program döneminde uygulanacak temel harcama politikaları şunlardır:

i) Maliye politikasının yürütülmesinde esas alınacak mali kurallara ilişkin yasal ve kurumsal altyapı oluşturulacaktır.

ii) Kamu kurum ve kuruluşları, bütçe kısıtını dikkate alarak, belirlenen öncelikler çerçevesinde kaynak tahsisini gözden geçireceklerdir. Bu kapsamda önceliğini yitirmiş faaliyetler ve projeler tasfiye edilecektir.

iii) Kamu kurum ve kuruluşlarında yönetim sorumluluğunun güçlendirilmesi için gerekli mali yönetim, iç kontrol ve iç denetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik tedbirler güçlendirilecektir.

iv) Kamu kaynaklarının kullanımında etkililik, verimlilik ve tasarrufu sağlamak üzere stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme sistemi güçlendirilecektir.

v) Kamu kesiminde ücret ve maaşlar hedeflenen enflasyon oranında artırılabilecektir. Gerçekleşmenin, enflasyon hedefini aşması durumunda fark telafi edilecektir.

vi) Kamu personelinin mali ve özlük haklarına ilişkin dengesizlikleri azaltıcı düzenlemeler yapılacaktır. Buradan gelecek yük, toplam harcamalarda ilave artışa neden olmayacak şekilde karşılanacaktır.

vii) Merkezi yönetim bütçe kanunlarında kamu kurum ve kuruluşlarında yeni personel istihdamına yönelik sınırlamalara devam edilecektir.

viii) Bütçeden kamu yatırımlarına ayrılacak kaynak artırılabilecektir.

ix) Sağlık hizmetlerinin kalitesinden ödün verilmeksizin, ilaç ve tedavi harcamalarını kontrol altında tutmaya yönelik tedbirler alınmaya devam edilecektir.

x) Genel sağlık sigortası, getireceği mali yüklerin makul düzeyde tutulması amacıyla, sağlıkta dönüşüm programıyla birlikte uygulanacaktır.

xi) Genel bütçe vergi paylarından yerel yönetimlere aktarılan kaynakların etkin kullanımına yönelik tedbirler alınacaktır.

xii) Yerel yönetimlerin harcamalarını finanse etmek amacıyla yapılan tahsislerin objektif esaslara dayalı ve amaca yönelik kullanımı sağlanacaktır.

xiii) Yerel yönetimlerde performans ve verimlilik artışına yönelik düzenlemeler için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

xiv) Yerel yönetimlerin mali açıdan güçlendirilmesi sonrasında, yerel nitelikli bazı kamu hizmetlerinin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına uygun olarak yerel yönetimler tarafından sunumu sağlanacaktır.

xv) Yerel yönetimler, personel politikalarını açıklanan norm kadro düzenlemelerine uygun bir şekilde yürüteceklerdir.

b. Kamu Yatırım Politikası

Kamu yatırımlarının etkinliği artırılacak; yatırımlar, öncelikli sosyal ihtiyaçları giderecek ve üretken faaliyetleri destekleyecek nitelikteki altyapıya yönlendirilecek; sektörel, bölgesel ve AB'ye uyum yönündeki amaçların gerçekleştirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılacaktır. Bu çerçevede;

i) Kamu yatırımlarının etkili, verimli ve zamanında gerçekleştirilmesini, mevcut sermaye stokunun daha etkin kullanılmasını hedefleyen çalışmalara devam edilecektir.

ii) Eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, içme suyu ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik altyapı yatırımlarına öncelik verilecektir. İstanbul bilişim vadisi projesi bu çerçevede özel önem taşımaktadır.

iii) Kamu yatırımları, yenilenebilir enerji ve tarımsal altyapıyı güçlendirmeye odaklı başta Güneydoğu Anadolu Projesi olmak üzere, Doğu Anadolu Projesi, Konya Ovası Projesi ve diğer tüm bölgelerdeki bölgesel ekonomik kalkınma ve sosyal gelişme ile bölgelerarası gelişmişlik farklarının azaltılmasında etkili bir araç olarak kullanılacaktır.

iv) AB'ye üyelik yönünde ortaya konulan politika ve önceliklerin hayata geçirilmesi için sürdürülen çalışmaların gerektirdiği yatırımlar hızlandırılacaktır.

v) Kamu altyapı yatırımlarında özel sektör katılımını artırıcı modeller uygulamaya geçirilecektir.

vi) Kamu yatırım teklif ve kararları, sorun ve çözüm odaklılık analizlerini içeren sektör çalışmalarına ve nitelikli yapılabirlik etüd ve analizlerine dayandırılacaktır.

c. Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Özelleştirme

Kamu iktisadi teşebbüslerinden (KİT) orta vadede özelleştirilebilecek olanların belirli bir takvim ve strateji çerçevesinde özelleştirilmesi, ancak, özelleştirilinceye kadar bu teşebbüslerin ve uzun vadede özelleştirilemeyecek diğer kuruluşların karlılık ve verimlilik ilkelerine uygun olarak işletilmesi esastır.

i) KİT'lerde; hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde esnekliği sağlamaya ve bunlar üzerinde müdahale yetkisi olan kurum sayısını azaltmaya yönelik başlatılan kurumsal yönetim sistemi projesi tamamlanacaktır.

ii) Maliyetlendirme ve fiyatlandırma başta olmak üzere KİT'lerin tüm işletmecilik politikaları, genel yatırım ve finansman kararlarında öngörülen hedeflere ulaşacak şekilde piyasa şartlarına uygun olarak belirlenecek ve etkin bir şekilde uygulanacaktır. Bu

kapsamda, enerji KİT'lerinde maliyet bazlı otomatik fiyatlandırma mekanizması sürdürülecektir.

iii) KİT'lerde stok, tedarik, üretim ve pazarlama maliyetlerini düşürerek verimliliği ve karlılığı artıran ve uluslar arası fiyat değişimlerine duyarlı olan bir finansman politikası izlenecektir.

iv) KİT'lerin atıl durumda bulunan gayrimenkullerinin değerlendirilmesinde rayiç bedel esas alınacaktır.KİT'lerin, atıl olmayan gayrimenkullerini devretmemesi esastır. Zorunluluk hallerinde devir, ancak, işletmenin verimliliği, bütünlüğü ve çevre sağlığı gibi hususları olumsuz etkilemeyecek şekilde gerçekleştirilebilecektir.

v) KİT'lerin zarar eden işletme birimleri, fonksiyonları da dikkate alınarak, çözüme kavuşturulacaktır.

vi) KİT'lerde atıl istihdamın azaltılmasına yönelik tedbirlerin uygulanması sürdürülecek, ancak nitelikli personel ihtiyacının karşılanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

vii) İmalat sanayii maliyetleri üzerinde olumsuz baskı oluşturan enerji girdi fiyatlarının tespitinde sanayi aboneleri lehine bir politika izlenecektir.

d. Kamu Borçlanma Politikası

i) Stratejik ölçütler ve piyasa koşulları çerçevesinde, iç borç çevirme oranını azaltacak, borçlanma vadesini uzatacak ve araç çeşitliliğini de içerecek bir borçlanma politikası uygulanacaktır.

ii) Nakit ve borç yönetiminde oluşabilecek likidite risklerinin azaltılması amacıyla, yeterli düzeyde rezerv tutulması politikasına devam edilecektir.

iii) Borç yönetiminde şeffaflığın sürdürülmesi kapsamında, finansman programlarının ve borç bilgilerinin düzenli olarak kamuoyuna duyurulmasına devam edilecektir.

iv) Devlet iç borçlanma senetlerinin (DİBS) yatırımcı tabanının geliştirilmesine, ikincil piyasalarda ve ihracında etkinliğinin sağlanmasına yönelik politikalara devam edilecektir.

v) Piyasa yapıcılığı sistemi uygulaması sürdürülecektir.

vi) İkincil piyasalarda sağlıklı bir verim eğrisinin oluşturulması ve DİBS alım-satım işlemlerinde likiditenin sağlanmasına yönelik olarak ölçüt senet uygulaması devam ettirilecektir.

e. Kamu Gelir Politikası

Uygulanacak kamu gelir politikalarının temel amacı; büyüme, yatırım ve istihdamın desteklenmesine, ekonomide kayıtdışılığın azaltılmasına, daha basit, adil ve geniş tabanlı bir vergi sisteminin oluşturulmasına katkıda bulunmaktır. Bireysel ve kurumsal tasarruf ve sermaye birikiminin ve kullanımının teşvik edilmesi özel önem taşımaktadır. Bu kapsamda;

i) Vergi politikalarının uygulanmasında, uzun vadeli ekonomik kararlar almaya yardımcı olmak ve vergilendirmede öngörülebilirliği artırmak amacıyla istikrar esas olacaktır. Vergi mevzuatı ve uygulamalarında istikrarı sağlamak amacıyla yasal altyapı güçlendirilecektir.

ii) Doğrudan sermaye yatırımlarının ülkeye girişini hızlandırıcı, yatırım, istihdam ve ihracatı teşvik edici, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltıcı, ekonominin uluslararası rekabet gücünü artırıcı, devletin fon ihtiyacını karşılayıcı, vergi politikaları uygulanacaktır.

iii) Ekonomik ve sosyal politikalar da gözetilerek vergi indirim, istisna ve muafiyetlerinin gözden geçirilmesi suretiyle vergi mevzuatı sadeleştirilecektir. Vergi harcamalarının mali tutarının tespitine yönelik çalışmalar sonuçlandırılacaktır.

iv) Vergiye gönüllü uyumun artırılması ve vergi tabanının genişletilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

v) Gelir azaltıcı düzenlemeler, makroekonomik istikrar gözetilerek kamu finansman imkanları dahilinde değerlendirilecektir.

vi) Vergilendirmede mükellef hizmetlerinin etkinleştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

vii) Vergileme alanında Avrupa Birliği Müktesebatıyla uyum çalışmalarına devam edilecektir.

viii) Ticari ilişkimiz olan ülkelerle çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları imzalanmasına devam edilecektir.

ix) İstihdam üzerindeki mali yüklerin azaltılmasının ekonomide kayıtdışılığın önlenmesi ve istihdam artışına yansımaları için gerekli tedbirler alınacaktır. Bu çerçevede, kamu ve özel sektörün uzlaşısına özel önem verilecektir.

3. Para Politikası ve Fiyat İstikrarı

Para politikasının temel amacı, fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürülebilir kılmaktır.

Bu amaç doğrultusunda;

i) Enflasyon hedeflemesi rejimi, önümüzdeki dönemde de sürdürülecektir.

ii) Enflasyon hedeflemesi rejimi çerçevesinde, Merkez Bankası kısa vadeli faiz oranlarını temel politika aracı olarak kullanmaya devam edecektir.

iii) Önümüzdeki dönemde de Merkez Bankası enflasyonun düşürülmesine odaklanacak ve para politikası kararlarını bu doğrultuda oluşturacaktır. Bu çerçevede, orta vadeli bakışın ekonomideki tüm birimler arasında yaygınlaşması enflasyonun düşürülmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

iv) Maliye ve gelirler politikasının enflasyon hedeflemesi rejiminin başarıyla uygulanmasına vereceği desteğin devam etmesi için, mali disipline uygun hareket edilmesi ve kamu maliyesinin etkinliğini artırmaya yönelik reformların kesintisiz olarak sürdürülmesi önemini koruyacaktır.

v) Merkez Bankası, temel politika metinlerini önümüzdeki dönemde de düzenli olarak yayımlamaya devam edecektir.

vi) Para politikasının hesap verebilirliğini ve şeffaflığını temin etmek amacıyla, enflasyonun hedeften belirgin olarak sapması veya sapma olasılığının ortaya çıkması halinde, Merkez Bankası hedeften sapmanın nedenlerini ve enflasyonun tekrar hedefe yakınsaması için alınması gereken önlemleri Hükümete yazılı olarak bildirecek ve kamuoyuna duyuracaktır.

vii) Enflasyonla mücadele konusunda kamuoyuyla iletişimde Merkez Bankası ile Hükümet arasındaki işbirliği daha da güçlendirilecektir.

viii) 2001 yılından beri uygulanmakta olan dalgalı döviz kuru rejimi önümüzdeki dönemde de sürdürülecektir.

ix) Piyasada döviz arzının döviz talebine kıyasla artığı durumlarda Merkez Bankası rezerv biriktirme amaçlı, düzenli döviz alım ihaleleri yapabilecektir.

x) Diğer taraftan döviz kurlarındaki oynaklık önümüzdeki dönemde de Merkez Bankasınca yakından izlenecek, kurlarda oluşan ve oluşabilecek aşırı oynaklık durumunda piyasaya doğrudan müdahalede bulunulabilecektir.

4. Ödemeler Dengesi

Cari açığın sadece kamu sektörünün değil özel sektörün harcama (tüketim, yatırım) ve tasarruflarının fonksiyonu olması, bu makroekonomik dengeye oldukça değişken ve çok sektörlü bir yapı kazandırmaktadır. Küresel ekonomide belirsizliklerin arttığı bir ortamda cari açığın oluşum ve finansman yapısının dinamikleri dikkate alınarak, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve giderek artan ölçüde borç yaratmayan kaynaklarla finanse edilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede;

i) Geleneksel ihracat sektörlerinde katma değer artışı sağlanmasına yönelik politikalar uygulanacaktır. Bu kapsamda, tasarım, marka, pazarlama ve tanıtım konusundaki mevcut destekler çeşitlendirilerek geliştirilecektir.

ii) İhracatımızın; katma değeri yüksek, sermaye ve bilgi yoğun, ileri teknoloji sektörlerin ağırlıklı olduğu bir yapıya dönüşümünün sağlanmasını teminen uygulanan destek sistemlerinde, DTÖ ve AB normları çerçevesinde gerekli düzenlemeler yapılacak ve yeni programlar oluşturulacaktır.

iii) Üretim ve ihracat yapısının ithalata bağımlılığını azaltmak üzere; ithal ara girdilerin yurt içinden rekabetçi fiyatlarla teminini teşvik edecek mekanizmalar geliştirilecektir.

iv) Dahilde işleme rejiminde, iç piyasanın üretim koşulları da dikkate alınarak, gerekli değişiklik ve düzenlemeler yapılacaktır.

v) Gümrük Birliği uyarınca üstlenmekle yükümlü olduğumuz AB'nin teknik mevzuatına uyum süreci hızlandırılacak; uyumlaştırılan mevzuatın etkin uygulanmasını teminen gerekli idari, teknik ve fiziki altyapı tamamlanacak; ithalat aşamasındaki ve piyasa gözetim ve denetimi sırasındaki kontroller etkinleştirilecektir.

vi) Ticaretin önündeki engellerin kaldırılmasını teminen, üçüncü ülkelerle imzalanan teknik işbirliği anlaşmaları etkinleştirilecektir. Ayrıca, AB'nin uygunluk değerlendirmesi sonuçlarının karşılıklı tanınmasına ilişkin anlaşma imzaladığı ülkeler ve EFTA ülkeleriyle paralel anlaşmalar imzalanması amacıyla çalışmalar gerçekleştirilecektir.

vii) Küresel sermayenin Türkiye'ye yönelmesini sağlayıcı düzenlemeler geliştirilecektir.

viii) Cari açığı azaltmak amacıyla enerji ve enerji dışı dış ticaret dengesi yanında, hizmetler ve yatırım gelirleri dengesinin de iyileştirmesine yönelik tedbirler geliştirilecektir.

ix) Cari açığın finansmanında doğrudan uluslararası yatırımların payının artmasına yönelik tedbirler alınacaktır.

B. PROGRAM DÖNEMİ HEDEF VE GÖSTERGELERİ

1. Büyüme ve İstihdam

i) Program döneminde yıllık ortalama yüzde 5,5 oranında ekonomik büyüme hedeflenmektedir.

ii) Program döneminde yıllık ortalamada reel olarak özel tüketim harcamalarının yüzde 5,5 , özel sabit sermaye yatırım harcamalarının yüzde 6,8, kamu tüketim harcamalarının yüzde 3,7 ve kamu sabit sermaye yatırım harcamalarının yüzde 2,4 oranında artması öngörülmektedir.

iii) İstihdam olanaklarını artırıcı uygulamaların da etkisiyle Program döneminde yaklaşık 1,3 milyon kişiye yeni istihdam yaratılacağı öngörülmektedir

2. Kamu Maliyesi

i) 2008 yılında yüzde 0,6 olacağı tahmin edilen kamu kesimi açığının GSYH'ya oranının, Program döneminde bir miktar azalması öngörülmektedir. Buna karşılık, genel devlet açığında sınırlı bir artış olacaktır.

ii) Program dönemi sonunda faiz gideri ve özelleştirme geliri hariç kamu kesimi fazlasının GSYH'ya oranının yüzde 3,5 seviyesinde olması beklenmektedir.

iii) 2008 yılında yüzde 33,1 olması beklenen genel devlet harcamalarının GSYH'ya oranının, merkezi yönetim bütçesi cari transfer harcamalarının etkisiyle 2011 yılında yüzde 33,5'e yükselmesi beklenmektedir.

iv) 2008 yılında yüzde 27,2 olacağı tahmin edilen genel devlet faiz dışı harcamalarının GSYH'ya oranının, 2011 yılında yüzde 29 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

v) 2008 yılında yüzde 32,6 olacağı tahmin edilen genel devlet gelirlerinin GSYH'ya oranının, 2011 yılında yüzde 32,8 olması beklenmektedir.

vi) 2008 yılında yüzde 23,8 olacağı tahmin edilen sosyal güvenlik primleri dahil vergi yükünün (vergi red ve iadeleri hariç) GSYH'ya oranının, dönem sonunda yüzde 23,5'e gerilemesi öngörülmektedir.

vii) Devam eden özelleştirmelere rağmen KİT sisteminin dönem boyunca GSYH'nın yüzde 0,3'ü kadar faiz dışı fazla vermesi hedeflenmektedir. KİT'lerde öngörülen hedefe ulaşılması için, fiyat, stok ve yatırım politikalarıyla gerekli her türlü tedbir alınacaktır.

viii) Fındık ürününe yönelik olarak, TMO'ya mali yük getirmeyecek ve sektörün sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak bir politika izlenecektir.

ix) Özelleştirme işlemleri sonucunda kamunun elektrik dağıtımını, telekomünikasyon ve şeker üretimi alanlarından tamamen çekilmesi; liman işletmeciliğindeki payının ise azalması öngörülmektedir.

x) Mali disiplini sürdürmek amacıyla yerel yönetimlere genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılacak paylardan borçlara mahsuben yapılacak kesintilerin düzenli bir şekilde uygulanması hedeflenmektedir.

xi) 2007 yılında GSYH'ya oran olarak yüzde 38,8 düzeyinde gerçekleşen AB tanımlı borç stokunun Program dönemi sonunda yüzde 31'e gerilemesi hedeflenmektedir.

3. Ödemeler Dengesi

i) Program döneminde, dünya ekonomisi ve ticaretinde son yıllarda görülen artış hızının bir miktar yavaşlaması beklenmektedir. Bu çerçevede, 2011 yılında, ihracatın yıllık ortalama yüzde 10,4 oranında artarak 181,7 milyar dolara, ithalatın ise yıllık ortalama yüzde 9,1 oranında artarak 277,6 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

ii) 2009 yılında 21,4 milyar dolar olarak gerçekleşeceği öngörülen turizm gelirlerinin, 2011 yılında 23,6 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

iii) Bu çerçevede cari işlemler açığının GSYH'ya oranının Program döneminde yüzde 6'lar civarında olacağı öngörülmektedir.

iv) Program döneminde doğrudan yabancı yatırımların ve uzun vadeli sermaye girişlerinin ödemeler dengesi finansmanındaki ağırlığını koruması beklenmektedir.

4. Fiyat

i) Enflasyon hedefleri (TÜFE yıllık artış hızı) 2009, 2010 ve 2011 yılları için sırasıyla yüzde 7,5, yüzde 6,5 ve yüzde 5,5 olarak revize edilmiştir.

ii) Enflasyon hedeflerinin Hükümet ve Merkez Bankası tarafından birlikte belirlenmesi uygulamasına program döneminde de devam edilecektir.

III. PROGRAM DÖNEMİ GELİŞME EKSENLERİ

A. REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI

1. İş Ortamının İyileştirilmesi

İş ortamının rekabetçi bir yapıya kavuşturularak iyileştirilmesi temel amaçtır.

Bu çerçevede;

i) Finansal araçlar çeşitlendirilecek, başta KOBİ'ler olmak üzere işletmelerin finansmana erişimi kolaylaştırılacaktır.

ii) İş ortamının iyileştirilmesine yönelik olarak bürokrasinin azaltılması, işlemlerin hızlandırılması ve işlem maliyetlerinin düşürülmesi konusundaki çalışmalar sürdürülecektir.

iii) Devlet yardımları sisteminin etkinleştirilmesi ve AB müktesebatıyla uyumlu hale getirilmesi çalışmaları sürdürülecektir.

iv) İşletmelerde kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda kurumsallaşmanın yaygınlaştırılması özendirilecek ve böylece işletmelerin finansman imkanlarına daha uygun şartlarla erişimleri sağlanacaktır.

v) Fikri mülkiyet sisteminin etkinliğini sağlamak üzere; kurumsal kapasite güçlendirilecek, kurumlar arası etkin bir işbirliği ve koordinasyon sağlanacak, toplum düzeyinde yaygın ve yerleşik bir fikri haklar kültürü oluşturulacaktır.

vi) İşletmelerde bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması desteklenecektir.

vii) Rekabeti kısıtlayan, engelleyen veya bozan davranışlar ile mücadelede caydırıcı yaptırımlar uygulanacak, yaptırımların uygulamasında saydamlık sağlanacak ve rekabet kültürünün geliştirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilecektir.

viii) Sanayi bilgi sistemi oluşturulacaktır.

2. Ekonomide Kayıtdışıların Azaltılması

Program döneminde, ekonomide rekabet gücünün artırılmasına, haksız rekabetin önlenmesine ve kamu finansman kaynaklarının sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasına katkıda bulunulması hedefi doğrultusunda kayıtdışı ekonominin boyutunun azaltılması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Kayıtdışı ekonomiyle mücadele, oluşturulacak strateji kapsamında etkin bir şekilde sürdürülecektir.

ii) Kayıtdışılığın azaltılması amacıyla iş ve çalışma hayatına ilişkin mevzuat sadeleştirilecek, kurumlar arasında bilgi paylaşımı ve koordinasyonun artırılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.

iii) Başta vergi denetimi olmak üzere denetimlerde etkinliğin kurumlar arası çapraz kontrolü de içerecek şekilde sağlanması amacıyla kamu idarelerinin uygulama kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ağırlık verilerek, idarelerin beşeri ve teknolojik altyapısı iyileştirilecektir.

iv) Kayıtdışılıkla mücadelede, performansın ortaya konulması amacıyla vergi kayıp ve kaçığının boyutu ve niteliği, güvenilir yöntemlerle düzenli olarak ölçülecektir.

v) Kayıtdışılıkla mücadelede vergisel yükümlülüklerin tüm aşamalarda doğruluğunu sağlamaya yönelik yeni vergi güvenlik müesseselerinin oluşturulmasına ve mevcutların etkinleştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

vi) Başta Gelir İdaresi Başkanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı olmak üzere ilgili tüm kamu kurumlarının teknik ve idari altyapısı güçlendirilerek tüm ithalat kalemleri bazında kaçakçılıkla etkin bir şekilde mücadele edilecektir.

vii) Kayıtdışı işletme ve çalışanların kayıt altına alınabilmesini teminen kayıt sistemi güçlendirilecektir.

viii) Kayıtdışılıkla mücadelede toplumsal duyarlılığı artırmak amacıyla toplumun bilgilendirilmesine yönelik faaliyetler artırılarak sürdürülecektir.

3. Finansal Sistemin Geliştirilmesi

Kaynakları yatırıma yönlendirecek araç çeşitliliğine, mali derinliğe ve uluslar arası rekabet gücüne sahip, uluslar arası standartlarda düzenlenen ve denetlenen bir finansal sistemin geliştirilmesi temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Finansal derinliğin sağlanması için yeni sermaye piyasası araçları oluşturulacak ve mevcut piyasa araçlarının işlevliliği artırılacaktır.

ii) Finansal piyasalara güvenin pekiştirilmesine ve sistemik riskin önlenmesine yönelik çağdaş yaklaşım ve araçlara işlevlilik kazandırılacaktır.

iii) Finansal sektörün düzenleme ve denetimi, uluslar arası standartlara ve AB müktesebatına uygun olarak geliştirilecek ve yurtdışı denetim otoriteleriyle işbirliği ve bilgi paylaşımı artırılacaktır.

iv) Finansal raporlamaya ve kamunun aydınlatılmasına yönelik düzenlemeler açısından banka ve banka dışı mali kuruluşlar arasında yakınsama sağlanacaktır.

v) Mali piyasa işlemlerinin yurtdışına yönelmesine yol açan düzenlemeler gözden geçirilecektir.

vi) İstanbul uluslar arası finans merkezi projesi uygulamaya konulacaktır.

vii) Sermaye piyasası strateji belgesi hazırlanacaktır.

4. Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi

a. Enerji

Enerji politikasının temel amacı; artan nüfusun ve büyüyen ekonominin enerji ihtiyacının, rekabetçi bir serbest piyasa ortamında sürekli, kaliteli ve güvenli bir şekilde asgari maliyetle karşılanmasıdır. Bu çerçevede;

i) Uzun dönemli enerji arz güvenliğinin sürdürülmesi ve arz-talep projeksiyonlarına göre orta dönemde oluşması öngörülen elektrik arz açığının önlenmesi amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır.

ii) Elektrikte serbestleşme süreci ve bu kapsamda dağıtım ve üretim özelleştirmeleri tamamlanacaktır.

iii) İşleyen bir serbest piyasanın oluşumu ve bu kapsamda özel sektör yatırımlarının istikrarlı bir şekilde sürmesi sağlanacaktır.

iv) Elektrik enerjisinde kaynak çeşitliliğine ve arz güvenliğine katkı sağlayacak olan nükleer güç santralleri (NGS) yapımına başlanacaktır. NGS yapımı projesi, ülkemizin uzun dönemde nükleer teknolojide kendi kendine yeterli hale gelmek olan nihai amacına hizmet edecek şekilde yürütülecektir.

- v) İthal bir kaynak olan doğal gazın aşırı bağımlılığı azaltmak üzere yerli ve yenilenebilir kaynakların elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımına hız verilecektir.
- vi) Enerji verimliliğini artırmaya yönelik etkin uygulama mekanizmaları oluşturulacaktır .
- vii) Doğal gaz kullanımını rekabete dayalı olarak yaygınlaştırılacak, mevsimsel talep değişimleri de dikkate alınarak ulusal düzeyde doğal gaz arz güvenliği sağlanacaktır.
- viii) Bölgemizde bulunan enerji (petrol, doğal gaz ve elektrik) kaynaklarının uluslar arası pazarlara ulaştırılmasında Türkiye'nin transit güzergahı ve terminal ülke olması için gerekli çalışmalar sürdürülecektir.

b. Ulaştırma

Ulaştırma sektöründe temel amaç; ülke ekonomisinin ve sosyal hayatın gereksinimlerine uygun, taşıma türleri arasında dengenin sağlandığı, çağdaş teknoloji ve uluslar arası kurallarla uyumlu, çevreye duyarlı, ekonomik, güvenli ve hızlı taşımacılığın yapıldığı bir ulaşım altyapısının zamanında oluşturulmasıdır. Ulaştırma alt sektörlerinin birbirlerini tamamlayıcı nitelikte çalışması ve kombine taşımacılığın yaygınlaştırılması esastır. Bu çerçevede;

- i) Bölünmüş yol yapımları tamamlanarak ve standartları yükseltilerek mevcut karayolları iyileştirilecektir.
- ii) Başta karayolları olmak üzere ulaşımın tüm modlarında trafik güvenliği artırılacaktır.
- iii) AB kaynaklarından azami ölçüde yararlanılarak, ulusal ulaşım ağlarımızın Trans-Avrupa ulaşım ağlarıyla bütünleşmesi ve Türk limanlarının AB deniz otoyollarında ana akslar üzerinde yer alması yönündeki çalışmalara devam edilecektir.
- iv) Yük taşımacılığında demiryolu ve denizyoluna ağırlık verilecektir.
- v) Hızlı tren ile yolcu taşımacılığı yaygınlaştırılacaktır.
- vi) Hizmet kalitesini artırmak ve kamu üzerindeki mali yükünü azaltmak amacıyla, TCDD yeniden yapılandırılacaktır.
- vii) Ana limanlar oluşturulacak; limanların etkin yönetimi ve kombine taşımacılık yapılabilen lojistik merkezler haline getirilmesi sağlanacaktır.
- viii) Bayrak, liman ve kıyı devleti kontrollerinin iyileştirilmesine ve Türk vatandaşlarının, sahip oldukları filo için Türk Bayrağını tercih etmelerine yönelik çalışmalara devam edilecektir.
- ix) Trafik yoğunlaştığı hava meydanlarında kapasiteler artırılacak, hava yolu taşımacılığında hizmet standartları yükseltilecektir.
- x) Trafik düşük hava meydanları ile tarifeli hava yolu trafiği gerçekleşmeyen hava meydanlarında düzenli ve sürekli havayolu hizmeti verilmesini sağlayacak adımlar atılacaktır.
- xi) Ulaştırma altyapısı ihtiyaçlarının karşılanmasında özel sektör katılımını artıracak modeller hayata geçirilecektir.
- xii) Kentlerde ekonomik ve çevresel açıdan sürdürülebilir bir ulaşım sisteminin oluşturulabilmesi amacıyla trafik ve talep yönetimi uygulamalarına öncelik verilecek; toplu taşıma sistemi seçiminde belediyelerin mali yapıları ve uluslar arası kabul görmüş kriterler göz önüne alınacaktır.

5. Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi

İnsan sağlığını, doğal kaynakları ve estetik değerleri koruyarak sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda çevrenin korunması ve kentlerin yaşam standartlarının yükseltilmesi temel amaçtır. Bu çerçevede;

- i) AB Müktesebatına uyum kapsamında oluşturulan çevre mevzuatının uygulanmasına yönelik yönetim, denetim ve uygulama kapasitesi geliştirilecektir.
- ii) Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların korunması, geliştirilmesi ve ekonomik değer kazandırılmasına yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır.
- iii) Ülkemizin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi karşısındaki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi amacıyla sera gazı azaltımının sektörel maliyetleri tespit edilerek Ulusal Stratejinin belirlenmesi için teknik çalışmalar yürütülecektir.

iv) Çevre ve kalkınmayla ilgili sağlıklı ve entegre bilgi sistemleri oluşturulacak, izleme, denetim ve raporlama altyapısı geliştirilecektir.

v) Ülkemizde su kaynaklarının tahsisi, kullanılması, geliştirilmesi ve kirlenmeye karşı korunmasıyla ilgili hukuki düzenleme ve idari yapı oluşturma çalışmaları tamamlanacaktır.

vi) Kentlerin yaşam standartları yükseltilecektir.

vii) Ülke genelinde kentsel altyapıya yönelik mevcut durum gözden geçirilecek, günümüz koşullarına ve gereksinimlerine göre Kentsel Altyapı Ana Planı ve Finansman Stratejisi hazırlanacaktır.

viii) Evsel nitelikli katı atık yönetiminde kaynakta ayrıştırma, toplama, taşıma, geri kazanım ve bertaraf safhaları teknik ve mali yönden bir bütün olarak değerlendirilecek, düzenli depolama yöntemi tercih edilecektir.

ix) Çevre korumaya yönelik kentsel alt yapı hizmetlerinin planlanması, projelendirilmesi, gerçekleştirilmesi ve işletilmesinde belediyelerin kapasiteleri geliştirilecektir.

6. Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi

Bilim ve teknoloji politikasının temel amacı, özel sektörün yenilik yeteneğini artırmak, bilim ve teknolojide yetkinleşmek ve bu yetkinliği ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürmektir. Bu çerçevede;

i) Ulusal yenilik sistemi bilim ve teknoloji alanında kurumlar arası işbirliğini ve özel kesimin sistem içindeki etkinliğini artıracak şekilde geliştirilecektir.

ii) Özel kesimin Ar-Ge kapasitesini ve talebini artırması desteklenecektir.

iii) Özel sektör ile üniversiteler ve araştırma kurumları arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik destekler artırılacak ve etkinleştirilecektir.

iv) Öncelikli teknoloji alanlarında araştırmacı insan gücü yetiştirilmesine yönelik programlar üniversitelerin ve özel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda çeşitlendirilerek uygulanacaktır.

v) Üniversite ve araştırma kurumlarında Ar-Ge çalışmalarının artırılması ve piyasa talebi doğrultusunda yönlendirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

vi) Kamu tedarik sistemi Ar-Ge çalışmalarını ve teknoloji geliştirilmesini teşvik eden bir yapıya kavuşturulacaktır.

vii) AB başta olmak üzere Ar-Ge alanında yetkinleşmiş ülkeler ve bu alanda faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla işbirliği artırılacaktır.

viii) Bilim, araştırma, teknoloji ve yenilik alanlarında toplumsal farkındalık artırılacaktır.

7. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın ve etkin kullanılmasıyla bilgi toplumuna dönüşüm sürecinin hızlandırılması ve bu yolla ülkemizin rekabet gücünün ve refah düzeyinin artırılmasına katkı sağlanması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi amacıyla elektronik haberleşme sektöründe alternatif altyapı ve hizmetlerin sunumuna önem verilerek sektörde rekabet artırılacaktır.

ii) Sektörde etkin rekabet ortamının tesis edilmesi amacıyla, başta Elektronik Haberleşme Kanunu olmak üzere ihtiyaç duyulan hukuki düzenlemeler tamamlanacak, mevcut düzenlemelerin ise zamanında ve etkin şekilde uygulanması sağlanacaktır.

iii) Ekonomide verimlilik düzeyinin ve rekabet gücünün artırılması amacıyla toplumun tüm kesimlerinin, geniş bant teknolojileri başta olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimi artırılacak ve yaygın kullanım sağlanacaktır.

iv) Uydu teknolojileri alanında; milli uydu imal edilmesi ve buna ilişkin Ar-Ge faaliyetleri konularında çalışmalar yoğunlaştırılacaktır.

v) Bilgi teknolojileri hizmetleri sektöründe yer alan firmaların uluslararası kalite sertifikasyonlarına sahip olmaları ve finansmana erişimin kolaylaştırılmasına yönelik tedbirler hayata geçirilecektir.

vi) Doğrudan yabancı sermaye yatırımları için uygun ortam oluşturularak bilgi teknolojileri alanında teknoloji transferine imkan sağlanacaktır.

vii) Posta sektörü kalite, güvenilirlik ve erişilebilirlik esasları ve AB düzenlemeleri paralelinde rekabetçi bir anlayışla yeniden yapılandırılacaktır.

viii) Yayıncılık sektörü teknolojideki gelişmeler de dikkate alınarak geliştirilecek; kamu hizmeti yayıncılığı toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir içerik ve sağlıklı bir mali yapıya kavuşturulacaktır.

8. Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi

Tarım sektöründe, gıda güvencesinin ve güvenliğinin sağlanması ile doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı gözetilerek, örgütlü ve rekabet gücü yüksek bir yapının oluşturulması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Tarımsal destekler, alan ve ürün temelinde farklılaştırılarak üretimde etkinliğin sağlanması hedefine yönelik olarak yeniden düzenlenecektir.

ii) Tarım politikalarının yürütülmesine ilişkin istatistiki veriler nitelik ve nicelik olarak iyileştirilecek ve bilgi altyapısı geliştirilecektir.

iii) Tarım ve gıda işletmelerinin modernizasyon çabaları, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda güvenliğinin sağlanması başta olmak üzere, belirlenecek öncelikler çerçevesinde desteklenecektir.

iv) Tarım sektörüne yönelik finansal hizmetler çeşitlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

v) Tarımsal ürün ihracatında rekabet gücünün artırılması amacıyla, ihracat desteklerinde katma değeri yüksek, markalı ve nihai tüketiciye yönelik ürünlere ağırlık verilecektir.

vi) Üreticilerin, rekabet gücünü doğrudan artırıcı yönde verimliliği ve pazarlama imkanlarını geliştirmek üzere örgütlenmeleri sağlanacaktır.

vii) Bitkisel üretimde verimliliği artırma amacına yönelik uygulamalar yaygınlaştırılacak, bitki hastalık ve zararlılarıyla etkin ve entegre mücadele yöntemleri esas alınacaktır.

viii) Hayvancılıkta, yapısal dönüşümü sağlamak amacıyla ıslah çalışmaları ile hastalık ve zararlılarla mücadele ve kaliteli yem bitkileri üretiminin artırılması faaliyetleri yürütülecektir.

ix) Su ürünleri sektöründe, kaynak yönetim sistemine yönelik kurumsal kapasite geliştirilecek ve yetiştiriciliğin çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

x) Eğitim ve yayım hizmetlerinin güçlendirilmiş üretici örgütleri tarafından yürütülmesine ağırlık verilecek ve mevcut kamu faaliyetleri iyileştirilecektir.

xi) Toprak ve su kaynaklarının etkin kullanılmasına yönelik yöntem ve araçlara öncelik verilecektir.

xii) Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile tarım arazilerinin miras yoluyla parçalanması sorunu önlenecek ve arazi toplulaştırma çalışmaları hızlandırılacaktır.

xiii) Sulama yatırımları yaygınlaştırılırken, GAP sulamalarına ivme kazandırılacak, ayrıca barajı bitirilen projelerin sulamalarında yapım ve işletme-bakım özel sektör yatırımlarına açılacaktır.

xiv) Ormanlar, toplum sağlığı ve ihtiyaçları dikkate alınarak sürdürülebilir yönetim anlayışı dahilinde korunarak değerlendirilecek; ağaçlandırma, rehabilitasyon ve kent ormancılığı geliştirilecek; ekosistem ağırlıklı eğitim ve tanıtım faaliyetleri yoğunlaştırılacaktır.

xv) İklim değişikliğinin tarım sektörüne muhtemel etkilerinin azaltılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.

xvi) Gıda güvencesinin sağlanması amacıyla, tarım ve gıda ürün fiyatlarını olumsuz etkileyen biyoyakıt hammaddesi talebi de gözönünde bulundurularak, sektörde arz-talep dengesizliklerini önleyecek tedbirler alınacaktır.

9. Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması

a. Sanayi

İmalat sanayiinde ihracata dönük bir yapı içerisinde yüksek katma değerli mal üretiminin artırılması temel amaçtır. Madencilikte ise hammadde arz güvenliğinin geliştirilmesi, madenlerin yurt içinde işlenerek katma değerinin artırılması yoluyla ülke ekonomisine katkının geliştirilmesi esastır. Bu çerçevede;

i) Orta ve yüksek teknolojili sektörler başta olmak üzere sanayi ihracatının artırılmasına yönelik girişimler desteklenecektir.

ii) İthalatta haksız rekabetin önlenmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

iii) İşletmelerin belirlenmiş sanayi bölgelerinde kurulması ile mevcutların bu alanlara taşınması özendirilecek, işletmeler arası işbirliği ve kümelenme faaliyetleri geliştirilecektir.

iv) Orta ve yüksek teknoloji seviyesindeki otomotiv, beyaz eşya, makine ve elektronik sektörlerinde Türkiye'nin üretim merkezi olmasına çalışılacaktır.

v) KOBİ'lerin ve girişimcilerin rekabet gücünü artırmak üzere, verimliliğin artırılması, iş kurma ve geliştirme faaliyetleri desteklenecektir.

vi) Akreditasyon, uygunluk değerlendirme ve piyasa gözetim sistemleri etkinleştirilecek ve belgelendirme faaliyetleri desteklenecektir.

vii) Geleneksel sektörlerde uluslararası rekabete uyum sağlayacak yapıya dönüşüm desteklenecektir.

ix) Sanayide orta ve uzun vadede rekabet gücünü geliştirmek üzere daimi özel ihtisas komisyonu çalışmaları sürdürülecek; genel ve sektörel politika belgeleri oluşturulacaktır.

x) Savunma sanayiinde Ar-Ge'ye dayalı tedariki ve yurtiçi teknoloji ve kabiliyet edinimini esas alan bir sistem ve mevzuat oluşturulacaktır.

xi) Madencilik sektöründe, yurtiçinde sanayi ve enerji hammaddeleri aramalarına ağırlık verilecek, yurtdışında ise başta komşu ülkeler olmak üzere petrol ve doğal gaz arama, üretim ve ticaretinde daha etkin bir rol alınmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

xii) Madencilik ürünleri yurt içinde işlenerek katma değer artırılabilecektir.

b. Hizmetler

Ekonomide ağırlığı giderek artan ve ekonominin itici gücü olan hizmetler alanında kalite ve çeşitliliğin yanı sıra rekabet ortamının geliştirilmesi ve hizmet ihracatının artırılması temel amaçtır.

Turizm

Turizm sektöründe, küreselleşmenin ortaya koyduğu dinamikleri barındıran, ülkeye gelen turist sayısını ve hizmet kalitesini artırmaya çalışan, pazarlama kanallarını çeşitlendirerek üst gelir gruplarını hedef alan, doğal sermayeyi koruyan ve sürdürülebilir kılan, ülkemiz turizminin karşılaştırmalı rekabet üstünlüğüne uygun turizm çeşitlerini ön plana çıkaran bir yapının oluşturulması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Turizm yatırımları çeşitlendirilecek, gelişmiş ve yoğun kullanıma konu olan yörelerden diğer alanlara kaydırılarak, turizm faaliyetlerinin tüm yıla yayılması sağlanacaktır.

ii) Sektörle ilgili tüm yatırımlar, doğal, tarihsel, sosyal ve kültürel çevreyi koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde ele alınacaktır.

iii) Türk turizminin uluslararası turizm pazarından azami pay alabilmesi amacıyla tanıtıma ağırlık verilecektir.

iv) İstanbul kentinin kültürel, sosyal ve doğal zenginlikleri sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde değerlendirilecektir.

İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri

Ülke ekonomisi ve sosyal gereksinimlere uygun, çağdaş teknoloji ve uluslararası kurallara uyumlu, çevreye duyarlı bir şekilde katma değeri, döviz girdisini ve istihdamı artırmak için hizmet kalitesini, beşeri ve fiziki sermayeyi geliştirmek sektörde temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Firmaların sermaye yapısı güçlendirilecektir.

ii) Sektörde istihdam edilen işgücü kalitesi mesleki eğitim ve akreditasyona bağlı belgelendirme yoluyla artırılabilecektir.

iii) Teknik müşavirlik ve müteahhitlik hizmetlerinin uluslararası standartlara uygun kalitede ve güvenli olarak verilmesi sağlanacak ve kamu yatırımlarında bağımsız müşavirlik hizmetlerinin kullanılması yaygınlaştırılacaktır.

Ticaret Hizmetleri

Ekonominin bütününe etkileyen ticaret hizmetleri sektöründe rekabetçi bir ortamda verimlilik artışının sağlanması esastır. Bu çerçevede;

i) Toptan ve perakende sektöründe; rekabeti ve tüketiciyi koruyan, bağlantılı diğer sektörlerde üretimi destekleyen, kayıtdışılığı önleyen, verimlilik ve kaliteyi artıran, hijyen kurallarına uyumu ve sektör içi kesimler arasında dengeli gelişmeyi sağlayan bir yapılanma gerçekleştirilecektir.

ii) Yüksek standartlara sahip güvenilir, ucuz ve hızlı ulaşım sistemleri ile fiziki mal akışının temini yönünde; lojistik ve kombine taşımacılık faaliyetlerinin geliştirilmesi, bürokratik işlemlerin basitleştirilerek tek noktadan çözümlenmesi sağlanacaktır.

iii) Ürün ihtisas borsalarının ve vadeli işlem borsalarının geliştirilmesi, bunu destekleyen lisanslı depoculuk sisteminin kurulması ve sisteme işlerlik kazandırılması sağlanacaktır.

B. İSTİHDAMIN ARTIRILMASI

1. İşgücü Piyasasının Geliştirilmesi

İşgücü piyasasının; esneklik ve güvence arasında dengenin sağlandığı, üretken istihdamı destekleyen bir ücret sisteminin oluşturulduğu, değişime uyum sağlama kapasitesinin artırıldığı, sosyal diyalogun geliştirildiği ve herkese eşit fırsatların sunulduğu bir yapıya kavuşturulması, istihdam odaklı sürdürülebilir bir büyüme çerçevesinde rekabetçi bir ekonomi ve bilgi toplumunun gerektirdiği nitelikli insan kaynaklarının yetiştirilmesi, istihdam imkanlarının geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Esneklik ile güvence arasındaki denge gözetilerek işgücü piyasası daha esnek ve hareketli bir yapıya kavuşturulacaktır.

ii) İşletmelerin ve çalışanların değişime uyum sağlama kapasitelerinin artırılması sağlanacaktır.

iii) Sosyal diyalog kültürü yaygınlaştırılarak sosyal diyalog mekanizmaları güçlendirilecektir.

iv) İşgücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, özürsüzlüler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanacaktır. Kadınların işgücüne ve istihdama katılımları artırılabilecek ve gençlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayıcı programlar geliştirilecektir. Uzun süreli işsizlerin işgücü piyasasından kopmalarını engelleyecek programlar geliştirilecek ve uzun süreli işsizlerin istihdam edilebilirliklerinin artırılmasına yönelik politikalara ağırlık verilecektir.

2. Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması

Eğitimin işgücü talebine olan duyarlılığının artırılması amacıyla ekonominin talep ettiği alanlarda insan gücü yetiştirilmesi ve eğitimin daha esnek bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir. Bu çerçevede;

i) İş dünyasının talep ettiği nitelikteki işgücünün yetiştirilmesi amacıyla eğitim ile işgücü arasındaki işbirliğini güçlendirecek mekanizmalar oluşturulacaktır.

ii) Yaşam boyu eğitim stratejisi hazırlanacaktır.

iii) Bilgi toplumuna dönüşüm süreci ile bölgesel, ulusal ve uluslararası gelişme ve ihtiyaçlar göz önünde tutularak yüksek öğretim kurumlarının birim ve programları güncellenecektir.

iv) Nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik faaliyetlerin finansmanında özel sektörün katkısının artırılması özendirilecektir.

3. Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi

Kamu istihdam hizmetlerini, iş yaratma ve işgücünün eğitimi içeren ve işgücünün özellikle de dezavantajlı grupların istihdamının, niteliklerinin ve kazancının artırılmasını amaçlayan aktif işgücü politikalarının işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi, etkinliğinin artırılması ve bu kapsamda sunulan hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Aktif işgücü programları, işgücü piyasası ihtiyaç analizleri doğrultusunda etkin biçimde uygulanacak ve yaygınlaştırılacaktır.

ii) Aktif işgücü politikalarının uygulanmasına ayrılan kaynaklar artırılacaktır.

iii) İŞKUR ve İl Müdürlüklerinin kurumsal kapasitesi küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerin getirdiği değişimlere uyum sağlaması amacıyla geliştirilecektir.

iv) İstihdam yaratmayı amaçlayan mikro ölçekteki projeler desteklenecektir.

C. BEŞERİ GELİŞME VE SOSYAL DAYANIŞMANIN GÜÇLENDİRİLMESİ

1. Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi

Düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni fikirlere açık, özgüven ve sorumluluk duygusuna sahip, Atatürk ilkelerine bağlı, demokratik değerleri benimsemiş, milli kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen bilgi toplumu insanını yetiştirmek eğitim politikasının temel amacıdır. Bu çerçevede;

i) Eğitimde kalite, rekabet, verimlilik ve fırsat eşitliğini artırmaya yönelik olarak idari yapı yeniden düzenlenecektir.

ii) Eğitim müfredatı gözden geçirilerek gerekli güncellemelere devam edilecek, ihtiyaç duyulan alanlarda hizmetiçi eğitim faaliyetleri yapılacaktır.

iii) Eğitimde etkin bir yönlendirme sistemi kurulacaktır.

iv) Eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranları artırılacak, donanım ihtiyacı karşılanacak, fiziki altyapı geliştirilecektir.

v) İhtiyaç duyulan alanlarda ve bölgelerde öğretmen ve öğretim elemanı eksikliği giderilecektir.

vi) Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacak ve etkin hale getirilecektir.

vii) Her kademedeki kaliteli eğitime erişimin önündeki engeller kaldırılacak; bölgesel ve cinsiyet farklılıkları giderilecektir.

viii) Eğitimin her kademesinde alternatif finansman modelleri geliştirilecektir.

Başta şiddet olmak üzere eğitim kurumlarında disiplin sorunlarının giderilmesine yönelik uygulamalar artırılacaktır.

2. Sağlık Sisteminin Geliştirilmesi

Sağlık politikasının temel amacı vatandaşların ekonomik ve sosyal hayata sağlıklı bireyler olarak katılımını sağlamak ve yaşam kalitelerini yükseltmeye katkıda bulunmaktır. Bu çerçevede;

i) Koruyucu sağlık hizmetleri güçlendirilerek yaygınlaştırılacaktır.

ii) Başta birinci basamak sağlık hizmetleri olmak üzere, sağlık hizmetlerine erişim olanakları iyileştirilecektir.

iii) İlaç ve tıbbi cihaz kullanımının etkinliği artırılacaktır.

iv) Sağlık Bakanlığı yeniden yapılandırılarak, planlama, düzenleme ve denetleme rolü güçlendirilecektir.

v) Sağlık hizmet sunumunda hasta hakları ve hasta memnuniyeti esas alınacaktır.

vi) Sağlık hizmetlerinin etkinliğinin ve kalitesinin artırılması amacıyla hastane yönetimleri idari ve mali açıdan özerk bir yapıya kavuşturulacak, sağlık kurumlarının akreditasyonuna ilişkin bir sistem geliştirilecektir.

vii) Ulusal Sağlık Bilgi Sistemi etkin hale getirilecektir.

3. Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçerme ve Yoksullukla Mücadele

Yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında bulunan birey ve grupların ekonomik ve sosyal hayata aktif katılımlarının artırılması ve yaşam kalitelerinin yükseltilecek toplumsal bütünleşmenin sağlanması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Yoksulluğu azaltmayı hedefleyen transfer türlerinin daha etkin hale getirilmesi için, bu transferlerin yoksul kesime ulaşması sağlanacak ve transfer miktarı yoksul kesimin gelirin göre belirlenecektir.

ii) Eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal güvenlik gibi temel hizmetler, dezavantajlı gruplar için daha erişilebilir ve eşit olarak yararlanılabilir hale getirilecektir.

iii) Yoksulluğun azaltılmasına yönelik hizmetler, yoksulların durumuna göre çeşitlendirilerek yoksulluğun nesiller arası aktarımını ve yoksulluk kültürünün oluşmasını önleyici nitelikte olacaktır. Bu kapsamda, çalışmayacak durumda olan yoksulların düzenli yardım mekanizmalarından yararlanmaları sağlanacak, üretici duruma geçebilecek yoksulların ise istihdam edilebilirlikleri artırılacaktır.

iv) Tarımdaki yapısal değişim göz önüne alınarak, kırsal alandaki yoksul kesim için tarım dışı alanlarda gelir artırıcı ve girişimciliği özendirici faaliyetler desteklenecektir.

v) Kentteki yoksulların büyük bir bölümünü oluşturan ve genellikle geçici-güvencesiz işlerde çalışanların düzgün işlerde istihdamları sağlanacaktır.

vi) Özürlüler için sosyal ve fiziki çevre şartları iyileştirilecek, özürlülerin istihdamına yönelik mesleki ve özel eğitim imkanları, danışmanlık hizmetleri geliştirilecektir.

vii) Yaşlılara yönelik olarak evde bakım hizmeti desteklenecek, kurumsal bakım hizmetlerinin nitelik ve niceliği artırılacaktır.

viii) Ailenin bütünlüğünün korunması, bilinçlendirilmesi ve ekonomik anlamda desteklenmesine yönelik aile destek hizmetleri ve aile eğitimi çalışmalarının etkinliği artırılacaktır.

ix) Kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını artırmak için mesleki eğitim imkanları geliştirilerek istihdam edilebilirlikleri artırılacaktır.

x) Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla gerekli önlemler alınacaktır.

xi) Korunmaya muhtaç çocuklar için alternatif bakım modelleri desteklenecek, kurumsal bakım hizmeti gerektiren durumlarda iyileştirici tedbirler alınacaktır

xii) Sokaktaki çocuklara ve suç işlemiş, suça yönelmiş veya haklarında suç isnadında bulunmuş çocuklara yönelik önleyici, koruyucu ve rehabilite edici yöntem ve modellerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

4. Sosyal Güvenlik Sisteminin Etkinliğinin Artırılması

Sosyal güvenlik sisteminin, nüfusun tümünü kapsayan, toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılayabilen, mali sürdürülebilirliğe ve etkin denetim mekanizmasına sahip, kaliteli hizmet sunan bir yapıya kavuşturulması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Sosyal sigorta sistemi, kayıtdışı önlenecek çalışan nüfusun tümünü kapsayacak şekilde yaygınlaştırılacaktır.

ii) Sosyal sigorta sisteminde hak kaybını ve mükerrer yararlanmayı önlemeye yönelik olarak sistemin bilgi işlem altyapısında tam otomasyona geçilerek, etkili, erişilebilir ve sürdürülebilir hizmet sunan bir yapı oluşturulacaktır.

iii) Sosyal hizmetler ve yardımlardan yararlanacak kişilerin belirlenmesi amacıyla ortak bir veri tabanı oluşturularak, nesnel ölçütlerle işleyen bir tespit mekanizması kurulacak ve sistemdeki kuruluşlar arasında iletişim ve işbirliği sağlanacaktır.

iv) Sosyal hizmetler ve yardımlar alanında nitelikli personel eksikliği giderilecek ve mevcut personelin niteliği artırılacaktır.

v) Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının sosyal hizmetler ve yardımlar alanındaki faaliyetleri özendirilecektir.

5. Kültürün Korunması, Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyalogun Güçlendirilmesi

Toplumsal değişim sürecinde kültürel zenginlik ve çeşitliliğimizin korunması, geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması, ihtiyacını duyduğumuz değer ve davranışlarla

zenginleştirilerek geçmişten geleceğe taşınmakta olan kültürel birikimimizi ve onun tarafından biçimlenmiş olan kimliğimizi, özgüvenli bir şekilde çağımızın değerleriyle bütünleştirebilecek bireylerin yetiştirilmesi ve ortak kültürel değerlerimiz etrafında ve farklılıklara saygı çerçevesinde tüm bireylerin hoşgörü, uzlaşma kültürü ve toplumsal dayanışma içerisinde yaşaması temel amaçtır.

i) Yurt içi ve dışı kültür mirasımızın envanterinin çıkarılması, bu mirasın korunması ve restorasyonuna yönelik çalışmalar planlı bir şekilde sürdürülecek, bu konuda eğitim yoluyla kamuoyu bilincinin artırılması sağlanacaktır.

ii) Toplumun her kesiminin kültürel faaliyetlere kolay erişimi ve eşit yararlanması amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır.

iii) Görsel, işitsel ve sahne sanatlarının gelişimi ve desteklenmesi için mekansal ve mali desteği de içerecek şekilde uygun ortamlar hazırlanacaktır.

iv) Kültür turizminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması çalışmaları bağlamında, otantik özellikler korunarak turizme açılan yöresel örneklerin çoğaltılması desteklenecektir.

v) Maddi kültür ürünleri ihraç ürünlerine dönüştürülerek turizm sektörü ile bağlantı içinde değerlendirilecek, ihracatı zorlaştıran engeller giderilecektir.

vi) Sinema ve belgesel film gibi kültürel ürünlerin üretimi teşvik edilerek kültür sektörünün milli gelir ve ihracat içindeki payı artırılacaktır.

vii) Kültürel kimliğimizi korumak, geliştirmek ve tanıtmak için etkin politikalar üretmek ve ilgili kurumlar arasında gerekli eşgüdümü sağlamak amacıyla ilgili bakanlığın görev ve sorumlulukları yeniden düzenlenecektir.

viii) Türkçe'nin geliştirilmesi, doğru ve etkin kullanımı sağlanacak ve dünyada yaygınlaşması için programlar geliştirilecektir.

ix) Kültürün "hayat tarzımızı belirleyen değerler bütünü" olarak ele alınarak, kültürümüzün güçlü yanlarının desteklenmesi sağlanacaktır.

x) Yoğun göç, hızlı ve çarpık kentleşme neticesinde ortaya çıkan sosyokültürel uyum sorunlarını azaltıcı önlemler alınacaktır.

xi) Toplumumuzda dayanışma, uzlaşma ve hoşgörü kültürünü besleyen toplumsal kurum ve kaynakların tespiti ile bu kültürü zayıflatan etkenlerin ortaya çıkarılmasına yönelik sosyal araştırmalara öncelik verilecektir.

xii) Gençlerin aileleri ve toplumla iletişimlerini daha sağlıklı hale getirecek, özgüvenlerini geliştirecek, yaşadıkları topluma aidiyet duygularını, duyarlılıklarını ve karar alma süreçlerine katılımlarını artıracak tedbirler alınacaktır.

xiii) Kamu politikaları oluşturulmasında demokratik katılımı, saydamlığı sağlamak ve toplumsal iletişimi geliştirmek için STK'ların karar alma süreçlerine katılımını sağlayacak mekanizmalar oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

D. BÖLGESEL GELİŞME VE BÖLGESEL GELİŞMİŞLİK FARKLARININ AZALTILMASI

Bölgesel gelişme politikalarında temel amaç; bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak, kırsal alanda asgari yaşam standartlarını geliştirmek ve bölgelerin rekabet edebilirliklerini artırmak suretiyle, ulusal kalkınmaya, rekabet gücüne ve istihdama katkıyı en üst düzeye çıkararak ekonomik gelişme ve sosyal refahı ülke geneline dengeli bir şekilde yaymaktır.

1. Bölgesel Gelişme Politikasının Merkezi Düzeyde Etkinleştirilmesi

i) Bölgesel gelişme açısından ulusal düzeyde eşgüdümü sağlamak ve hazırlanacak alt ölçekli plan ve stratejilere genel bir çerçeve oluşturmak üzere ulusal düzeyde bölgesel gelişme stratejisi hazırlanacaktır.

ii) AB bölgesel gelişme politikalarına uyum ve yapısal fonların kullanımına hazırlık için gerekli çalışmalar belirgin bir stratejik çerçeveye oturtulacak ve etkin bir koordinasyon mekanizması ile yönetilecektir.

iii) Bölgesel plan ve programlar uygulanabilir nitelikte hazırlanacak, öncelikle GAP olmak üzere, mevcut entegre bölgesel gelişme planları uygulanabilir programlara

dönüştürülecek, bunlarla tutarlı bir kaynak tahsisi sağlanacak, izleme ve değerlendirme mekanizmaları oluşturulacaktır.

iv) Türkiye-AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülen projelerin tamamlanmasını takiben, etki değerlendirme çalışmaları yapılacak ve etki değerlendirme çalışmaları için temel belgeler hazırlanarak yeni bölge planı ve programlarının tasarımında dikkate alınacaktır.

v) Kalkınma Ajanslarının proje destek faaliyetlerinin merkezi düzeyde takibini sağlayacak bir izleme bilgi sistemi tasarlanarak uygulamaya geçirilecektir.

vi) İzleme konusunda destek talep eden kuruluşlara gerekli bilgilendirme ve yönlendirmeler yapılarak izleme bilgi sistemlerinin yerel ve merkezi düzeyde yaygınlaştırılması ve karar destek sistemleri şeklinde kullanımı sağlanacaktır.

vii) Bölgeler arası göç eğilimleri analiz edilerek, bu eğilimleri cazibe merkezi olarak tespit edilen kentlere yönlendirici strateji ve politikalar geliştirilecektir.

i) Yoğun göç baskısı altında olan kentlerin göçten kaynaklanan temel sorunları tespit edilerek en çok etkilenen alanlarda sosyal uyuma yönelik çalışmalarla birlikte fiziki, sosyal ve ekonomik altyapı iyileştirilecektir.

2. Yerel Dinamiklere ve İçsel Potansiyele Dayalı Gelişmenin Sağlanması

i) Özellikle az gelişmiş bölgelerde yerel düzeyde uzmanlaşmayı destekleyecek şekilde beşeri kaynaklar ve sosyal sermaye geliştirilecek, bölgesel potansiyel ve işgücü piyasası özelliklerini dikkate alan işgücü eğitimi ve girişimcilik programları uygulanacaktır.

ii) Üniversite-sanayi işbirliğine ve yerel uzmanlaşmaya dayalı üretimi desteklemek üzere uygun bölgelerde sektörel organize sanayi bölgeleri uygulaması yapılacaktır.

iii) Bölgelerin iş ve yatırım imkanlarının ulusal ve uluslar arası düzeyde etkili bir şekilde tanıtımı sağlanarak bölgelere sermaye girişi hızlandırılacaktır.

iv) Kümelenme potansiyeli taşıyan bölgelerde, rekabet gücü taşıyan sektörlerle yoğunlaşarak ve yerel aktörlerin girişimlerine öncelik verilerek; yenilik faaliyetlerini destekleyen, verimlilik ve istihdamı arttıran, ulusal ve uluslar arası rekabet ve işbirliği olanağı sağlayan bölgesel kümelenme politikaları geliştirilecektir.

3. Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Artırılması

i) Tüm Düzey 2 bölgelerinde kalkınma ajanslarının kuruluşu tedrici olarak tamamlanacak, mevcut bölgesel ve yerel nitelikli kuruluşların kapasite geliştirme çalışmalarına devam edilecek, merkezi ve yerel kurumlar arasındaki işbölümü etkinleştirilecektir.

ii) İl koordinasyon kurullarının etkinleştirilmesi ve il kalkınma çalışmalarının odak noktası haline getirilmeleri amacıyla yerel düzeyde kuruluşlar arası koordinasyonu destekleyecek olan İl Koordinasyon ve İzleme Sistemi geliştirilecektir. İl Koordinasyon Kurullarında görüşülen konuların bu sistem üzerinden merkezden de takip edilebilmesi sağlanacaktır.

iii) İl planlama ve koordinasyon müdürlüklerinin insan kaynakları ve teknik kapasitelerinin artırılması sağlanacaktır.

iv) Yerel ve merkezi kuruluşlar arasında fiziki planlamayla ilgili görev ve yetkiler belirgin bir şekilde tanımlanacak ve etkin bir denetim mekanizması kurulacaktır.

4. Kırsal Kesimde Kalkınmanın Sağlanması

i) Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi esas alınarak başlatılan Kırsal Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları tamamlanacaktır.

ii) Tarım sektöründe yaşanan yeniden yapılanma sürecinde ortaya çıkabilecek sosyo-ekonomik olumsuzlukların azaltılması amacıyla kırsal alanda, e-ticaret de kullanılarak, tarım, orman ve gıda ürünlerinin tanıtım ve pazarlanması, tarıma dayalı sanayi, turizm ve rekreasyon, el sanatları ve diğer tarım dışı alternatif üretim faaliyetleri geliştirilecektir.

iii) Kırsal alanda, işgücünün kendi yöresinde istihdam olanaklarının artırılması amacıyla tarım ve tarım dışı ekonomik faaliyetlere yönelik insan kaynaklarının geliştirilmesi sağlanacaktır.

iv) Kırsal alanda, tarım ve tarım dışı sektörlerde faaliyet gösteren üreticilerin kaynak ihtiyaçlarının karşılanması için uygun finansman araçları geliştirilecektir.

v) Yerel düzeyde aktörler arası işbirliğini geliştiren, kalkınma girişimlerini tabandan tavana yaklaşımla güçlendiren, katılımı ve maliyet paylaşımını esas alan projelere öncelik verilecektir.

vi) Kırsal kalkınma ve başta KÖYDES uygulaması olmak üzere kırsal altyapı sunumu konusunda etkinliklerini artırmak üzere mahalli idare ve birliklerinin teknik, mali ve kurumsal kapasiteleri güçlendirilecektir.

vii) Kırsal alanda, kamu yatırımları ve hizmetlerinin sunumunda, ilçe merkezleri, belde belediyeleri ve konumları itibarıyla çevresindeki yerleşim yerlerine hizmet sunma ve gelişme potansiyeli bulunan diğer merkezi yerleşmelere öncelik verilerek, bu yerleşmelerin altyapıları iyileştirilecektir.

viii) Kırsal alanda yerleşme ve yapılaşmanın usul ve esasları, yöresel koşullara uygun, doğal, tarihi ve kültürel çevreyi koruyan, afetlere karşı duyarlı, kırsal alanda yaşayan vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılayacak ve yaşam kalitesini artıracak şekilde hazırlanacaktır.

ix) Doğal afet, terör ve kamulaştırma gibi zorunlu nedenlerle yaşadıkları yerlerden ayrılan vatandaşlara, kendi istekleri doğrultusunda, eski veya yeni yerleşim yerlerinde sürdürülebilir yaşam koşullarının oluşturulması için gerekli tedbirler alınacaktır.

x) Kırsal alan ve kent ayırımı günümüz şartlarına göre yeniden belirlenecektir.

E. KAMU HİZMETLERİNDE KALİTE VE ETKİNLİĞİN ARTIRILMASI

1. Kurumlar Arası Yetki ve Sorumluluğun Rasyonelleştirilmesi

Kamu kurum ve kuruluşlarının asli görevlerini yerine getirebilmeleri için görev ve yetkileriyle teşkilat yapıları arasında uyum sağlanması, işlevi kalmamış birimlerin kapatılması, hizmet gereklerinin zorunlu kıldığı durumlar dışında yeni birimler oluşturulmaması, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında getirilen ilkeler dikkate alınarak merkezi yönetimden mahalli idarelere yetki ve görev aktarılması, yerel yönetimlerin sundukları hizmetler için ülke çapında asgari hizmet standartlarının belirlenmesi ve bunlara uyumun denetlenmesi temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Kamu hizmetlerinin daha etkin ve etkili sunulmasını sağlamak amacıyla kamu kurum ve kuruluşları arasında mevcut olan görev ve yetki karmaşasını belirlemeye yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.

ii) Kamu kurum ve kuruluşlarının işlem ve eylemlerinde uyacakları usul ve esasları içeren yasal düzenleme gerçekleştirilecektir.

iii) Yerel yönetimlerin sundukları hizmetler için ülke çapında asgari hizmet standartları belirlenecek; standartlara uygunluk denetimi merkezi idare tarafından yapılacaktır.

2. Politika Oluşturma ve Uygulama Kapasitesinin Artırılması

Kamu idarelerinin uygulayacakları politikaların maliyeti, etkilediği kesimler ve fırsat maliyeti göz önüne alınarak, bütçenin, uygulanacak politikaların maliyetini ve kamu idarelerinin performansını gösterecek bir yapıya kavuşturulması sağlanacaktır.

Kamu idarelerinde yönetim kararlarının stratejik planlara dayanan orta ve uzun vadeli bakış açısı ile şekillendirilmesi sağlanacaktır.

i) Kamu mali yönetimi reformu çerçevesinde yürütülen kuruluş düzeyinde stratejik planlama ve performans dayalı bütçeleme çalışmalarına geçiş programına uygun şekilde devam edilerek kamu idarelerinin ilk stratejik plan ve performans programları tamamlanacaktır.

ii) Kamu kuruluşlarında ölçme, izleme ve değerlendirme süreçleri geliştirilecektir.

ii) Kamu idarelerinde mevcut idari ve beşeri kapasite, nitelik ve nicelik olarak stratejik yönetim anlayışı doğrultusunda geliştirilecek, yönetim kültürünün yeni yapıya uyarlanmasına dönük programlar düzenlenecektir.

3. e-Devlet Uygulamalarının Yaygınlaştırılması

e-Devlet yapısının; etkin kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde vatandaş ve iş dünyasının ihtiyaçlarına odaklanmış, birlikte işler ve bütünleşik hizmetlerin sunulacağı, katılımçılık, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri gözetilerek, teknik, idari ve yasal düzenlemeleri içerecek şekilde oluşturulması temel amaçtır. Bu kapsamda;

i) e-Devlet uygulamaları bütüncül bir yaklaşımla ele alınacak, kamuya ait Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) yatırım projeleri kurumlar arası koordinasyon ve güvenli elektronik ortamlarda bilgi paylaşımını esas alan bir anlayışla yürütülecektir.

ii) e-Devlet hizmetlerinin sunumunda; vatandaş ve iş dünyasının ihtiyaçları ile yaşam evreleri ve iş süreçleri temel alınacak, kamu iş süreçleri; mükerrerliklerin giderilmesi ve birlikte çalışabilirliğin sağlanması yönünde basitleştirilecek ve iyileştirilecektir.

iii) e-Devlete geçiş sürecinde, hizmet verimliliğinin, bilgi ve iletişim teknolojileri etkin şekilde kullanılarak ve kaynak kullanımında etkinlik sağlanarak artırılması esas olacak, hızlı kazanım ve tasarruf sağlayacak uygulamalara öncelik verilecektir.

iv) e-Devlet uygulamalarında tek kapıdan, kesintisiz, güvenli, çoklu ortamlardan erişilebilir nitelikte ve bütünleşik hizmet sunumu sağlanacaktır.

v) Bilgi güvenliği ve kişisel bilgilerin mahremiyeti ilkeleri gözetilecek, e-devlet hizmetleri kullanımının yaygınlaşması için gerekli tedbirler alınacaktır.

vi) Kamu kurum ve kuruluşlarında BİT ve e-Devlet projelerinin etkin yönetimine ilişkin eğitim programları oluşturulacak, bu projelerde görev alan personelin yetkinliklerinin artırılması sağlanacaktır.

4. Adalet Sisteminin İyileştirilmesi

Hukukun üstünlüğü ve hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde, adalet hizmetlerinin daha adil, hızlı, güvenli ve isabetli şekilde sunulması; yargılamanın işleyişinde ve temel unsurlarında hizmet kalitesini artırıcı çabaların sürdürülmesi; hukuk kurallarının sosyal düzeni korumanın yanında sosyal düzenin iyileştirilmesi ve geliştirilmesinin de bir aracı olması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Adalet hizmetlerinin sunumunun daha adil, hızlı, güvenli ve isabetli bir şekilde işleyişini sağlayacak hukuksal ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır.

5. Güvenlik Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi

Bireyin, kurumların ve mülkiyetin güvenliğini gözetilen bir asayiş hizmeti sunumunun yanında iç güvenlik hizmetinin; mali suçlar, yasa dışı göç ve iltica hareketleri, insan ticareti, uyuşturucu kullanımı ve kaçakçılığı, organize suçlar ve terörizmle mücadele eksenlerinde odaklanmasına ağırlık verilecektir. Bu amaca yönelik olmak üzere ;

i) Güvenlik hizmetinin sunumunda, suçun oluşmadan önlenmesi ve delilden sanığa ulaşılması yaklaşımı benimsenecek, toplum destekli ve birey odaklı bir asayiş hizmeti sunumu sağlanacaktır.

ii) Organize ve mali suçlar, terörizm ve terörizmin finansmanı ile etkin bir şekilde mücadele edilecektir.

iii) Yasa dışı göç ve iltica hareketleri, insan ticareti ve kaçakçılığı, uyuşturucu madde ticareti ve kullanımıyla etkin bir şekilde mücadele edilecektir.

6. Doğal Afetler

Afet yönetiminin, merkezi ve yerel düzeyde yeterli, etkin ve bütüncül kurumsal, idari ve yasal bir yapıya kavuşturulması temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Ulusal Afet Yönetimi Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanacaktır.

ii) Ülke genelinde doğal afet riski taşıyan yerleşim yerleri afet risk düzeyine göre önceliklendirilecektir.

iii) Yaptırımlar dahil olmak üzere tüm afet ve yapı türlerini içerecek ve ülkenin tamamını kapsayacak şekilde Doğal Afet Sigortaları Kanunu çıkartılacaktır.

Ek Tablo 1 : Temel Ekonomik Büyüklükler

	2009	2010	2011
--	------	------	------

BÜYÜME VE İSTİHDAM			
GSYH (Milyar YTL, Cari Fiyatlarla)	1.109	1.245	1.395
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	773	830	901
Kişi Başına Milli Gelir (GSYH, Dolar)	10.689	11.348	12.164
GSYH Büyümesi ⁽¹⁾	5,0	5,5	6,0
Toplam Tüketim ⁽¹⁾	4,8	5,4	5,7
Kamu	1,8	3,7	5,5
Özel	5,1	5,5	5,7
Toplam Sabit Sermaye Yatırımı ⁽¹⁾	5,0	6,5	6,9
Kamu	-3,2	5,1	5,5
Özel	6,5	6,8	7,2
Toplam Nihai Yurtiçi Talep ⁽¹⁾	4,8	5,7	6,0
Toplam Yurtiçi Talep ⁽¹⁾	4,8	5,4	5,8
Nüfus (Yıl Ortası, Milyon Kişi)	72,3	73,2	74,0
İşgücüne Katılma Oranı (%)	48,1	48,4	48,7
İstihdam Düzeyi (Milyon Kişi)	21,9	22,3	22,7
İşsizlik Oranı (%)	9,8	9,7	9,7
DIŞ TİCARET			
İhracat (FOB) (Milyar Dolar)	149,2	163,4	181,7
İthalat (CIF) (Milyar Dolar)	234,6	254,4	277,6
Dış Ticaret Dengesi (Milyar Dolar)	-85,4	-91,0	-95,9
İhracat / İthalat (%)	63,6	64,2	65,4
Dış Ticaret Hacmi / GSYH (%)	49,7	50,3	51,0
Turizm Gelirleri (Milyar Dolar)	21,4	22,5	23,6
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-52,4	-56,2	-58,9
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-6,8	-6,8	-6,5
Ham Petrol Fiyatı (Dolar/w)	118,6	117,2	117,2
Ham Petrol İthalatı (Milyar Dolar)	21,5	22,5	23,8
Enerji İthalatı (27. Fasil, Milyar Dolar)	58,9	61,3	65,0
ENFLASYON			
TÜFE Yıl Sonu (% Değişme)	7,5	6,5	5,5

(1) Sabit fiyatlarla yüzde değişimi göstermektedir.

Ek Tablo 2 : Kamu Finansmanına İlişkin Temel Büyüklükler

(GSYH'ya Oran, %)

	2009	2010	2011
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi ⁽¹⁾	-1,4	-1,3	-1,7
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri	22,0	21,5	21,3
Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları	23,4	22,8	22,9
Toplam Kamu Faiz Dışı Fazlası (Program Tanımlı)	3,0	2,7	2,5
Merkezi Yönetim Bütçesi Faiz Dışı Fazlası (Program Tanımlı)	2,3	2,0	1,7
Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri (Program Tanımlı)	20,4	20,3	20,2
Merkezi Yönetim Bütçesi Faiz Dışı Harcamaları (Program Tanımlı)	18,1	18,3	18,5
Diğer Kamu Faiz Dışı Fazlası (Program Tanımlı)	0,7	0,7	0,8
Sosyal Güvenlik Primleri Hariç Vergi Yükü (Red ve İadeler Hariç)	18,4	18,2	18,1
Sosyal Güvenlik Primleri Dahil Vergi Yükü (Red ve İadeler Hariç)	24,3	23,8	23,5
Özelleştirme Gelirleri ⁽²⁾	1,1	0,8	0,6
AB Tanımlı Brüt Kamu Borç Stoku	35,0	33,0	31,0

(1) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçe tekliflerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan TBMM'ye gönderdiklerinden, bu kurumların bütçe büyüklükleri tahmini olarak kullanılmıştır.

(2) Merkezi yönetim bütçesi özelleştirme gelirleri ile özelleştirme fonundan aktarılan özelleştirme gelirlerinin toplamıdır.

Not: Negatif işaret açığı göstermektedir.

Ek Tablo 3 : Kamu Kesimi Borçlanma Gereği ⁽¹⁾

(GSYH'ya Oran, %)

	2009	2010	2011
KAMU KESİMİ GENEL DENGESİ (KKGD) ⁽²⁾	-0,26	-0,15	-0,43
Genel Devlet	-0,53	-0,42	-0,71
Merkezi Yönetim Bütçesi ⁽³⁾	-1,40	-1,28	-1,65
Mahalli İdareler	0,08	0,06	0,09
Bütçe Dışı Fonlar	0,07	0,07	0,07
İşsizlik Sigortası Fonu	0,59	0,59	0,64
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	0,00	0,00	0,00
Genel Sağlık Sigortası	0,00	0,00	0,00
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,13	0,14	0,14
KİT (Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar dahil)	0,27	0,27	0,28
FAİZ GİDERLERİ VE ÖZELLEŞTİRME GELİRLERİ HARİÇ KKG D	3,95	3,62	3,54
Genel Devlet	3,62	3,30	3,22
Merkezi Yönetim Bütçesi ⁽³⁾	2,93	2,62	2,39
Mahalli İdareler	0,06	0,05	0,15
Bütçe Dışı Fonlar	-0,23	-0,22	-0,24
İşsizlik Sigortası Fonu	0,72	0,71	0,78
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	0,00	0,00	0,00
Genel Sağlık Sigortası	0,00	0,00	0,00
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,13	0,14	0,14
KİT (Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar dahil)	0,32	0,32	0,32

(1) Devlet Planlama Teşkilatının klasik kamu kesimi genel dengesi formatı esas alınmıştır.

(2) Gelir - gider farkını göstermektedir.

(3) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçe tekliflerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan TBMM'ye gönderdiklerinden, bu kurumların bütçe büyüklükleri tahmini olarak kullanılmıştır.

Not: Negatif işaret açığı göstermektedir.

Ek Tablo 4 : Genel Devlet Borçlanma Gereği ⁽¹⁾

(GSYH'ya Oran, %)

	2009	2010	2011
GENEL DEVLET DENGESİ (GDD) ⁽²⁾	-0,53	-0,42	-0,71
Merkezi Yönetim Bütçesi ⁽³⁾	0,46	0,93	0,53
Mahalli İdareler	-0,12	-0,13	-0,11
Bütçe Dışı Fonlar	0,33	0,32	0,33
İşsizlik Sigortası Fonu	0,59	0,59	0,64
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-1,45	-1,73	-1,86
Genel Sağlık Sigortası	-0,59	-0,65	-0,50
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,25	0,26	0,27
FAİZ GİDERLERİ VE ÖZELLEŞTİRME GELİRLERİ HARİÇ GDD	3,62	3,30	3,22

Merkezi Yönetim Bütçesi ⁽³⁾	4,80	4,83	4,57
Mahalli İdareler	-0,14	-0,15	-0,05
Bütçe Dışı Fonlar	0,03	0,02	0,02
İşsizlik Sigortası Fonu	0,72	0,71	0,78
Sosyal Güvenlik Kuruluşları	-1,45	-1,73	-1,86
Genel Sağlık Sigortası	-0,59	-0,65	-0,50
Döner Sermayeli Kuruluşlar	0,25	0,26	0,27
Genel Devlet Gelirleri	34,07	33,27	32,82
Özelleştirme Hariç Genel Devlet Gelirleri	32,89	32,39	32,25
Genel Devlet Harcamaları	34,60	33,69	33,54
Faiz Giderleri Hariç Genel Devlet Harcamaları	29,27	29,09	29,03

(1) Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Avrupa Birliğine sunulan Katılım Öncesi Ekonomik Program formatı esas alınmıştır. Bu çerçevede, kamu kaynağının, ilk elde eden kuruluş bütçesinde gelir; nihai olarak harcayan kuruluş bütçesinde gider olarak yazılması durumunda oluşan ve KİT'leri kapsamayan Genel Devlet Dengesinde, toplam denge rakamı klasik tanıma göre değişmemekte, ancak bütçe türleri itibarıyla açık (veya fazla) değişmektedir.

(2) Gelir - gider farkını göstermektedir.

(3) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçe tekliflerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan TBMM'ye gönderdiklerinden, bu kurumların bütçe büyüklükleri tahmini olarak kullanılmıştır.

Not: Negatif işaret açığı göstermektedir.

[R.G. 28 Haziran 2008 – 26920]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Üyeliklerine Seçme Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

K. Tarihi: 12/6/2008

K. No : 233

- 1-) Ankara 6. İdare Mahkemesi Başkanı 26425 Asuman YET
  - 2-) Danıştay Savcısı 26779 Eren SONBAY
  - 3-) Danıştay Savcısı 27393 Emel CENGİZ
  - 4-) Danıştay Savcısı 26760 Zerrin GÜNGÖR
  - 5-) Danıştay Savcısı 27050KemalBİLECEN
  - 6-) Danıştay Tetkik Hâkimi 27771 Namık Kemal ERGANİ
- Danıştay Üyeliklerine seçilmişlerdir.

[R.G. 24 Haziran 2008 – 26916]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/167

Karar Sayısı : 2008/86

Karar Günü : 20.3.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Seferihisar Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 10.11.2005 günlü, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu 'nun 8. maddesi ile 54. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 5., 10., 11., 12., 13., 17., 19., 20. ve 25. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı İzmir Bölge Müdürlüğünün verdiği idari para cezasına karşı yapılan itirazı incelemekte olan Mahkeme, itiraz konusu kuralların iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"İtiraz edenin eyleminin sabit olması halinde itiraza konu olan kuralın itiraz eden hakkında uygulanması mutlaklıdır. Çünkü 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 8. maddesi "İstatistiksi birimler kendilerinden istenen veri veya bilgileri başkanlığın belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlüdür" ve 54/2 fıkrasına göre Başkanlık veya kurum ve kuruluşlar tarafından program kapsamında istenen bilgilerin geçerli bir mazeret olmaksızın belirlenen şekil ve sürede vermeyen veya eksik veren veya hatalı verenler bir defaya mahsus olmak üzere uyarılarak 7 gün içinde bilgileri vermeleri istenir, uyanlara rağmen belirlenen şekil ve sürede bilgileri vermeyen eksiklikleri gidermeyen ve hatalı veren gerçek veya özel tüzel kişilerin organ ve temsilcileri hakkında fiilin; 54/2-b bendi (a) bendi dışında kalan istatistik birimlerde yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda 1000 YTL hükmünün uygulanacağı amir belirtilmiştir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Başlangıç hükümleri ve 2. ve 5. maddelerinde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Hukuk devleti olup kimsenin hukuk devleti dışına çıkamayacağı, devletin amaç ve görevlerinin kişilerin ve toplumun refahı, huzur ve mutluluğunu sağlamak ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak olduğu, Anayasa'nın 10. maddesinde herkes din, ırk, renk, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğunu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmayacağını, 11. maddeye göre Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organları ile tüm idari makamları bağlayan tüm temel kuralların olduğu ve kanununun Anayasa'ya aykırı olamayacağını, 12. maddesinde herkesin kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez, temel hak ve hürriyetlere sahip olduğunun, temel hak ve hürriyetlerinin kişinin topluma ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını ihtiva ettiğini, 13. maddesinin temel hak ve hürriyetlerinin özlerine dokunulmaksızın Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği ve bu sınırlamanın Anayasa'nın sözüne, ruhuna, demokratik toplum düzenine ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağını, 17. maddesinde herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu, 19. maddesinde ise kişi hürriyeti ve güvenliğini düzenlediği herkesin kişi hürriyeti ve güvenliğine sahip olduğunu, 20. maddesinin herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı göstermesinin isteme hakkına sahip olduğunun, 25. maddesinde ise herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olduğunun, her ne sebep ve amaçla olursa olsun herkes düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağını emreden amir hükümlerdir.

Özel olarak belirtilen amir kurallar gereğince temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanması ancak kanunla tayin edileceği ve bu sınırların demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamayacağı ve her ne sebeple ve amaçla olursa olsun kimseye düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı dikkate alındığında 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 8. maddesindeki istatistiksi birimler kendilerinden istenen veri veya bilgileri başkanlığın belirleyeceği şekil ve süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlüdür, hükmünü belirleyen Anayasa hükümlerine aykırılık teşkil ettiği, itiraz eden özel tüzel kişi temsilcisine her ne sebeple ve amaçla olursa olsun düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorladığı, düşünce ve kanaatini belirtilmediğinden dolayı suçlanarak hakkında

idari yaptırım karan tanzim edildiği, oysa ki düşünceyi açıklama ve kanaat hürriyetine sahip olmanın özel hukuk tüzel kişilerin yetkili temsilcilerinden sahip oldukları bunlarında düşünce kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacakları ve bundan dolayı da cezai bir müeyyide ya da idari bir yaptırımla karşı karşıya kalınmasının hukuk devleti ilkesi ile ve temel hak ve hürriyetlere aykırılık teşkil edeceği, devletin bir kurumunun yapacağı bir konuda istatistiksel veri veya bilgileri ücret karşılığında aynı durumda olan başka kişilerden ya da özel hukuk tüzel kişilerin yetkili organlarından isteyebilmesinin hukuk devleti ilkesinde geçerli olacağı, zorla kişi ya da özel hukuk tüzel kişiliğinin yetkili temsilci ve organlarından veri veya bilgi istemenin devletin temel amaçları ve görevleri, temel hak ve hürriyetleri niteliği, düşünce kanaat hürriyeti, özel hayatın gizliliği ve korunması ve Hukuk Devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır ve yine 5429 sayılı Yasa'nın 8. maddesine muhalefet nedeni ile ilgili kişi ya da kurumların yetkili organ ve temsilcilerinden idari para cezası verilmesi de yine hukuk devleti ilkesi, temel hak ve hürriyetlerin korunması, kişi güvenliği ve hürriyeti, düşünce kanaat hürriyeti ilkeleri ile de bağdaşmamaktadır.

Devletin temel amaç ve görevleri, Anayasa'da yer alan eşitlik ilkesi, temel hak ve hürriyetleri niteliği, kişi hürriyeti ve güvenliği özel hayatın gizliliği, düşünce ve kanaat hürriyetine ilişkin düzenlemelere aykırı olan söz konusu hükümlerin belirtilen ve Yüksek Mahkeme'ce re'sen nazara alınacak diğer gerekçelerle itiraza konu 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 8. maddesi ile 5429 sayılı Kanun'un 54. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin Anayasa'ya aykırı olmasının nedenleri ile Anayasa'nın 152. maddesi gereğince Yüksek Anayasa Mahkemesi'nce re'sen iptaline karar verilmesi itiraz ve arz olunur."

III - YASA METİNLERİ

A - İptali İstenilen Yasa Kuralları

10.11.2005 günlü, 5429 sayılı Yasa'nın 8. maddesi ile 54. maddenin itiraz konusu kuralı da içeren ikinci fıkrası şöyledir:

"MADDE 8. - İstatistiksel birimler, kendilerinden istenen veri veya bilgileri, Başkanlığın belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlüdür.

MADDE 54. - ...

Başkanlık veya kurum ve kuruluşlar tarafından Program kapsamında istenen bilgileri, geçerli bir mazereti olmaksızın belirlenen şekil ve sürede vermeyen veya eksik veya hatalı verenler, bir kereye mahsus olmak üzere uyarılarak yedi gün içerisinde bilgileri vermeleri veya eksik ve hataları gidermeleri istenir. Bu uyarıya rağmen, bilgileri hiç vermeyen veya talep edildiği halde eksikleri gidermeyen ve hataları düzeltmeyen gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerinin organ ve temsilcileri hakkında, fiilin;

a) Hanehalkı veya bireylerle yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda beşyüz Yeni Türk Lirası,

b) (a) bendi dışında kalan istatistiksel birimlerle yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda bin Yeni Türk Lirası,

c) Sayımlarda işlenmesi durumunda ikibin Yeni Türk Lirası,
İdari para cezası uygulanır."

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın Başlangıç hükümleri ile 2., 5., 10., 11., 12., 13., 17., 19., 20. ve 25. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 16.1.2007 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru karan ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 5429 sayılı Yasa'da yer alan, istatistiki birimlerin kendilerinden istenen veri veya bilgileri, Başkanlığın belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz, doğru ve ücretsiz olarak vermekle yükümlü olduklarına ilişkin 8. maddesiyle bu yükümlülüğe uymayanların para cezasıyla cezalandırılacaklarına ilişkin 54. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükümlerinin eşitlik ilkesi, temel hak ve hürriyetlerin niteliği, kişi hürriyeti ve güvenliği, özel hayatın gizliliği, düşünce ve kanaat hürriyetine ilişkin düzenlemelere aykırı olduğu, temel hak ve hürriyetlerin kanunla sınırlanabileceği ve bu sınırlamanın demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamayacağı, kişilerin her ne sebeple ve amaçla olursa olsun düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanarak yerine getirmeyenlerin cezai ya da idari bir yaptırımla karşı karşıya bırakılmasının hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil edeceği düşüncesiyle itiraz konusu kuralların, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5., 6., 10., 11., 12., 13., 17., 19., 20. ve 25. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İstatistik, verilerin toplanması, düzenlenmesi ve uygun yöntemlerle analiz edilerek sonuçların yorumlanmasıdır. İstatistikten söz edebilmek için önce "veri"ye ihtiyaç vardır. Veriler, araştırma yapılacak konu ile ilgili bilinen veya herhangi bir kaynaktan doğrudan ya da dolaylı olarak elde edilen bilgilerdir. Verilerin doğrudan toplanmasında anket, gözlem, deney gibi yöntemlerin kullanıldığı bilinmektedir. Anket en çok kullanılan yöntem olup, bu yöntem de önceden hazırlanan anket formu/formları çeşitli şekillerde veri kaynağına (istatistik birimlerine) ulaştırılmaktadır.

5429 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin (h) bendine göre istatistiki birim, yapılan sayım veya örnekleme çalışmalarına konu olan, hakkında veri toplanacak gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşları ifade etmektedir.

İtiraza konu 8. madde hükmüyle sayım ve örnekleme çalışmalarına konu olan, hakkında veri toplanacak gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşların yetkililerine cevap verme yükümlülüğü getirilmiş, bu yükümlülüğe uymayanların da 54. maddede gösterilen biçimde idari para cezasıyla cezalandırılması öngörülmüştür.

Maddede açıklayıcı bir düzenleme bulunmadığı için, "kişisel veri" veya "isteme bağlı veri" olarak adlandırılan, belirli veya belirlenebilir kişilerle ilgili her türlü bilgilerin istenebileceği kuşkusuzdur.

İstatistiki birimlerin kendilerinden istenen bilgileri belirlenen şekil ve sürede eksiksiz ve hatasız olarak vermek zorunluluğuna uyulmaması idari para cezası yaptırımına bağlanmış olmasına karşın, istenilecek veri ve bilgilerin kapsamı ya da sınırlarının ne/neler olacağına, başka bir anlatımla, temel hak ve özgürlüklere müdahale niteliğinde olan veri ve bilgilerin bu zorunluluk kapsamında bulunup bulunmadığına ilişkin herhangi bir düzenlemeye rastlanmamaktadır. Dolayısıyla, istatistiki birimler kendilerinden istenildiği takdirde her türlü bilgiyi temel hak ve özgürlüklerine müdahale niteliğinde olsa bile vermek zorundadırlar.

Anayasa'nın 20. maddesinde herkesin özel hayatına ve aile yaşayışına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu; 25. maddesinde de herkesin düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahip olduğu, her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimsenin düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı hüküm altına alınmıştır. 20. madde gerekçesinde, özel hayatın korunmasının her şeyden önce bu hayatın gizliliğinin korunması, resmi makamların özel hayata müdahale edememesi anlamına geldiği belirtilmiştir.

AİHM kararlarında da belirtildiği gibi, özel hayat bütün unsurlarıyla tanımlanamayacak kadar geniş bir kavram olup devletin yetkili temsilcileri tarafından ilgililer hakkında rızası olmaksızın bilgi toplamasının her zaman söz konusu kişinin özel hayatını ilgilendireceği kuşkusuzdur.

Anket formlarında yer alan bazı sorular özel yaşamın gizliliği ile düşünce ve kanaatin açıklanması sonucunu doğurabilir. Bir ülkede en güçlü veri tekeli idaredir. Bu gücün

sınırlandırılması özel yaşamın ve düşünce ve kanaat özgürlüğünün korunması bakımından önemlidir.

Anayasa'nın 20. ve 25. maddelerinde yer alan güvencelere rağmen itiraza konu 8. madde hükmüyle kişiler, bilgi toplama, saklama, işleme ve değiştirme tekeli olan idareye ve diğer kişilere karşı korumasız bırakılmış, veri toplamanın sınırlarına yasal düzenlemede yer verilmemiştir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralların Anayasa'nın 20. ve 25. maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 20. ve 25. maddelerine dayanılarak iptaline karar verildiğinden, aykırı olduğu ileri sürülen diğer maddeler yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

VI- SONUÇ

10.11.2005 günlü, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 8. maddesi ile 54. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşım KILIÇ'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 20.3.2008 gününde karar verildi.

Başkan
Hasim KILIC

Başkanvekili
Osman Alifevvaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Sevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayda DEKTAÇ

[R.G. 25 Haziran 2008 – 26917]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2005/14

Karar Sayısı : 2008/92

Karar Günü : 17/4/2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

1 - Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi (E.2005/14)

2 - Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (E.2005/49)

İTİRAZLARIN KONUSU : 22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 101. maddesinin üçüncü fıkrasının, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 33. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Bakılmakta olan davalarda, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkemeler, iptali için başvurmuşlardır.

II - İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin başvuru kararında özetle, davacının Türk İdareciler Vakfına üye olmak için yaptığı başvurunun reddine ilişkin Genel Kurul Kararı'nın Mahkemelerince iptal edildiği, ancak Yargıtay'ca, 4721 sayılı Yasa'nın 101. maddesinin

“Vakıflarda üyelik olmaz” biçimindeki üçüncü fıkrası uyarınca anılan kararın bozulduğu, bozma kararına uyularak yapılan yargılama sırasında davacının bu fıkranın Anayasa’ya aykırılığı yönündeki iddiasının ciddi görüldüğü, Ülkemizde yeni vakıfların 1967 tarihli 903 sayılı Kanun’a göre kurulmaya başlandığı, bu vakıfların hemen tamamında vakıf üyeliği bulunduğu, bu şekilde kurulmuş olan vakıfların varlığını sürdürmesinin, yeni üye kayıtlarının yapılmasına bağlı olduğu, Anayasa’nın 33. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, önceden izin almaksızın dernek kurma, bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahip olduğu ve son fıkrasında, bu madde hükümlerinin vakıflarla ilgili olarak da uygulanacağı belirtiltiği, ancak 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 101. maddesinin üçüncü fıkrasının, vakıflara üyelik hakkını kullanılamaz hale getirdiği, vakıf ve dernekler arasında üyelik yönünden varolan eşitliği ortadan kaldırdığı, tek başına vakıf kurma imkanı olmayan, fakat bir vakfa üye olarak topluma ve kamuya maddi yardımda bulunmak veya ismini üye olacağı vakıf içerisinde yaşatmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin bu anayasal hakkını kullanmalarını engellediği, vakıf kurucularının da vakıflarına üye alma istek ve iradelerinin önüne kanunen engel konulduğu, hayatîyetleri yeni üyelerin varlığına bağlı vakıflarda üyeliğin kaldırılmasının, o vakfın tasfiyesi sonucunu doğuracağı, bu durumun, vakıfların hükmi şahsiyetlerinin devamlılığı ilkesiyle bağdaşır bir tarafının bulunmadığı, vakıflarda üye kaydının, vakıf kültürü ve vakıf medeniyetinin daha da güçlü ve kalıcı olmasını sağlayacağı ve vakıfların her geçen gün daha çok önem kazanan gönüllü kuruluşlar arasında yerini almasına yardımcı olacağı, ayrıca anılan fıkranın, 4721 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 1.1.2002 tarihinden önce kurulmuş olan vakıflarla, bu tarihten sonra kurulmuş ve kurulacak olan vakıflar arasında imkan ve işleyiş itibarıyla farklılığa sebep olacağı, fıkranın gerekçesinin de vakıflardaki üyeliğin kaldırılmasına mesnet olmayacağı, vakıflara üye olmanın vakıfların işlevini ve anlamını değiştirmeyeceği, belirtilen nedenlerle kuralın, Anayasa’nın 2., 5., 10., 13. ve 33. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin başvuru kararında özetle, davacı Vakfın, vakıf senedinde yapılan tadilatın tescili istemiyle dava açtığı, Mahkemelerince, vakıf senedinin eski ve yeni metinleri Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne gönderilerek bu tadilatın tesciline engel bir durum olup olmadığı sorulduğu, Genel Müdürlüğün, yeni üye alımını içeren kısmın 4721 sayılı Yasa’nın 101. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca metinden çıkarılması gerektiğini belirttiği, yargılama sırasında davacının anılan fıkranın Anayasa’ya aykırılığı yolundaki iddiasının ciddi görüldüğü, Anayasa’nın 33. maddesinde, herkesin, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahip olduğunun, hiç kimsenin bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamayacağı ve maddenin son fıkrasında da, bu madde hükümlerinin vakıflarla ilgili olarak da uygulanacağı belirtiltiği, böylece Anayasa’nın 33. maddesinde, derneklerle ilgili yapılan düzenlemenin, vakıflar hakkında da uygulanacak Anayasa hükmü haline geldiği, Anayasa’nın 11. maddesinde de “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.” hükmünün yer aldığı, vakıf ve derneklerin 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu’nun 2. kısmındaki 47. maddeden itibaren yapılan düzenleme ile tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar olduğu, aynı Kanun’un 47., 56. ve 101. maddelerindeki tariflerde de, belli bir amaca göre örgütlenmiş ve özgülenmiş kişi ve mal toplulukları olan dernek ve vakıfların, kamu menfaatine çalışan, kâr amacı olmayan tüzel kişiler olduğunun açıkça vurgulandığı, yine aynı Kanun’un 101. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen “sürekli amaç ...”ın devam edebilmesi için vakıf kuruluşuna da üye olunmasının kuruluşun devamı için zorunluluk arzettiği, bu nedenlerle “Vakıflarda üyelik olmaz” biçimindeki kuralın Anayasa’nın 33. maddesine aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu’nun, iptali istenen üçüncü fıkrayı da içeren 101. maddesi şöyledir:

“Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır.

Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

Vakıflarda üyelik olmaz.

Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine, hukuka, ahlâka, milli birliğe ve milli menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 33. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - BİRLEŞTİRME KARARI

22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 101. maddesinin üçüncü fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin 2005/49 Esas sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2005/14 Esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, birleştirilen davanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2005/14 Esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 23.5.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Yasa'nın 101 ve devamındaki maddelerde vakıflarla ilgili düzenlemelere, 56 ve devamındaki maddelerde de derneklerle ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

Yasa'nın 101. maddesinde, vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları olarak tanımlanmış, bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan hakların vakfedilebileceği, vakıflarda üyelik olmayacağı ve Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasa'nın temel ilkelerine, hukuka, ahlâka, milli birliğe ve milli menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamayacağı belirtilmiştir. Devamındaki maddelerde de, vakfın kuruluş şekli, vakıf senedi, mirasçı ve alacaklıların dava hakları, vakfın örgütü, denetimi, yönetimin, amacın ve malların değiştirilmesi, yıllık rapor, faaliyetten geçici alıkoyma, vakfın sona ermesi ve diğer hükümler düzenlenmiştir.

Yasa'nın 56. maddesinde ise, dernekler, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları olarak tanımlanmış ve devamındaki maddelerde de, dernek kurma hakkı, tüzel kişiliğin kazanılması, dernek üyeliği ve bunun kazanılması, koşulları ve sona ermesi, üyelerin hakları ve yükümlülükleri, dernek organları, bu organların niteliği, oluşumu, görev ve yetkileri, çalışma usulleri, derneklerin sona ermesi, derneklerin faaliyetleri, örgütlenmesi gibi konularla ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nda yer alan düzenlemeler, bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş ve kurulacak olan vakıflar ile 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi hükümlerine göre kurulmuş olan vakıfları kapsamaktadır.

İtiraz konusu kural, 4721 sayılı Yasa'nın 101. maddesinin “*Vakıflarda üyelik olmaz*” biçimindeki üçüncü fıkrasıdır. Kuralın gerekçesinde, “*Üçüncü fıkrada, vakıflarda üyeliğin söz konusu olamayacağı esası getirilmiştir. Ülkemizde belirli dönemlerde söz konusu olabilen*

dernekleşme yerine vakıf kurma eğilimleri, böylece yeterli mal ve hakların belirli bir amaca özgülünmesinin aranması ve derneklerden farklı olarak vakıflarda üyelik olamayacağının öngörülmesi ile sınırlandırılmış olacak ve bu suretle dernek benzeri vakıflar kurulması değil, gerçek anlamda tarihi gelişimine ve işlevine uygun şekilde vakıf kurulması yolu, yasal güvence altına alınmış olmaktadır.” denilmiştir.

4721 sayılı Yasa'dan önce yürürlükte olan 743 sayılı Yasa'da, vakıflarda üyeliği engelleyecek nitelikte bir hüküm bulunmadığı halde, 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Yasa'nın 101. maddesinin itiraz konusu üçüncü fıkrası ile vakıflarda üyelik olmayacağı öngörülmüştür.

B - İtiraz Konusu Kuralın Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu

Başvuru kararlarında, Anayasa'nın 33. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin önceden izin almaksızın dernek kurma, derneğe üye olma ya da üyelikten çıkma hakkına sahip olduğunun ve maddenin son fıkrasında da, bu maddede yer alan düzenlemelerin vakıflarla ilgili olarak da uygulanacağını belirtildiği, Anayasa'nın 33. maddesi ile tanınan vakıflara üye olma hakkının itiraz konusu kural ile kullanılamaz hale geldiği, böylece dernekler ve vakıflar arasındaki eşitliğin ortadan kaldırıldığı, tek başına vakıf kurma imkanı olmayan ancak bir vakfa üye olarak topluma ve kamuya maddi yardımda bulunmak veya ismini üye olacağı vakıf içinde yaşatmak isteyen gerçek veya tüzel kişilerin bu anayasal hakkı kullanmalarının engellendiği, hayatiyetleri yeni üyelerin varlığına bağlı olan vakıflarda üyeliğin kaldırılmasının bu vakıfların tasfiyesi sonucunu doğuracağı, bu durumun ise tüzel kişiliğin devamlılığı ilkesi ile bağdaşmadığı, vakıflarda üyeliğin olması ile vakıf kültürü ve vakıf medeniyetinin daha güçlü ve kalıcı olmasının sağlanacağı, ayrıca itiraz konusu kuralın, 1.1.2002 tarihinden önce kurulan vakıflarla bu tarihten sonra kurulan ve kurulacak olan vakıflar arasında imkan ve işleyiş farklılığı doğuracağı, kuralın gerekçesinin de vakıflarda üyeliğin olmaması için dayanak olamayacağı, bu nedenlerle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 5., 10., 13. ve 33. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, vakıflarda üyelik olmayacağı belirtilmek suretiyle, gerçek ve tüzel kişilerin vakıflara üye olmaları engellenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 13. maddesinde, *“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz”* denilmiştir.

Anayasa'nın *“Dernek kurma hürriyeti”* başlığını taşıyan 33. maddesinde de,

“Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.

Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek kurma hürriyeti ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

...

Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır.” denilmiştir.

Anayasa'nın 33. maddesinde, herkese, önceden izin almaksızın dernek kurma, derneklere üye olma ya da üyelikten çıkma özgürlüğü tanınmıştır. Maddede vakıflara üyelik konusunda açık bir düzenlemeye yer verilmemiş ancak son fıkrada, bu madde hükümlerinin vakıflarla ilgili olarak da uygulanacağı belirtilmiştir. Derneklerin ve vakıfların kuruluşları,

amaçları, işlevleri, işleyişleri ve yönetimleri aynı değil ise de, Anayasa'nın 33. maddesinin birinci ve son fıkraları birlikte değerlendirildiğinde, herkesin, vakıflara üye olma özgürlüğüne sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği öngörüldüğünden, vakıflara üye olma özgürlüğünü ortadan kaldıran itiraz konusu kural Anayasa'ya aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2., 13. ve 33. maddelerine aykırıdır; iptali gerekir.

Kural iptal edilmiş olduğundan ayrıca Anayasa'nın 5. ve 10. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

VII - SONUÇ

22.11.2001 günlü, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 101. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 17.4.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 28 Haziran 2008 – 26920]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararı

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/3339

Karar No : 2008/6157

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Çatalca Sulh Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 7/10/2005

Numarası : 2005/198-2005/917

Davacı : T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Vek. Av. Selvihan Cengiz

Davalı : Nesrin Yayla - Rabia Berberoğlu

Dava dilekçesinde 792,40 YTL rücuana alacağın faiz ve masraflarla birlikte davalı taraftan tahsili istenilmiştir. Mahkemece davanın ve yargılamanın iadesi isteminin reddi cihetine gidilmiş, hüküm Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19/2/2008 tarih ve 2008/26003 sayılı yazıları ile kanun yararına bozulması istenilmiştir.

YARGITAY KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü.

Davacı Banka tarafından, banka personeli davalılar aleyhine açılan tazminat davasında yapılan yargılama sonucu haksız fiilin 25/10/1994 tarihinde gerçekleştiği ve davacının bu rücuen alacak davasını 2/3/2005 tarihinde açtığı gerekçesi ile zamanaşımı nedeniyle davanın reddi cihetine gidilmiş; davacı banka vekilinin temyiz istemi miktardan reddedilmiştir. Yine, davacı vekili bu red kararı üzerine yargılamanın iadesini istemiş ise de mahkemece, HUMK. 445 maddede sınırlı olarak sayılan sebeplerden hiç birisine uygun olmayan talebin reddine karar verilmiştir. Bu şekilde kesinleşen hükmün Yargıtayca incelenmesi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19/2/2008 gün ve 2008/26003 sayılı tebliğnamesi ile HUMK. nun 427/6 maddesi gereğince kanun yararına bozulması istenilmiş olmakla dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

Davada, banka personeli davalıların özensiz ve dikkatsiz davranışları nedeniyle mudileri zarara uğrattıkları ileri sürülerek 792,40 YTL tazminatın rücuen tahsili istenilmiştir.

Tebliğat Kanunu'nun 17. ve Tebliğat Tüzüğü'nün 23. maddesine göre belli bir yerde devamlı olarak meslek veya sanatını icra edenler, o yerde bulunmadıkları takdirde tebliğ aynı yerdeki daimi memur veya müstahdemlerden birine yapılır. Aynı kanunun 18. ve aynı tüzüğün 24. maddesinde ise tebliğ yapılacak şahıs otel hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, mektep, talebe yurdu gibi içine serbestçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın amiri temin eder, bunlar tarafından muhatap derhal bulundurulamaz veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğ amire yapılır hükmü yer almaktadır.

Somut olayda, davalılardan Nesrin Yayla adına çıkartılan davetiye "görevli Meriç Kaplan imzasına tebliğ edilmiştir" şerhini içermektedir. Mahkemece, tebliğat yapılan kişinin tebliğatı almaya ehil olup olmadığı araştırılmamıştır.

Bundan ayrı olarak ta zamanaşımı itirazı, davalılardan Rabia Berberoğlu vekili tarafından yapılmıştır. Diğer davalı Nesrin Yayla'nın zamanaşımı itirazı bulunmamaktadır. Bu davalı yönünden delillerin toplanıp davanın esası hakkında karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde her iki davalı yönünden davanın zamanaşımı nedeniyle reddi usul ve yasaya aykırı olduğundan bozmayı gerektirmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin yukarıda açıklanan nedenle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere kanun yararına BOZULMASINA, gereği yapılmak üzere kararın bir örneğinin ve dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 8/4/2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 26 Haziran 2008 – 26918]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 206

- K A R A R -

Diyarbakır İl Seçim Kurulu Başkanlığınca Kurulumuz Başkanlığına gönderilen 08/01/2008 tarihli ve C.05.0.SKB.4.21.00-199/9 sayılı yazıda; 298 sayılı Kanunun 18 ve 19. maddeleri uyarınca Ocak ayının son haftasında ilçe seçim kurullarının yeniden kurulacağı, daha önceden Diyarbakır 1. Merkez İlçesinin iki (2) merkeze bölünmesinin yerinde

olmadığına, ancak yeni dönemde söz konusu talebin dikkate alınması gerektiğine Yüksek Seçim Kurulunca 07/08/2007 tarih ve 2007/781 sayı ile karar verildiği belirtilerek, Ocak ayının son haftasında 1. Merkez İlçe Seçim Kurulunun iki (2) merkeze bölme işleminin yapılıp yapılmayacağı hususunda bilgi verilmesi istenilmiş ve konu hakkında 19/01/2008 tarih, 25 sayılı Kurulumuz kararı ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Hasan ERBİL ve Sadri BOZKURT'tan bir komisyon oluşturulmuş, oluşturulan komisyon da bu konudaki çalışmasını tamamlamış olmakla, konu ve komisyonca hazırlanan rapor ve eki çizelgeler incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Kurulumuzun 19/01/2008 tarihli ve 25 sayılı kararı ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Hasan ERBİL ve Sadri BOZKURT'tan oluşturulan komisyon çalışmasını tamamlayarak sonrasında bir rapor düzenlemiştir.

Düzenlenen ve Kurulumuza sunulan 13/06/2008 tarihli, 2008/7 sayılı "Komisyon Raporu"nda, aynen;

"298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 10. maddesinin üçüncü fıkrasında; "Son nüfus sayımına göre nüfusu 200.000'i aşan ilçelerde, köy ve mahalle sınırları (seçim bölgeleri) esas alınarak ve mümkün olduğu nispette nüfus sayısında eşitlik gözetilerek, birden fazla ilçe seçim kurulu teşkil edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Komisyonumuzca bu konuda daha önceden detaylı bir çalışma yapılmış ve Türkiye İstatistik Kurumundan temin edilen resmi nüfus sayım sonuçlarına göre 2008/4 sayılı Rapor hazırlanmıştı. Ancak, söz konusu 2008/4 sayılı Raporda da açıklandığı üzere; idari yapıda yeni ilçelerin kurulması ve bazılarının tüzel kişiliğinin kaldırılmasının gündemde olduğundan daha önceden yapılmış olan çalışmanın aynı ilçeler için yeniden bir çalışma yapılmasının önüne geçilebilmesi için yeni düzenlemelerin beklenilmesinin faydalı olacağı belirlenmiş, Kurulca da bu öneri benimsenerek yeni yasal düzenlemelerin beklenilerek sonucuna göre işlem yapılması kararlaştırılmıştı.

22/03/2008 tarihli Resmî Gazete'nin 26824 sayılı mükerrer nüshasında yayımlanan "5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile;

- Adana İlinde; Sarıçam ve Çukurova,
- Ankara İlinde; Pursaklar,
- Antalya İlinde; Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa,
- Diyarbakır İlinde; Bağlar, Kayapınar, Sur ve Yenişehir,
- Erzurum İlinde; Palandöken ve Yakutiye,
- Eskişehir İlinde; Odunpazarı ve Tepebaşı,
- Mersin İlinde; Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir,
- İstanbul İlinde; Arnavutköy, Ataşehir, Başakşehir, Beylikdüzü, Çekmeköy, Esenyurt, Sancaktepe ve Sultangazi,

- İzmir İlinde; Bayraklı ve Karabağlar,
- Kocaeli İlinde; Başiskele, Çayirova, Darıca, Dilovası, İzmit ve Kartepe,
- Sakarya İlinde; Adapazarı, Arifiye, Erenler ve Serdivan,
- Samsun İlinde; Atakum, Canik ve İlkadım,

olmak üzere (12) büyükşehirde toplam (43) yeni ilçe kurulmuş, ayrıca İstanbul İlinde Eminönü İlçesi ve Eminönü Belediyesinin tüzel kişiliği de kaldırılarak mahalleleriyle birlikte Fatih Belediyesine bağlanmıştır.

Büyükşehir belediyesi kurulması hakkında 02/09/1993 tarih ve 504, 14/01/2000 tarih ve 593 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile; Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Sakarya ve Samsun İllerinde ilk kademe belediyeleri kurularak büyükşehir belediyeleri oluşturulmuş iken, 5747 sayılı Kanun ile adı geçen il büyükşehir belediyelerinin idari yapılarında yapılan değişikliklerle merkez ilçeleri kaldırılarak, bağımsız ilçeler

oluşturulmak suretiyle diğer büyükşehir belediyeleri ile idari birimler açısından aynı konuma getirilmişlerdir.

5747 sayılı Kanunun Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesi ve idari yapıdaki değişiklikler gözetilerek, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu çerçevesinde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemindeki nüfus sayımı sonuçlarından 31/12/2007 tarihi itibarıyla Türkiye toplam nüfusu ile tüm il ve ilçelere göre nüfus bilgileri Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığından resmi yazı ile yeniden istenilerek temin edilmiştir.

Bundan ayrı olarak, 25/03/2008 tarihli, 2770 sayılı yazımız ile 5747 sayılı Kanun kapsamında olan 43 yeni ilçenin adli yönden hangi yargı çevresinde yer aldıkları Adalet Bakanlığından sorulmuş ve Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün 06/06/2008 tarih, 1973 sayılı yazılarında; Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun 08/05/2008 gün ve 189 sayılı kararı ile, yeni kurulan ilçelerin iş durumları, adliye teşkilatı olan ilçelere uzaklıkları ve ulaşım olanakları ile adli yargı adalet komisyonu başkanlıklarının görüşlerinin de dikkate alınarak;

Adli yönden;

1) İstanbul İl'inde yeni kurulan;

- Arnavutköy ve Sultangazi İlçelerinin Gaziosmanpaşa,
- Esenyurt ve Beylikdüzü İlçelerinin Büyükçekmece,
- Başakşehir İlçesinin Küçükçekmece,
- Çekmeköy İlçesinin Ümraniye,
- Ataşehir İlçesinin Kadıköy,
- Sancaktepe İlçesinin Kartal,

2) Kocaeli İl'inde yeni kurulan;

- Başiskele, İzmit ve Kartepe İlçelerinin Kocaeli,
- Çayırova, Darıca ve Dilovası İlçelerinin Gebze,

3) İzmir İl'inde yeni kurulan;

- Karabağlar ve Bayraklı İlçelerinin İzmir,

4) Adana İl'inde yeni kurulan;

- Çukurova ve Sarıçam İlçelerinin Adana,

5) Ankara İl'inde yeni kurulan;

- Pursaklar İlçesinin Ankara,

6) Antalya İl'inde yeni kurulan;

- Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa İlçelerinin Antalya,

7) Diyarbakır İl'inde yeni kurulan,

- Bağlar, Kayapınar, Sur ve Yenişehir İlçelerinin Diyarbakır,

8) Mersin İl'inde yeni kurulan;

- Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir İlçelerinin Mersin,

9) Sakarya İl'inde yeni kurulan;

- Adapazarı, Arifiye, Erenler ve Serdivan İlçelerinin Sakarya,

10) Samsun İl'inde yeni kurulan;

- Atakum, Canik ve İlkadım İlçelerinin Samsun,

11) Erzurum İl'inde yeni kurulan;

- Palandöken ve Yakutiye İlçelerinin Erzurum,

12) Eskişehir İl'inde yeni kurulan;

- Odunpazarı ve Tepebaşı İlçelerinin Eskişehir,

Asliye hukuk ve ceza mahkemeleri yargı alanına dahil edilmelerine karar verildiği, bildirilmiştir.

5747 sayılı Kanunla idari yapıda yapılan düzenlemeler ile yeni kurulan (43) ilçe ve kaldırılan Eminönü İlçesinin durumları da gözetilerek, Türkiye İstatistik Kurumundan alınan kesin nüfus sayım sonuçlarına göre, bazı ilçe nüfuslarının 200.000'i aştığı, bazılarının nüfusu ise 200.000 veya daha aşağı düştüğü görülmüş, bu nedenle 298 sayılı Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince ilçe seçim kurullarının sayılarında değişiklik

yapılması ve yeni kurulan (43) ilçede kendi adlarıyla müstakil ilçe seçim kurullarının oluşturulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu güne kadar; tüm nüfus sayımı sonuçlarına göre, nüfus artış oranları göz önünde bulundurularak, Yüksek Seçim Kurulunca 298 sayılı Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, ilave ilçe seçim kurulları oluşturulmuş veya nüfus oranındaki azalmalara göre de aynı madde gereğince ilçe seçim kurullarının sayılarında eksiltme yapılmıştır.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemindeki 2007 yılı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre, bazı ilçe nüfus sayılarında artış ve eksilme olduğu saptandığından, bu sonuçlara göre 5747 sayılı Kanunla yapılan idari düzenleme de gözetilerek tüm ilçelerin durumları yeniden ele alınmış, 298 sayılı Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrasındaki yasal hüküm çerçevesinde nüfus sayım sonuçlarına göre bazı ilçe seçim kurulu sayılarının arttırılması, bazı ilçe seçim kurullarının görevlerine son verilmesi, geriye kalan ilçe seçim kurullarının ise görevlerine devam etmesi gerektiği görülmüştür.

Bu kapsamda, Yurt genelinde birlikteliğin sağlanması bakımından, ilçe seçim kurullarının sayısal durumunun belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma sonuçlarına göre ilçe seçim kurulları bakımından;

- Varlığını koruyan,
- Artış gösteren,
- Eksilme gösteren,
- Yeni kurulan,

İlçelerin listesi ile tüm ilçe seçim kurullarının sayısal durumunu gösteren istatistiki raporlar ekte sunulmuştur.

Kurulumuzun 19/01/2008 tarihli ve 2008/19 sayılı kararında, il ve ilçe seçim kurullarında görev alacak hakimler hakkında ilke ve esaslar belirlenerek detaylı olarak açıklanmıştır.

Şöyle ki: Kurulumuzun anılan kararının,

“Büyükşehir Statüsüne Tabi Olmayan İl Merkezlerinde” başlıklı, II/A. maddesinde; 298 sayılı Kanunun 15 inci maddesine göre; il seçim kurulunun, il merkezinde görev yapan (geçici yetkililer hariç) en kıdemli hakimin başkanlığında, merkez ilçe seçim kurulu başkanlarından sonra gelen en kıdemli iki üyeden oluşacağı ve Kurulun iki de yedek hakim üyesinin bulunacağı,

298 sayılı Kanunun 18. maddesinin ikinci fıkrasına göre de; il merkezlerinde kurulacak merkez ilçe seçim kurullarına, il seçim kurulu başkanı hakimden sonra gelen en kıdemli hakimin başkanlık edeceği,

İl merkezinde 298 sayılı Kanunun 10. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince birden fazla ilçe seçim kurulu kurulması durumunda, il seçim kurulu başkanından sonra gelen kıdemli hakimlerin kıdem sırasına göre ilçe seçim kurulu başkanlıkları görevini yürütecekleri,

“Büyükşehir Statüsüne Tabi İl Merkezlerinde” başlıklı, II/B. maddesinde; İl seçim kurulu başkanlığını yürütecek hakimin, İl merkezinde ve o ilin adı ile anılan adli kuruluştaki görevli (geçici yetkililer hariç) hakimlerden en kıdemli olanının il seçim kurulu başkanlığı görevini yürüteceği,

a) İl merkezindeki ilçelerin hiç birinde bağımsız, başka bir anlatımla o ilçenin adı ile anılan adli kuruluş yok ise, bu durumda olan ilçelerin alfabetik sıralamaya tabi tutularak alt alta yazılmak suretiyle bir liste düzenleneceği, her ilçenin karşısına o ilçedeki mevcut ilçe seçim kurullarının numarası yazılarak, il merkezinde bulunan merkez ilçe seçim kurullarının sayısının saptanacağı, bununla birlikte il seçim kurulu başkanı hakimden sonra gelen hakimlerden toplam ilçe seçim kurulu sayısı kadar isim belirlenerek, kıdemlerine göre sıralanacağı, bu listede yer alan hakimlerin, listedeki sıralarına göre alfabetik olarak sıralanmış ilçelerin seçim kurulu başkanlıklarını üstleneceği,

b) İl merkezindeki ilçelerin bir ya da bir kaçında bağımsız adli kuruluş bulunduğu takdirde, bu ilçelerdeki ilçe seçim kurulu başkanlıklarının, o ilçenin hakimleri

arasından bağımsız adli teşkilatı bulunmayan ilçelerdeki ilçe seçim kurulu başkanlarının ise yukarıda (a) bendindeki esaslara göre belirleneceği,

c) Türkiye geneli itibarıyla Büyükşehir statüsünde olan Adana, Adapazarı, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin ve Samsun İl'lerine ait ilçe ve ilk kademe belediyelerinin oluşum biçimleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda düzenlendiği, ilçesi bulunmayan büyükşehir belediyelerinde, ilk kademe belediyelerine ait seçim işlerinin bu illerdeki merkez ilçe seçim kurulları tarafından yürütüleceği, bu büyükşehir belediyelerindeki ilk kademe belediyelerine ait seçim işlerinin ilçe seçim kurullarına eşit şekilde dağıtılması gerekeceği, ancak bir ilk kademe belediyesine ait seçim işlerinin birden çok ilçe seçim kuruluna bırakılmasının mümkün olmadığı,

“İl ve İlçe Seçim Kurullarında Görev Alacak Hakimlerin Saptanmasına İlişkin Esaslar” başlıklı V/b. maddesinde; Ocak ayının son haftasında ve kıdem yönünden hakimlerin kuruluşlarındaki statüleri esas alınarak kurulan il ve ilçe seçim kurullarının iki yıl süre ile görev yapacakları,

“Adli Teşkilatı Kapatılan veya İlçe Statüsüne Getirilmiş Oldukları Halde Bugüne Kadar Adli Teşkilatı Hiç Kurulmamış Olan İlçelerde İlçe Seçim Kurulu Başkanının Belirlenmesi” başlıklı VI. maddesinde de; Bu kapsamda bulunan ilçeler birden fazla olduğu takdirde, bu ilçelerin alfabetik olarak sıralamaya tabi tutularak alt alta yazılmak suretiyle bir liste düzenleneceği, her ilçenin karşısına numara yazılarak seçim kurullarının sayısının saptanarak, mevcut ilçe seçim kurulu başkanından veya il seçim kurulu başkan ve üyeleri ile merkez ilçe seçim kurulu başkanından sonra gelen hakimlerden, toplam ilçe seçim kurulu sayısı kadar kıdem durumuna göre isimlerin belirleneceği, bu listede yer alan hakimlerin, listedeki sıralarına göre alfabetik olarak sıralanmış ilçelerin seçim kurulu başkanlıklarını üstlenecekleri,

hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu Kurulumuz kararına göre; süreklilik ilkesi gözetilerek il ve ilçe seçim kurulları, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun değişik 15, 18 ve 19 uncu maddelerinde sözü edilen yazılı usullere göre 25 Ocak 2008 tarihinden itibaren iki yıl süre için yeniden oluşturulmuş olup, seçim kurulu başkanları da görevlerine başlamışlardır.

Yine, mevcut uygulamalarımıza ve seçim kurullarının oluşumuna ilişkin Kurulumuzun söz konusu kararına göre; il ve ilçe seçim kurulları oluştuktan sonra, seçim kurullarının yapısında bir değişiklik yapılamayacağı ilkesi benimsenmiştir.

Bu nedenle;

1 - 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun yayımlanarak yürürlüğe girmesinden sonra, Türkiye İstatistik Kurumunca gönderilen kesin nüfus sayım sonucu esas alınarak yapılan çalışmaya göre belirlenen ve ekte bulunan istatistiki raporların Yüksek Kurula sunulmasıyla durumun Kurulca değerlendirilerek karara bağlanması,

2 - İl ve İlçe Seçim Kurulları 25 Ocak 2008 tarihinden itibaren iki yıl süre ile görev yapmaları esasına göre oluşturulmuş olduğundan,

Yeni kurulan ilçeler ile kaldırılan ilçenin durumları da dikkate alınarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bildirilen kesin nüfus sayımı sonuçlarına göre;

a) Nüfuslarındaki artış nedeniyle yeni seçim kurulları oluşturulması gereken ilçelerde halen görevde bulunan ilçe seçim kurullarının görevlerini sürdüreceği ve bu kurulların yapılarında bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığı,

ancak; nüfus artışı nedeniyle yeni oluşturulacak seçim kurullarına başkanlık edecek hakimlerin, o yer adliyesinde görev yapan ve halen görevlerini sürdüren seçim kurullarında görev almamış olan hakimler arasında 19/01/2008 tarih ve 19 sayılı kararımızda belirtilen ilkeler göz önünde bulundurulmak suretiyle belirlenmesi,

b) Nüfuslarında meydana gelen azalma nedeniyle ilçe seçim kurulu sayısında eksilme yapılması gereken ilçelerde, kuruluş sıralamasına göre en son numarayı alan ve en kıdemsiz o yer hakimi tarafından oluşturulan ilçe seçim kurulunun görevine son verilmesi,

3 - Büyükşehir İl sınırları içerisinde olup da bağımsız adli teşkilatı olan veya olmayan İlçelerde meydana gelen nüfus artışından dolayı yeni oluşturulacak ilçe seçim kurullarına ve 5747 sayılı Kanun ile yeni kurulan 43 yeni ilçede oluşturulacak ilçe seçim kurullarına başkanlık edecek hakimlerin ise, sadece nüfus artışına göre yeni ilçe seçim kurulları oluşturulacak ilçeler ile yeni kurulan ilçelerin alfabetik listelerinin çıkartılarak, Kurulumuzun 19/01/2008 tarihli ve 2008/19 sayılı kararının II/b. maddesinin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen açıklamalar ve örneklemeler çerçevesinde belirlenmesi,

4 - 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla yapılan idari düzenlemeye göre; daha önceden ilçe kurulmaksızın sadece ilk kademe belediyesinden oluşan Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun ve Sakarya illerinin merkezlerinde bulunan merkez ilçeler kaldırılarak yeni ilçeler kurulduğu ve ayrıca bu durum İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 17/04/2008 tarihli yazı ekindeki idari yapıya ilişkin listede de gösterilmiş olduğundan, adı geçen illerdeki merkez ilçe seçim kurullarının görevlerine son verilerek, il merkezlerinde yeni kurulan ilçelerde, kendi adlarıyla yeni ilçe seçim kurullarının oluşturulması ve 5747 sayılı Kanundan önce oluşturulan merkez ilçe seçim kurulu başkanı olan hakimlerde göz önüne alınarak yeni kurulan ilçelerde kurulacak olan ilçe seçim kurullarında görev yapacak hakimler (yargı çevresi aynı ise) kıdem sırasına göre belirlenerek, yeni seçim kurulları oluşturulacak ilçeler alfabetik sıralamaya tabi tutularak Kurulumuzun 19/01/2008 tarih ve 2008/19 sayılı kararının II/b. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen açıklamalar ve örneklemeler çerçevesinde belirlenmesi,

5 - Yeni ilçe kurulması nedeniyle veya son nüfus sayımındaki artışa göre kurulmasına karar verilen yeni ilçe seçim kurulları ile görevlerini sürdüren ilçe seçim kurulları ve nüfusu azalan ilçelerde görevlerine devam eden ilçe seçim kurullarının coğrafi görev alanlarının (hangi mahallelerin veya köylerin hangi ilçe seçim kurulunun görev alanına gireceği konusunda) belirlenmesinin ilçe seçim kurulu başkanları ile il seçim kurulu başkanlıklarınca ortaklaşa karara bağlanması,

6 - 298 sayılı Kanununun 19. maddesinin birinci fıkrasında; “İlçe seçim kurulunun dört asıl ve dört yedek üyesi siyasi partilerden alınır... İlçe seçim kurulu başkanı bu kurulun yeniden kurulması için 18 inci maddede öngörülen sürenin başında ilçede teşkilatı bulunan ve son Milletvekili Genel Seçiminde o ilçede en çok oy almış olan dört siyasi partiye birer asıl ve birer yedek üye adını iki gün içinde bildirmelerini tebliğ eder.” hükmüne yer verilmiştir.

Yeni kurulan ilçelerin önceki idari yapıları belde konumunda olduğundan, yeni kurulan ilçelerin seçim kurullarının, bu yerlerin hangi yerleşim birimlerinin birleşmesiyle ilçe oluşmuş ise, bu yerlerin ilçe olmadan önceki yerleşim birimleri dikkate alınarak 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimindeki oyların partiler bazında birleştirilerek yeni ilçelere ait parti oylarının belirlenmesi ve sonucuna göre 19. madde gözetilerek, yeni kurulan ilçelerdeki ilçe seçim kurulu partili üyelerinin buna göre belirlenmesi, ayrıca aynı ilçelerde sandık kurullarının oluşumunda da 298 sayılı Kanununun 20. maddesinin 2. fıkrasının gözetilerek aynı işleminin esas alınması,

7 - Büyükşehir statüsüne tabi olup da 5747 sayılı Kanunla yeni ilçelerin kurulmasıyla, merkez ilçeler ile İstanbul Eminönü İlçesi kaldırılmış olduğundan, söz konusu ilçelerde görev yapan seçim müdürleri ile seçmen kütük bürosu personelinin durumunun açıklığa kavuşturulması ve ayrıca yeni kurulan ilçelerin ilçe seçim kurullarının oluşturulmasından sonra bu ilçelerin seçmen kütük bürolarına seçim müdürü ve yeterli sayıda personel atamasının yapılması,

8 - Yeni kurulan ilçeler ile nüfusunda meydana gelen artış nedeniyle kurulacak veya azalma nedeniyle kaldırılacak ilçe seçim kurullarının ve Yüksek Seçim Kurulunca kaldırılan Eminönü İlçesi İlçe Seçim Kurulunun seçim ve sandık mühürleri hakkında gerekli kararların alınması konusunda Yüksek Seçim Kurulunca Başkanlık Makamına yetki verilmesi,

9 - Adana, Ankara, Bursa, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri ve Konya Büyükşehir Belediyeleri ilçeler oluşturulmak suretiyle kurulmuş ve Yüksek Seçim Kurulunca da söz konusu Büyükşehirlerde ilçe sayısınınca ilçe seçim kurulu yanında, ayrı ayrı seçmen kütük büroları oluşturulmuştur.

Örneğin; Ankara Büyükşehir Belediyesi; Altındağ, Çankaya, Mamak, Yenimahalle, Keçiören, Etimesgut, Sincan ve Gölbaşı İlçelerinden oluşturulmuş ve bu ilçelerde 298 sayılı Kanunun 28 inci maddesi gereğince kendi ilçe adlarıyla ilçe seçim kurullarının yanında ayrı ayrı seçmen kütük büroları kurularak, bu bürolara seçim müdürleri ve yeter sayıda büro personeli ataması yapılmış iken, aynı konumda olan ve Şahinbey ile Şehitkamil ilçelerinin kurulmasıyla oluşturulan Gaziantep Büyükşehirinde, Şahinbey ve Şehitkamil olmak üzere iki ayrı ilçe seçim kurulu kurulmasına rağmen, iki ayrı seçmen kütük bürosunun kurulması gerekirken, ilçe kurulmaksızın ilk kademe belediyelerinden oluşan Büyükşehirlerde olduğu gibi merkez ilçe seçmen kütük bürosuna benzer, Şehitkamil ve Şahinbey İlçelerinin seçim işlerini yürüten tek bir seçmen kütük bürosu kurulmuş ve bir müdür ile yeter sayıda personel ataması yapılmıştır.

Bu nedenle; Büyükşehir kapsamında olan Gaziantep İl'inin durumunun yeniden ele alınarak, Şahinbey ve Şehitkamil İlçelerinde kendi adlarıyla ve diğer büyükşehir il merkezlerindeki uygulamaya paralellik gösterecek şekilde ilçe sayısınınca birer seçmen kütük bürosunun kurularak, oluşturulacak bu bürolara ayrı ayrı seçim müdürü ve yeter sayıda büro personeli ataması yapılmasının değerlendirilmesi gerektiği,”

şeklinde görüş bildirilmiştir.

Komisyon raporunda da belirtildiği üzere; 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; son nüfus sayımına göre nüfusu 200.000'i aşan ilçelerde, köy ve mahalle sınırları (seçim bölgeleri) esas alınarak ve mümkün olduğu nispette nüfus sayılarındaki eşitlik gözetilerek, birden fazla ilçe seçim kurulu teşkil edileceği, hükmü öngörülmüştür.

Aynı Kanunun;

10 uncu maddesinde; “... her ilçede bir ilçe seçim kurulu ... bulunur.”,

18 inci maddesinde; “İlçe seçim kurulu, iki yılda bir Ocak ayının son haftasında, bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden kurulur ve iki yıl süre ile görev yapar. İlçedeki en kıdemli hakim kurulun başkanıdır...”,

28 inci maddesinde; “... her ilçede “Seçmen Kütükleri Bürosu” kurulmuştur.”,

30 uncu maddesinin son fıkrasında; “İlçe seçmen kütük büroları ve il seçim kurulları için öncelikle adliye ve hükümet konaklarında yeterli nitelikte yer ayırmakla Cumhuriyet Başsavcıları ile mülki amirler görevlidir.”,

hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 30 ve 181 inci maddelerinde de; seçmen kütük bürolarının, ilçe seçim kurulu başkanı olan hakim nezaretinde faaliyette bulunacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu çerçevesinde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemindeki nüfus sayımı sonuçları 31/12/2007 tarihi itibarıyla Türkiye toplam nüfusu ile tüm il ve ilçelere göre nüfus bilgileri Türkiye İstatistik Kurumunca açıklanmış ve Kurulumuz Başkanlığına bildirilmiştir. Açıklanan nüfus sonuçlarına göre; bazı ilçe nüfuslarının 200.000'i aştığı ve yukarıda sözü edilen madde hükmü gereğince birden fazla ilçe seçim kurulu oluşturulacak nüfusa ulaştığı, yine bazı ilçe nüfuslarının 200.000'den aşağı düşerek eksilme gösterdiği tespit edilmiştir.

Bu kapsamda, komisyonca yürütülen çalışma sonrası düzenlenen 13/06/2008 tarih ve 2008/7 sayılı raporun Kurulumuzca uygun görüldüğüne ve komisyon raporunda belirtilen

konuların karar haline dönüştürülmesine ve karar gereğinin yerine getirilmek üzere ilgili il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

I - 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun yayımlanarak yürürlüğe girmesinden sonra, Türkiye İstatistik Kurumundan temin edilen kesin nüfus sayım sonuçları, ilçelerin coğrafi konumları ve mülki bütünlükleri göz önüne alınarak;

1 - Adana İli;

- a) Sarıçam İlçesinde bir (1) adet,
  - b) Çukurova İlçesinde iki (2) adet,
- ilçe seçim kurulu kurulmasına,

2 - Ankara İli;

a) Etimesgut İlçesinde mevcut bir (1) ilçe seçim kurulu sayısının iki (2)'ye çıkartılmasına,

b) Keçiören İlçesinde mevcut üç (3) ilçe seçim kurulu sayısının dört (4)'e çıkartılmasına,

c) Altındağ İlçesinde mevcut üç (3) ilçe seçim kurulu sayısının iki (2)'ye düşürülmesine,

ç) Pursaklar İlçesinde bir (1) adet ilçe seçim kurulu kurulmasına,

3 - Antalya İli;

- a) Aksu İlçesinde bir (1) adet,
  - b) Döşemealtı İlçesinde bir (1) adet,
  - c) Kepez İlçesinde iki (2) adet,
  - ç) Konyaaltı İlçesinde bir (1) adet,
  - d) Muratpaşa İlçesinde iki (2) adet,
- ilçe seçim kurulu kurulmasına,

4 - Bursa İli Osmangazi İlçesinde mevcut üç (3) ilçe seçim kurulu sayısının dört (4)'e çıkarılmasına,

5- Denizli İli Merkez İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının Üç (3)'e çıkarılmasına,

6 - Diyarbakır İli;

- a) Bağlar İlçesinde iki (2) adet,
  - b) Kayapınar İlçesinde bir (1) adet,
  - c) Sur İlçesinde bir (1) adet,
  - ç) Yenişehir İlçesinde bir (1) adet,
- ilçe seçim kurulu kurulmasına,

7 - Erzurum İli;

- a) Palandöken İlçesinde bir (1) adet,
  - b) Yakutiye İlçesinde bir (1) adet,
- ilçe seçim kurulu kurulmasına,

8 - Eskişehir İli;

- a) Odunpazarı İlçesinde iki (2) adet,
  - b) Tepebaşı İlçesinde bir (1) adet,
- ilçe seçim kurulu kurulmasına,

9 - Gaziantep İli Şehitkamil İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının üç (3)'e çıkartılmasına,

10 - Mersin İli;

- a) Akdeniz İlçesinde iki (2) adet,
  - b) Mezitli İlçesinde bir (1) adet,
  - c) Toroslar İlçesinde bir (1) adet,
  - ç) Yenişehir İlçesinde bir (1) adet,
- ilçe seçim kurulu kurulmasına,

11 - İstanbul İli,

- a) Avcılar İlçesinde mevcut bir (1) ilçe seçim kurulu sayısının iki (2)'ye,
- b) Bağcılar İlçesinde mevcut üç (3) ilçe seçim kurulu sayısının dört (4)'e,
- c) Pendik İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının üç (3)'e, çıkartılmasına,
- ç) Bakırköy İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının bir (1)'e,
- d) Gaziosmanpaşa İlçesinde mevcut dört (4) ilçe seçim kurulu sayısının üç (3)'e,
- e) Kadıköy İlçesinde mevcut dört (4) ilçe seçim kurulu sayısının üç (3)'e,
- f) Büyükçekmece İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının bir (1)'e, düşürülmesine,
- g) Arnavutköy İlçesinde bir (1) adet,
- ğ) Ataşehir İlçesinde iki (2) adet,
- h) Başakşehir İlçesinde bir (1) adet,
- ı) Beylikdüzü İlçesinde bir (1) adet,
- i) Çekmeköy İlçesinde bir (1) adet,
- j) Esenyurt İlçesinde iki (2) adet,
- k) Sancaktepe İlçesinde bir (1) adet,
- l) Sultangazi İlçesinde iki (2) adet, ilçe seçim kurulu kurulmasına,

12 - İzmir İli,

- a) Karşıyaka İlçesinde mevcut üç (3) ilçe seçim kurulu sayısının iki (2)'ye,
- b) Konak İlçesinde mevcut dört (4) ilçe seçim kurulu sayısının iki (2)'ye, düşürülmesine,
- c) Bayraklı İlçesinde iki (2) adet,
- ç) Karabağlar İlçesinde iki (2) adet, ilçe seçim kurulu kurulmasına,

13 - Kocaeli İli;

- a) Başiskele İlçesinde bir (1) adet,
- b) Çayirova İlçesinde bir (1) adet,
- c) Darıca İlçesinde bir (1) adet,
- ç) Dilovası İlçesinde bir (1) adet,
- d) İzmit İlçesinde iki (2) adet,
- e) Kartepe İlçesinde bir (1) adet, ilçe seçim kurulu kurulmasına,

14 - Malatya İli Merkez İlçesinde mevcut üç (3) ilçe seçim kurulu sayısının iki (2)'ye düşürülmesine,

15 - Sakarya İli;

- a) Adapazarı İlçesinde bir (1) adet,
- b) Arifiye İlçesinde bir (1) adet,
- c) Erenler İlçesinde bir (1) adet,
- ç) Serdivan İlçesinde bir (1) adet, ilçe seçim kurulu kurulmasına,

16 - Samsun İli;

- a) Atakum İlçesinde bir (1) adet,
- b) Canik İlçesinde bir (1) adet,
- c) İlkadım İlçesinde iki (2) adet, ilçe seçim kurulu kurulmasına,

17 - Zonguldak İli Merkez İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının bir (1)'e düşürülmesine,

18 - Kırıkkale İli Merkez İlçesinde mevcut iki (2) ilçe seçim kurulu sayısının bir (1)'e düşürülmesine,

ve bu ilçelerde Kurulumuzun 19/01/2008 tarih ve 19 sayılı kararında ve komisyon raporunda açıklanan esas ve ilkeler doğrultusunda ilçe seçim kurullarının oluşturulmasına,

19 - Diğer ilçe seçim kurullarının mevcut durumlarını koruduğuna ve nüfuslarının ilçe seçim kurulu sayılarının artırılmasını veya azaltılmasını gerektirecek ölçütte görülmediğine,

II - İl ve İlçe Seçim Kurulları 25 Ocak 2008 tarihinden itibaren iki yıl süre ile görev yapmaları esasına göre oluşturulmuş olduğundan, yeni kurulan ilçeler ile kaldırılan ilçenin durumları da dikkate alınarak, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bildirilen kesin nüfus sayımı sonuçlarına göre;

1 - Nüfuslarındaki artış ve yeni ilçeler kurulması nedenleriyle yeni ilçe seçim kurulları oluşturulması gereken ilçelerde halen görevde bulunan ilçe seçim kurullarının görevlerini sürdürmesi gerektiğine ve bu kurulların yapılarında bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığına,

ancak; nüfus artışı veya yeni ilçelerin kurulması nedeniyle yeni oluşturulacak seçim kurullarına başkanlık edecek hakimlerin, o yer adliyesinde görev yapan ve halen görevlerini sürdüren seçim kurulu başkanları dışında kurullarda görev almamış olan hakimler arasından 19/01/2008 tarih ve 19 sayılı kararımızda belirtilen ilkeler göz önünde bulundurulmak suretiyle belirlenmesine,

2 - Nüfuslarında meydana gelen azalma nedeniyle ilçe seçim kurulu sayısında eksilme yapılması gereken ilçelerde, kuruluş sıralamasına göre en son numarayı alan ve en kıdemsiz o yer hakimi tarafından oluşturulan ilçe seçim kurulunun görevine son verilmesine,

III - Büyükşehir İl sınırları içerisinde olup da bağımsız adli teşkilatı olan veya olmayan İlçelerde meydana gelen nüfus artışından dolayı yeni oluşturulacak ilçe seçim kurullarına ve 5747 sayılı Kanun ile yeni kurulan 43 yeni ilçede oluşturulacak ilçe seçim kurullarına başkanlık edecek hakimlerin ise, sadece nüfus artışına göre yeni ilçe seçim kurulları oluşturulacak ilçeler ile yeni kurulan ilçelerin alfabetik listelerinin çıkartılarak, Kurulumuzun 19/01/2008 tarihli ve 2008/19 sayılı kararının II/b. maddesinin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen açıklamalar ve örneklemeler çerçevesinde belirlenmesine,

IV - 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla yapılan idari düzenlemeye göre;

1 - Daha önceden ilçe kurulmaksızın sadece ilk kademe belediyesinden oluşan Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun ve Sakarya illerinin merkezlerinde bulunan merkez ilçeler kaldırılarak yeni ilçeler kurulmuş ve ayrıca bu durum İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 17/04/2008 tarihli yazı ekindeki idari yapıya ilişkin listede de gösterilmiş olduğundan, adı geçen illerdeki merkez ilçe seçim kurullarının görevlerine son verilerek, il merkezlerinde yeni kurulan ilçelerde, kendi adlarıyla yeni ilçe seçim kurullarının oluşturulmasına,

2 - 5747 sayılı Kanundan önce oluşturulan merkez ilçe seçim kurulu başkanı olan hakimlerde göz önüne alınarak, yeni kurulan ilçelerde kurulacak olan ilçe seçim kurullarında görev yapacak hakimlerin (yargı çevresi aynı ise), kıdem sırasına göre belirlenerek, yeni ilçe seçim kurulları oluşturulacak ilçeler alfabetik sıralamaya tabi tutulmak suretiyle Kurulumuzun 19/01/2008 tarih ve 2008/19 sayılı kararının II/b. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen açıklamalar ve örneklemeler çerçevesinde belirlenmesine,

V - Yeni ilçe kurulması nedeniyle veya son nüfus sayısındaki artışa göre kurulmasına karar verilen yeni ilçe seçim kurulları ile görevlerini sürdüren ilçe seçim kurulları ve nüfusu azalan ilçelerde görevlerine devam eden ilçe seçim kurullarının coğrafi görev alanlarının, seçim çevreleri, nüfus durumları ile idari birimlerdeki bütünlük (hangi beldelerin, mahallelerin veya köylerin hangi ilçe seçim kurulunun görev alanına gireceği konusunda) gözetilmek suretiyle, ilçe seçim kurulu başkanları ile il seçim kurulu başkanlıklarınca

ortaklaşa belirlenmesine ve bu konuda düzenlenecek tutanakların ve alınacak kararların birer örneğinin Kurulumuz Başkanlığına gönderilmesine,

VI - 298 sayılı Kanunun 19. maddesinin birinci fıkrasında; “İlçe seçim kurulunun dört asıl ve dört yedek üyesi siyasi partilerden alınır... İlçe seçim kurulu başkanı bu kurulun yeniden kurulması için 18 inci maddede öngörülen sürenin başında ilçede teşkilatı bulunan ve son Milletvekili Genel Seçiminde o ilçede en çok oy almış olan dört siyasi partiye birer asıl ve birer yedek üye adını iki gün içinde bildirmelerini tebliğ eder.” hükmü yer aldığından;

1 - Yeni kurulan ilçelerin, ilçe kurulmazdan önceki idari yapıları belde konumunda olduğundan, yeni kurulan ilçelerin seçim kurullarının, bu yerlerin hangi yerleşim birimlerinin birleşmesiyle ilçe oluşmuş ise, bu yerlerin ilçe olmadan önceki yerleşim birimleri dikkate alınarak 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimindeki oyların partiler bazında birleştirilerek yeni ilçelere ait parti oylarının belirlenmesine ve sonucuna göre 19. madde gözetilerek, yeni kurulan ilçelerdeki ilçe seçim kurulu partili üyelerinin buna göre belirlenmesine,

2 - Aynı ilçelerdeki sandık kurullarının oluşumunda da, 298 sayılı Kanunun 20. maddesinin 2. fıkrasının gözetilerek aynı işlemin esas alınmasına,

VII - Seçim kurullarının iki yıl süreyle yeniden oluşturulmasına dair Kurulumuzun 19/01/2008 tarih ve 2008/19 sayılı kararında belirtilen ilkeler doğrultusunda, yeni kurulacak olan her ilçe seçim kurulu için ayrı ayrı olmak üzere hakimlerin görevi devraldıklarına ilişkin oluşum tutanakları ile yine ilçe seçim kurullarında görev alacak siyasi parti ve memur üyelerin belirlenmesine ilişkin tutanakların ve yemin metinlerinin düzenlenerek Kurulumuz Başkanlığına gönderilmesine,

VIII - Büyükşehir statüsüne tabi olup da 5747 sayılı Kanunla yeni ilçelerin kurulmasıyla, merkez ilçeler ile İstanbul Eminönü İlçesi kaldırılmış olduğundan, söz konusu ilçelerde görev yapan seçim müdürleri ile seçmen kütük bürosu personelinin naklen atanma işlemleri ve ayrıca yeni kurulan ilçelerde ilçe seçim kurullarının oluşturulmasından sonra bu ilçelerde kurulacak seçmen kütük bürolarına seçim müdürü ve yeter sayıda personel ataması yapılması için Başkanlık Makamına yetki verilmesine,

IX - Yeni kurulan ilçeler ile nüfusunda meydana gelen artış nedeniyle kurulacak veya azalma nedeniyle kaldırılacak ilçe seçim kurullarının ve Yüksek Seçim Kurulunca kaldırılan Eminönü İlçesi İlçe Seçim Kurulunun seçim ve sandık kurulu mühürleri ile sair büro malzemeleri hakkında gerekli işlemlerin yapılmasının Başkanlık Makamınca yürütülmesine,

X - Büyükşehir kapsamında olan Gaziantep İl’inde mevcut merkez ilçe seçmen kütük bürosunun kaldırılarak, Gaziantep Büyükşehir İl merkezinde bulunan Şahinbey ve Şehitkamil İlçelerinde kendi adlarıyla ve diğer büyükşehir il merkezlerindeki uygulamaya paralellik gösterecek şekilde ilçe sayısınca birer seçmen kütük bürosunun kurulmasına ve oluşturulacak bu bürolara ayrı ayrı seçim müdürü ve yeter sayıda büro personeli ataması yapılması için Başkanlık Makamına yetki verilmesine,

XI - Yeni kurulan ilçelerdeki seçmen kütük bürolarının yer temininin 298 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin son fıkrası uyarınca Adalet Bakanlığı, Cumhuriyet Başsavcıları ve Mülki İdare Amirlerince sağlanmasına,

XII - Karar örneğinin;

1 - Kurulumuz İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ile Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne,

2 - İlgili il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına,

3 - Siyasi parti genel başkanlıklarına,

4 - Seçmen kütük bürolarına yer temini için Adalet Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığına, gönderilmesine,

XIII - Karar örneğinin Resmi Gazetede yayımlanmasına, 14/06/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Muammer AYDIN Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Üye Hasan ERBİL Üye Necati SÖZ

Üye Hüseyin EKEN Üye Bahadır DOĞUSOY Üye Ali EM

Üye Kırdar ÖZSOYLU Üye Sadri BOZKURT Üye M. Zeki ÇELEBİOĞLU

[R.G. 24 Haziran 2008 – 26916]

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

ARİ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:65508/01
Strazburg
3 Nisan 2007

OLAYLAR

Başvuranlar Mardin’de ikamet etmektedirler.

Hazine Müsteşarlığı 21 Haziran 1982 tarihinde, başvuranlara (ya da anne babalarına) ait 1 no’lu parselden 95 no’lu parsel kadar olan parsellere ilişkin tapu senetlerinin iptali ve ihtiyati tedbir talebiyle birlikte tapu sicil kayıtlarına Hazine adına tescil edilmesi için Mardin Asliye Hukuk Mahkemesi’ne başvurmuştur.

Asliye Hukuk Mahkemesi 22 Haziran 1982 tarihinde ihtiyati tedbir talebini kabul etmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 1982 ve 1985 yılları arasında tarafları dinlemiş, sözkonusu parsellerle ilgili ek bilgiler istemiş ve olay yeri tespitinin gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı sonucuna varmıştır.

Hazine 9 Aralık 1985 tarihli duruşmada, 1 no’ludan 94 no’lu parsel kadar olan parsellerle ilgili taleplerini geri çekmiştir. Ancak Hazine 95 no’lu parsel’in kendi adına tescil edilmesi talebini korumuş, bu talep de Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından kabul edilmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 9 Aralık 1988 tarihinde, ihtilaf bulunmaması nedeniyle 1 no’lu parselden 94 no’lu ya kadar olan parsellerle ilgili davanın kayıttan silinmesine karar

vermiştir. Ayrıca Asliye Hukuk Mahkemesi 95 no'lu parselle ilgili davanın başka bir dosya numarasıyla devam edilmesine karar vermiştir.

Daha sonra 95 no'lu parselle ilgili dava kaldırılmıştır.

Başvuranlar (ya da anne babaları) 9 Ocak 1992 tarihinde, tazminat davası amacıyla 672.500 m²'lik arsa olan 95 no'lu parselin değerinin tespit edilmesi talebiyle Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur. Asliye Hukuk Mahkemesi bilirkişilerle birlikte olay yeri incelemesi yapmıştır. Daha sonra 9 Mart 1992 tarihli bilirkişi raporuna göre arsanın değerini 1.609.965.000 TL [yaklaşık olarak 203.270 Euro] olarak belirlediği beyan kararını vermiştir.

Başvuranlar (ya da anne babaları) 30 Eylül 1992 tarihinde Asliye Hukuk Mahkemesi huzurunda Savunma Bakanlığı'na karşı tazminat başvurusunda bulunmuşlardır. Başvuranlar Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın fiili (*de facto*) kamulaştırmasının sözkonusu olduğunu savunarak, aynı şekilde Kara Kuvvetleri Komutanlığı adına tapu sicil kaydında arsanın tescil edilmesini talep etmişlerdir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 12 Temmuz ve 12 Kasım 1993 tarihlerinde bilirkişilerle birlikte olay yerinde iki kez inceleme yapmış ve tanıkları dinlemiştir. Sözkonusu tanıklar arazinin dikenli telle çevrildiğini ve 1972 yılında araziye mayın döşendiğini belirtmişlerdir. İki farklı bilirkişi ekibi sırasıyla 31 Ağustos ve 22 Kasım 1993 tarihlerinde raporlarını sunmuşlardır. Bilirkişi ekipleri arsanın değerini sırasıyla 2.263.635.000 TL [yaklaşık 146.178 Euro] ve 2.254.220.000 TL [yaklaşık 126.472] olarak belirlemişlerdir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 6 Aralık 1994 tarihinde İçişleri Bakanlığı'ndan ve Jandarma Genel Komutanlığı'ndan arsanın hangi tarihte mayınlandığına dair ek bilgi istemiştir. İçişleri Bakanlığı 20 Aralık 1994 tarihli cevap yazısında arsanın fiili kamulaştırıldığını ve 1960 yılında arsaya mayın döşendiğini belirtmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı 4 Nisan 1995 tarihinde, 1945 ve 1966 yılları arasında arsaya mayın döşendiğini ve o dönemden bu yana arsanın işgal edildiğini bildirmiştir. Son olarak Savunma Bakanlığı, Asliye Hukuk Mahkemesi'ne arsanın mayınlandığı tarihleri 1955-1956 olarak belirttiği bilirkişi incelemesi sonuçlarını iletmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 25 Eylül 1996 tarihli kararla, başvuranların (ya da anne babaları) tazminat taleplerini reddetmiştir. Asliye Hukuk Mahkemesi, arsanın İdare tarafından kamu yararı nedeniyle kesintisiz olarak yirmi yıl boyunca işgal edildiğinden dolayı, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesinde öngörülen koşulların oluştuğuna kanaat getirmektedir. Asliye Hukuk Mahkemesi karar hükmünü, özellikle bilirkişi incelemesi sonuçları, Savunma Bakanlığı'nın dava konusu malın 1955 yılından bu yana Jandarma Genel Komutanlığı'nın kullanımına sunulduğuna dair belgeye ve arsanın krokileri gibi dosya unsurlarına dayandırmıştır.

Yargıtay 6 Şubat 1997 tarihli kararla ilk derece mahkemesi sonuçlarını onamıştır.

5 Ağustos 1997 tarihinde Fatma Düzce'nin eşi ve Dehle Düzce'nin (Ari) de babası olan Harun Düzce, Züheyla Düzce (Yıldırım), Yıldız Düzce (Yıldırım), Naile Düzce, Mehmet Düzce, Arifa Düzce ve Aynur Düzce (Ortaç) vefat etmiştir.

Savunma Bakanlığı 15 Nisan 1999 tarihinde 95 no'lu parselin tapu sicil kaydında Hazine Müsteşarlığı adına tescil edilmesi talebiyle Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Başvuranlar (ya da anne babaları), 29 Nisan 1999 tarihinde 95 no'lu parselin 1973 tarihli tapu senedinin bir kopyasını Asliye Hukuk Mahkemesi'ne sunmuşlardır. Bu senette, arsanın 1946 yılından bu yana başvuranların (ya da anne babaları) mülkiyetinde olduğu ve arsanın niteliğinin “mayınlı arsa” olduğu belirtilmektedir.

Asliye Hukuk Mahkemesi 29 Eylül 1999 tarihli bir kararla, başvuranların tapu senetlerini iptal etme ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesi uyarınca Hazine adına tescil edilmesi kararı almıştır.

Başvuranlar (ya da anne babaları) 11 Kasım 1999 tarihinde, 29 Eylül 1999 tarihli karara itiraz etmek için temyiz başvurusunda bulunmuşlar ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesini ileri sürmüşlerdir.

Yargıtay 27 Ocak 2000 tarihli kararla, ilk derece mahkemesinin verdiği kararı onamıştır. Yargıtay 6 Nisan 2000 tarihinde başvuranların (ya da anne babaları) kararın düzeltilmesi başvurusunu reddetmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuranlar tazminat ödenmeksizin dava konusu mülkiyetlerinden mahrum bırakılmalarının 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinde ifade edilen ilkelere aykırı koşullarda gerçekleştiğini ileri sürmektedirler. Ayrıca başvuranlar, etkili başvuru yolunun bulunmadığından şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 13. maddesini ileri sürmektedirler.

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

1. AİHM'nin ratione temporis Yetkisi ve Altı Ay Kuralı Hakkında

Hükümet, ilk olarak başvuranların şikayetlerinin, dava konusu gayrimenkulün 1955 yılında kamu hizmetine tahsis edildiğinden dolayı AİHS hükümleriyle *ratione temporis* bağdaşmadığını savunmaktadır. Ayrıca Hükümet, altı ay kuralına riayet edilmediğini de ileri sürmektedir. Hükümet'e göre başvuranlar, 30 Eylül 1992 tarihinde fiili kamulaştırma gerekçesiyle Asliye Hukuk Mahkemesi huzurunda tazminat başvurusunda bulunmuşlar, bu başvuru 25 Eylül 1996 tarihinde reddedilmiş ve son olarak Yargıtay bu kararı 6 Şubat 1997 tarihinde onamıştır. Böylece altı aylık süre bu tarihten itibaren işlemeye başlamıştır. Halbuki başvuranlar Hazine'nin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesi çerçevesinde aleyhlerinde başlattığı davanın sonuçlanmasının ardından başvurularını yapmışlardır. Dolayısıyla başvuru, AİHS'nin 35. maddesinde öngörülen altı aylık süreye riayet edilmeden AİHM'ye sunulmuştur.

AİHM, başvuranların tapu senedinin, Savunma Bakanlığı'nın 15 Nisan 1999 tarihinde açtığı davanın 6 Nisan 2000 tarihinde Yargıtay kararıyla sonuçlanmasının ardından iptal edildiğini tespit etmektedir. Başvuranlar bu tarihten itibaren altı ay içinde başvurularını yapmışlardır.

AİHM, daha önceki kararlarında benzer itirazları reddettiğini hatırlatmaktadır (*I.R.S.-Türkiye* (karar), no: 26338/95 ve *Börekçioğulları (Çökmez) ve diğerleri-Türkiye* (karar), no: 58650/00). AİHM, daha önce vardığı sonuçlara aykırı bir karar almak için hiçbir gerekçe görmemekte ve Hükümet'in *ratione temporis* yetkisizlik itirazıyla birlikte altı ay kuralına riayet edilmediğine dair itirazını reddetmektedir.

2. Bazı Başvuranların Mağdur Sifatının Bulunmaması Hakkında

Hükümet, Dehle Ari, Züheyla Yıldırım, Fatma Düzce, Yıldız Düzce, Naile Düzce, Mehmet Düzce, Arifa Düzce ve Aynur Düzce adlı sekiz başvuranın, ulusal yargılamalarda taraf olmadıkları ve mülkiyet haklarının olduğunu kanıtlayan hiçbir belge sunmadıklarından dolayı, AİHS'nin güvence altına aldığı hakların ihlal edilmesinden mağdur olduğunu iddia edemeyeceğini savunmaktadır. Hükümet, 41. madde çerçevesinde başvuranların görüşlerine cevaben sunduğu 28 Temmuz 2006 tarihli görüşlerinde, Şeyhmus Ari ve Fatma Düzce adlı iki başvuranın öldüklerini AİHM'nin bilgisine sunmakta ve AİHM'den sözkonusu başvuranlarla ilgili başvuruyu kayıttan silmeye davet etmektedir.

Başvuranların avukatları 13 Eylül 2006 tarihinde, ölen başvuranların mirasçılarının talebi üzerine 5 Eylül 2006 tarihinde Mardin Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından çıkarılan iki miras belgesini dava dosyasına koymuşlardır. Şeyhmus Ari ile ilgili olan belgeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesi, Şeyhmus Ari'nin 15 Haziran 2003 tarihinde vefat ettiğini ve Mahmut Ari, Abdurrahman Ari, Söda Ari ve Hediye Ari'nin yasal mirasçılar olduğunu tespit etmiştir. Fatma Düzce konusunda ise, Asliye Hukuk Mahkemesi Fatma Düzce'nin 30 Ocak 2003 tarihinde vefat ettiğini ve Dehle Düzce (Ari), Züheyla Düzce (Yıldırım), Yıldız Düzce (Yıldırım), Naile Düzce, Mehmet Düzce, Arifa Düzce ve Aynur Düzce'nin (Ortaç) yasal mirasçılar olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Asliye Hukuk Mahkemesi Fatma Düzce'nin eşi ve diğer mirasçılarının babası olan Harun Düzce'nin 5 Ağustos 1997 tarihinde vefat ettiğini de tespit etmiştir.

Dehle Ari, Züheyla Yıldırım, Fatma Düzce, Yıldız Düzce, Naile Düzce, Mehmet Düzce, Arifa Düzce ve Aynur Düzce'nin mağdur olduklarını ileri sürüp süremeyecekleri sorunu hakkında AİHM, zararın olmadığı durumlarda bile AİHS'nin gerekliliklerinin yerine getirilmesinde bir eksiklik bulunduğunun düşünülebileceğinden dolayı, AİHS'nin 34. maddesinin "mağdur" olarak dava konusu fiil ya da ihmalin doğrudan etkilediği kişiyi belirttiğine dair yerleşik içtihadını hatırlatmaktadır (*Brumarescu-Romanya*, no: 28342/95). Bir başvuran AİHS'nin 34. maddesi uyarınca ancak dava konusu fiil ya da ihmalkarlıktan doğrudan etkilendiği sürece "mağdur" sıfatını ileri sürebilir. Başvuranın sonuçlardan doğrudan mağdur olması ya da mağdur olma riski taşıması gerekmektedir (*Otto-Preminger-Institut-Avusturya*, 20 Eylül 1994 tarihli karar, *Norris-İrlanda*, 26 Ekim 1988 tarihli karar ve *Monnat-İsviçre*, no: 73604/01).

Bu durumda AİHM, 13 Eylül 2006 tarihinde dava dosyasına konulan ve Fatma Düzce'nin mirasçılarını gösteren miras belgesinde, mirasçılarının, 5 Ağustos 1997 tarihinde öldükten sonra bile ulusal yargılamalarda taraf olmaya devam eden Harun Düzce'nin de mirasçısı olarak hareket ettiklerinin belirtildiğini tespit etmektedir (*Malhous-Çek Cumhuriyeti*, no: 33071/96). Dolayısıyla Hükümet'in ön itirazının bu kısmını reddetmek yerinde olacaktır.

Hükümet'in, Şeyhmus Ari ve Fatma Düzce'ye ilişkin başvurunun kayıttan düşürülmesi talebi konusunda AİHM, mirasçılarının AİHM huzurundaki davaya katılma isteğini dile getirdiklerini not etmektedir. Dolayısıyla Hükümet'in itirazının geri kalan kısmını reddetmek yerinde olacaktır.

3. Sonuç

Böylece AİHM, AİHS'nin 35§3 maddesi uyarınca başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Ayrıca AİHM, başvurunun başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesiyle ters düşmediğini belirtmektedir. Dolayısıyla başvuruyu kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

II. 1 NO'LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDASI HAKKINDA

Başvuranlar, tazminat ödenmeksizin dava konusu mülkiyetten mahrum bırakmanın 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinde belirtilen ilkelere aykırı koşullarda gerçekleştiğini ileri sürmektedirler.

Başvuranlar, hiçbir kamulaştırma işlemi yapılmaksızın *de facto* arsalarına el konulduğunu ileri sürmektedirler. Başvuranlar hiçbir zaman kendilerine ödemenin yapılmadığını ve Hükümet'in bu konuda hiçbir kanıt sunmadığını ileri sürmektedirler.

Başvuranlar, 19 Haziran 1973 tarihinde kesinleşen tapu kadastro işlemine ilişkin tutanağın 95 no'lu parsel ile ilişkin tapu senetlerini belgelediğini belirtmektedirler. Başvuranlara göre, Mardin Asliye Hukuk Mahkemesi, 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinin yanlış uygulayarak tapu senedini iptal etme kararı vermiştir. Başvuranlar, bu iptal kararının 38. maddeye uygun olmadığını savunmaktadırlar. Her halükarda, başvuranlar mülkiyetten mahrum bırakmanın tazminat ödenmeksizin gerçekleştiğinden dolayı, bu hükmün 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinde belirtilen ilkeye aykırı olduğunu ileri sürmektedirler.

Hükümet öncelikle olayların 50'li yıllara dayandığını ve Hazine'nin 1957 ve 1960 yılları arasında başvuranların arsaları da dahil olmak üzere 39.497.000 m² arsanın karşılığında 8.758.869 TL [yaklaşık 2.362.610 Euro] ödediğini belirtmektedir. Ancak Hükümet, maliklerin aldığı para miktarının kanıtlanmasının oldukça zor olduğunu eklemektedir.

Hükümet o dönemdeki ilgili iç hukuka özellikle 221 sayılı Kanun ve 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesine atıfta bulunarak, arsanın İdare'nin hizmetine sunulması nedeniyle ve arsalarını hiçbir zaman kullanmadıklarından dolayı başvuranların kişisel ve gerçek haklarını kaybettiklerini savunmaktadır. Ayrıca Hükümet'e göre ilgililer, Asliye Hukuk Mahkemesi huzurunda tazminat başvurularını yaptıkları sırada Kamulaştırma Kanunu hükümlerinin uygulanmasını istememişlerdir.

AİHM, 19 Haziran 1973 tarihli tapu kadastro belgesinden önceki dönem konusunda taraflar arasında farklı bazı bakış açılarına rağmen, sözkonusu belgenin ardından arsanın başvuranlar adına tescil edildiği konusunda taraflar arasında tartışma konusu olmadığını not etmektedir. Bu davada ulusal mahkemeler 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesini uygulayarak tapu sicil kaydına tescil edilmiş olan başvuranların tapu senedini iptal ettiğinden ve Savunma Bakanlığı yararına mülkiyetin devredilmesine karar verdiğinden dolayı, bu bağlamdaki anlaşmazlıklara ilişkin sorunları çözmek AİHM'nin görevi değildir. Bu koşullarda AİHM, ulusal mahkeme kararlarının, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin birinci bendindeki ikinci cümle uyarınca başvuranların mallarından mahrum bırakılmasına neden olduğu sonucuna varmaktadır (*mutatis mutandis, Brumarescu*).

Ayrıca AİHM, bu davadakine benzer sorunların ortaya çıktığı davaları daha önce incelediğini ve 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinin uygulanmasının ardından mülkiyetten mahrum bırakma nedeniyle 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit ettiğini hatırlatmaktadır (*I.R.S. ve diğerleri, Kadriye Yıldız ve diğerleri-Türkiye*, no: 73016/01 ve *Börekçiogulları (Çökmez) ve diğerleri-Türkiye*, no: 58650/00). AİHM, bu hükmün uygulanması hakkında, Hükümet'in mevcut durumda farklı bir sonuca ulaşılmasını sağlayabilecek ne bir olay ne de bir argüman sunduğunu tespit etmektedir.

AİHM, 38. maddenin bu davaya uygulanmasıyla, tapu senetleri iptal edildiği gerekçesiyle başvuruların her türlü tazminat isteme olanağından mahrum bırakıldığına kanaat getirmektedir. Toplumun genel menfaati gereklilikleri ile hakların güvence altına alınması zorunlulukları arasında hüküm sürmesi gereken adil dengenin korunmasını sağlayacak tazminata ilişkin hiçbir işlem başlatılmadığından dolayı böyle bir müdahale ancak keyfi bir müdahale olarak nitelendirilebilir.

Dolayısıyla 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'İNİN 1 NO'LU PROTOKOLÜNÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHM, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi alanında dile getirdiği sonucu gözönüne alarak, sorunu AİHS'nin 13. madde açısından ayrıca incelemeye gerek olmadığına kanaat getirmektedir.

IV. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, arsanın halihazırdaki değeri olan 716.970,60 Euro ve 1999 yılından bu yana mallarından mahrum bırakılmaları nedeniyle tazminat için 215.910,74 Euro olmak üzere toplam 932.881,34 Euro istemektedirler.

Başvuranlar iddialarını kanıtlamak için, Mardin Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından belirlenen bilirkişi ekibinin 2 Kasım 2005 tarihinde yaptığı incelemeye dayanmaktadırlar.

Ayrıca başvuranlar manevi zarar adı altında her biri 5.000 Euro istemektedirler.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, *I.R.S. ve diğerleri-Türkiye* davasında tespit edilen ihlalin kaynağı, zilyetliğin elden çıkmasının hukuki nitelemesi değil de, tazminat yoksunluğu olduğu takdirde, tazminatın kaçınılmaz olarak malların tam değerini yansıtmak zorunda olmadığını beyan ettiğini hatırlatmaktadır. AİHM bu durumda Mardin Asliye Hukuk Mahkemesi'nin arsanın değerini 9 Mart 1992 tarihli bilirkişi raporuna dayanarak belirlediğinin yer aldığı beyan kararı verdiğini belirtmektedir. Ayrıca Asliye Hukuk Mahkemesi'nin belirlediği bilirkişiler 31 Ağustos-22 Kasım 1993 tarihleri arasında, başvuranların ödenmesini sağlayabilecekleri arsanın değerini belirlemişlerdir. Ancak dava konusu arsanın yirmi yıl boyunca İdare tarafından kamu yararı nedeniyle kesintisiz olarak kullanıldığından dolayı, Asliye Hukuk Mahkemesi 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesi tarafından öngörülen koşullar oluştuğu gerekçesiyle başvuruların tazminat talebini reddetmiştir. AİHM, bunun 1 No'lu Protokol'ün 1.

maddesinin ihlal edildiği tespitinin dayanağını oluşturduğu sonucuna varmaktadır. Sonuç itibariyle AİHM, elinde bulunan unsurların tümünü ve içtihadını gözönüne alarak hakkaniyete uygun olarak başvuranlara (ya da hak sahiplerine) maddi tazminat için ortaklaşa 240.000 Euro ödenmesine karar vermektedir (*Kadriye Yıldız ve diğerleri*).

Ayrıca AİHM, bu davada manevi tazminat için özel hiçbir sorunun bulunmadığına kanaat getirmektedir (*I.R.S. ve diğerleri* (adil tazmin)).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuranlar, ulusal mahkemeler ve AİHM huzurunda yapılan masraf ve harcamalar için 5.400 Euro istemektedirler.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre 41. madde bakımından masraf ve harcamaların ödenmesi için, sözkonusu masrafların gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulması gerekir (*İatridis*). Ayrıca yargılama masrafları, tespit edilen ihlalle ilgili oldukları sürece ödenmektedir (*Beyeler-İtalya* (adil tazmin), no: 33202/96).

AİHM, başvuranların ulusal mahkemeler ve AİHM huzurunda yapılan masraflar konusunda hiçbir fatura sunmadıklarını not etmektedir. Ancak AİHM huzurunda avukat tarafından temsil edilen başvuranların zorunlu olarak bazı masraflarda bulunmuş oldukları görüşündedir. AİHM dava koşullarını gözönünde bulundurarak, yapılan bütün masraflar için başvuranlara ortaklaşa 4.000 Euro ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 13. maddesine ilişkin şikayeti ayrıca *incelemeye gerek olmadığına*;
- 4.a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlara (ya da hak sahiplerine) ortaklaşa,
  - i. maddi tazminat için 240.000 (iki yüz kırk bin) Euro;
  - ii. masraf ve harcamalar için 4.000 (dört bin) Euro;
  - iii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak *ödenmesine*,

b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 3 Nisan 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

HÜSEYİN ASLAN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 8100/03

18 Mart 2008

İKİNCİ DAİRE

Dostane Çözüm

OLAYLAR

Hüseyin Aslan isimli başvuran 1964 doğumlu bir Türk vatandaşıdır ve Antalya'da ikamet etmektedir. Başvuran, AİHM huzurunda Ankara Barosu avukatlarından M. Bektaş tarafından temsil edilmektedir.

Taraflarca sunulduğu şekliyle dava olayları şöyle özetlenebilir.

Başvuran, 12 Ekim 1980 tarihinde yakalanmıştır.

7 Kasım 1980 tarihinde, Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'ne bağlı Cumhuriyet Savcısı, başvuranı yasadışı bir örgüt olan *Dev-Yol*'a (Devrimci Yol) üye olmakla suçlamıştır.

18 Mayıs 1987 tarihinde, başvuranın tutuksuz yargılanmasına karar verilmiştir.

19 Temmuz 1989 tarihinde, Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 146/3 maddesi uyarınca başvuranı suçlu bulmuş ve on yıl hapis cezasına çarptırmıştır.

Başvuran temyize gitmiştir.

27 Aralık 1995 tarihinde, Yargıtay, başvuranın Ceza Kanunu'nun 146/1 maddesi uyarınca mahkum edilmesi gerektiğini ileri sürerek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

Sıkıyönetim mahkemelerinin yargı yetkisini ortadan kaldıran 3953 sayılı Kanun'un 27 Aralık 1993 tarihinde resmen yürürlüğe girmesinin ardından, başvuranın davasını inceleme yetkisi Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne verilmiştir.

16 Temmuz 2002 tarihinde, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 146/1 maddesi uyarınca başvurunu suçlu bulmuş ve on altı yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırmıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

28 Mayıs 2004 tarihinde, Yargıtay 16 Temmuz 2002 tarihli kararı bozmuş ve davayı Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne iade etmiştir.

3 Ekim 2006 tarihinde, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 146/2 maddesi uyarınca başvurunu yeniden mahkum etmiş ve on altı yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Dava dosyasındaki bilgiye göre, dava Yargıtay huzurunda beklemededir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, aleyhinde başlatılan yargılama süresinin AİHS'nin 6/1 maddesinde öngörülen "makul süre" şartına uymadığı konusunda şikayetçi olmuştur.

HUKUK

AİHM, Hükümet'ten izleyen beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin AİHM önünde bulunan başvuruyu dostane çözüme kavuşturmak üzere, Hüseyin Aslan'a karşılıksız olarak 12.000 Euro (on iki bin Euro) tutarında ödeme yapmayı önerdiğini bildiririm.

Bu miktar maddi, manevi her türlü tazminat ile masraf ve harcamaları kapsamakta olup tüm vergilerden muaf olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin AİHS'nin 37/1 maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesini müteakip üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek suretiyle ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır. Bu tutarın ödenmesi, davanın nihai çözüme kavuşturulmasını teşkil edecektir."

AİHM, başvuran tarafından imzalanan izleyen beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, AİHM'de görülmekte olan yukarıda belirtilen başvuru kaynaklı davanın dostane çözüme kavuşturulması amacıyla, Hüseyin Aslan'a karşılıksız olarak 12.000 Euro (on iki bin Euro) tutarını ödemeye hazır olduğunu not ediyorum.

Bu miktar maddi, manevi her türlü tazminat ile masraf ve harcamaları kapsamakta olup tüm vergilerden muaf olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin AİHS'nin 37/1 maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesini müteakip üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek suretiyle ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır.

Bu öneriyi kabul ediyor ve sözkonusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki diğer tüm taleplerden vazgeçiyorum. Davanın nihai sonuca ulaştığını bildiririm."

AİHM, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözümü kaydeder. Bu çözümün Sözleşme ve Eki Protokoller'de tanımlanan insan haklarına saygı ilkesine uygun olduğu kanaatinde olup, diğer taraftan, başvurunun incelenmesine devam etmeyi haklı gösterecek

kamu düzenine ilişkin hiçbir gerekçe görmemektedir (AİHS'nin 37/1 maddesi *in fine*). Sonuç olarak, AİHS'nin 29 / 3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve davanın kayıttan düşürülmesi uygun olacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

Başvurunun kayıttan *düşürülmesine* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Telekomünikasyon Kurumundan:

ELEKTRONİK İMZA İLE İLGİLİ SÜREÇLERE VE TEKNİK KRİTERLERE İLİŞKİN TEBLİĞ'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

MADDE 1 – 6/1/2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ'in "Algoritmalar ve Parametreler" başlıklı 6 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yukarıda belirtilen algoritmalar ve parametreler 31/12/2009 tarihine kadar geçerlidir."

MADDE 2 – Aynı Tebliğ'in "Belgeler" başlıklı 11 inci maddesinin (b) bendinin (i) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"i. FIPS PUB 140-2'ye göre seviye 3 veya üzerinde olduğunu veya"

MADDE 3 – Aynı Tebliğ'in 10 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Mobil elektronik imza

MADDE 10/A – (1) ESHS'ler, mobil elektronik imza hizmetlerinde dolaşım ile ilgili ETSI TS 102 207 standardına ve nitelikli elektronik sertifika başvurusu, oluşturulması, yayınlanması, yenilenmesi süreçleri ile ilgili olarak ETSI TS 102 204 standardına uyar."

MADDE 4 – Aynı Tebliğ'in geçici madde numarası geçici madde 1 olarak değiştirilmiş olup geçici madde 1 den sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde 2 eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ'in yayımlandığı tarihten itibaren faaliyette bulunan ESHS'ler;

a) Güvenli elektronik imza oluşturma araçlarının bu Tebliğin "Belgeler" başlıklı 11 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen standartlara uygun olduğunu gösteren belgeleri 31/12/2009 tarihine kadar,

b) Mobil elektronik imza uygulamalarının ETSI TS 102 207 ve ETSI TS 102 204 standartlarına uygunluğunu gösteren taahhütnamelerini 6 (altı) ay içerisinde Kurum'a sunar."

MADDE 5 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Tebliğ hükümlerini Telekomünikasyon Kurulu Başkanı yürütür.

[R.G. 26 Haziran 2008 – 26918]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı :B.03.0.PER.0.00.00.16/
Konu :

.../.../ 2008

BAKANLIK MAKAMINA

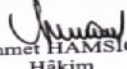
Bolu Cumhuriyet Başsavcılığının 05/06/2008 tarihli ve 235 sayılı yazısına ekli aynı yer Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonunun 05/06/2008 tarihli ve 235 sayılı kararı ile Bolu Adliyesi hizmetlisi iken 28/03/2008 tarihinde vefat eden Ahmet Aydın'ın geride bıraktığı eşi ve çocuklarına yardım kampanyası düzenlenmesinin uygun olacağına karar verildiği ve Bolu Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünün 06/05/2008 tarihli ve 2042 sayılı oluru ile yardım toplanmasına izin verildiğinden, Teşkilat mensuplarımızın yapacakları nakdi yardım ve destek kampanyası ile ilgili olarak gerekli duyurunun Yargı Mevzuatı Bülteninde yayımlanmasına izin verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

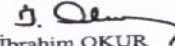
Bu itibarla; adı geçenin geride bıraktığı dul eşi ve çocuklarının mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla oluşturulan sorumlu kurul tarafından, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu ile İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 07/04/2005 tarihli ve 38 sayılı Genelgesi uyarınca Bolu Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünün 06/05/2008 tarihli oluru ile yardım toplanmasına izin verildiğinden, söz konusu yardım kampanyasının başlatılması hususundaki bildirimim Yargı Mevzuatı Bülteni aracılığıyla Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatına duyurulmasının teminini,

Gerekli işlem ve tebligatın buna göre yapılmasını tasviplerinize arz ederim.

Hesap Numarası _____ :

T.C. Ziraat Bankası Bolu Şubesi
10885797-5004

OLUR
17/6/2008

Ahmet HAMSICI
Hâkim
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

İbrahim OKUR
Hâkim
Genel Müdür

 İçindekilere dön

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafı gelirleri ve isimleri yazılı olan ÜÇÜNCÜ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF, İKİNCİ SINIF, ÜÇÜNCÜ SINIF NOTERLERDEN VE NOTERLİK BELGESİ SAHİPLERİNDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7000'in altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabıka kaydı, sağlık raporu, mal bildirimini, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameyi ve varsa soyadındaki değişikliği gösterir belgeyi eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır.

İlan olunur.

SIRA NO	NOTERLİĞİN ADI	İLİ	2007 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ
1	ALTINÖZÜ NOTERLİĞİ	HATAY	95.782,61.-YTL.

2	ALTINTAŞ NOTERLİĞİ	KÜTAHYA	68.066,95.- YTL.
3	BOZKURT NOTERLİĞİ	DENİZLİ	38.551,70.- YTL.
4	ÇAMELİ NOTERLİĞİ	DENİZLİ	61.907,79.- YTL.
5	ELDIVAN NOTERLİĞİ	ÇANKIRI	17.353,40.- YTL.
6	ERCİŞ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	VAN	275.219,11.- YTL.
7	GERCÜŞ NOTERLİĞİ	BATMAN	15.188,09.- YTL.
8	GÜLNAR NOTERLİĞİ	MERSİN	76.394,76.- YTL.
9	KEŞAP NOTERLİĞİ	GİRESUN	58.803,48.- YTL.
10	KULP NOTERLİĞİ	DIYARBAKR	19.464,77.-YTL.
11	KURUCAŞİLE NOTERLİĞİ	BARTIN	23.335,65.- YTL.
12	KÜRE NOTERLİĞİ	KASTAMONU	36.567,90.-YTL.
13	LALAPAŞA NOTERLİĞİ	EDİRNE	26.531,28.- YTL.
14	MARMARA EREĞLİSİ	TEKİRDAĞ	130.474,30.- YTL.
15	NARMAN NOTERLİĞİ	ERZURUM	39.708,81.- YTL.
16	TUTAK NOTERLİĞİ	AĞRI	34.711,21.- YTL.
17	TÜRKEKİ NOTERLİĞİ	SİNOP	91.280,17.-YTL.
18	ULUDERE NOTERLİĞİ	ŞIRNAK	16.163,57.- YTL.
19	YAZIHAN NOTERLİĞİ	MALATYA	6.820,68.- YTL.

[R.G. 27 Haziran 2008 – 26919]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliğin Adı	2007 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1 -	Adana Altıncı Noterliği	798.018,61.-YTL.
2 -	Beyoğlu Birinci Noterliği	1.149.937,43.-YTL.
3 -	Elazığ Birinci Noterliği	755.790,20.-YTL.
4 -	Erzurum İkinci Noterliği	494.663,01.-YTL.
5 -	Erzurum Yedinci Noterliği	293.514,84.YTL.
6 -	İzmir Ondukuzuncu Noterliği	835.873,03.-YTL.
7 -	Kadıköy Dokuzuncu Noterliği	924.499,63.-YTL.
8 -	Kadıköy Yirminci Noterliği	582.307,26.-YTL.
9 -	Kayseri Beşinci Noterliği	906.304,96.-YTL.
10 -	Sivas Birinci Noterliği	673.154,90.-YTL.

[R.G. 26 Haziran 2008 – 26918]

 İçindekilere dön

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı bulunan İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF ve İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliğin Adı	2007 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1	Alaca Noterliği	159.444,30.-YTL.
2	Bergama İkinci Noterliği	329.526,44.-YTL.
3	Cizre İkinci Noterliği	255.279,29.-YTL.
4	Cihanbeyli Noterliği	204.892,31.-YTL.
5	Derince Noterliği	333.348,41.-YTL.
6	Düzcü Üçüncü Noterliği	361.638,34.-YTL.
7	(Zonguldak) Ereğli İkinci Noterliği	371.149,13.-YTL.
8	Ergani Noterliği	205.278,91.-YTL.
9	Giresun Birinci Noterliği	322.025,76.-YTL.
10	Hayrabolu Noterliği	167.308,25.-YTL.
11	İlgin Noterliği	267.110,61.-YTL.
12	Midyat Noterliği	256.283,06.-YTL.
13	Muğla İkinci Noterliği	194.822,57.-YTL.
14	Muş İkinci Noterliği	198.678,32.-YTL.
15	Polatlı Birinci Noterliği	219.781,95.-YTL.
16	Silifke İkinci Noterliği	209.444,72.-YTL.
17	Suluova Noterliği	198.551,91.-YTL.
18	Tarsus Birinci Noterliği	275.383,58.-YTL.
19	Tatvan Noterliği	269.128,00.-YTL.
20	Tekirdağ Birinci Noterliği	513.436,08.-YTL.

[R.G. 28 Haziran 2008 – 26920]

 İçindekilere dön

İlan

Kadıköy 4. Sulh Hukuk Mahkemesine ait 2005/1110 Esas, 2006/1350 Karar sayılı dava dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için kıyasen uygulanmasına ve adı geçen Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığından :

Türkiye Adalet Akademisi Başkan Yardımcısı Adaylarının Seçimine Dair İlan
Türkiye Adalet Akademisi iki Başkan Yardımcısının görev süresi 27/9/2008 tarihinde son bulacağından; bu nedenle,

1 – Türkiye Adalet Akademisi Yönetim Kurulu tarafından;
Yargıtay üyeleri,
Danıştay üyeleri,
Birinci sınıf adli yargı hakimi veya Cumhuriyet savcısı ya da sınıftan sayılanlar,
Birinci sınıf idari yargı hakimi veya savcısı ya da bu sınıftan sayılanlar,
Hukuk Profesörleri,
En az yirmi yıl fiilen mesleğini icra etmiş avukatlar,
En az yirmi yıl fiilen mesleğini icra etmiş birinci sınıf noterler,
Arasında iki Başkan Yardımcılığı için üçer adet olmak üzere altı Başkan Yardımcısı adayı seçimi yapılacaktır.

2 – Başvurular, Resmi Gazete'deki ilandan itibaren 1/9/2008 Pazartesi günü mesai bitiş saati olan 17.30'a kadar belirtilen belgelerin ekli olduğu dilekçeyle, Ahlatlıbel İncek Yolu 06095 Çankaya / Ankara adresinde bulunan Akademi Başkanlığına bizzat yapılacaktır.

3 – Seçim, Türkiye Adalet Akademisi Yönetim Kurulunca yukarıda belirtilen adreste 15/9/2008 Pazartesi günü saat 15:00' de yapılacaktır.

4 – Türkiye Adalet Akademisi Başkan Yardımcılığına aday olacaklara;
4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 9 uncu maddesi ile Türkiye Adalet Akademisi Başkan ve Başkan Yardımcıları Adaylarının Seçilme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5, 6, 7 ve 8 nci maddeleri uyarınca duyurulur.

Dilekçeye Eklenecek Belgeler :

- 2797 Sayılı Yargıtay Kanunu, 2575 Sayılı Danıştay Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu, 1512 Sayılı Noterlik Kanunu, 5728 Sayılı Avukatlık Kanunu, 4954 Sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunlarının ilgili hükümleri gereğince aday adaylarının bağlı buldukları Karumlardan alacakları izin belgesi,
- Aday adaylarının bağlı bulunduğu görevi ve hizmeti ile ilgili olarak, yukarıda birinci maddede sayılan şartları taşıdığını gösteren kurumundan alacağı belge aslı.
- Nüfus cüzdanı örneği.
- Bir adet renkli vesikalık fotoğraf.
- Özgeçmiş.

Duyuru

27 Haziran 2008 tarih ve 26919 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Türk Gıda Kodeksi Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (Tebliğ No. 2008/37,

29 Haziran 2008 tarih ve 26921 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,

- Maliye Bakanlığında Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 2,

29 Haziran 2008 tarih ve 26921 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,

- Maliye Bakanlığından Tahsilat Genel Tebliği Seri: B Sıra No: 3, yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınmamıştır.